

Sebestyén Péter
Kincs mélyre ásva

Sebestyén Péter

KINCS MÉLYRE ÁSVA

Biblikus gondolatok – A év

Verbum • Kolozsvár
2012

Nr: 1533 - 2011.
Imprimatur
Albae Iuliae, die 30-a Decembrii 2011.
Dr. Georgius Jakubinyi
Archiepiscopus
Cenzor deputatus: Gödri István

© Verbum
© Sebestyén Péter

Verbum
400045 Kolozsvár, A. Einstein u. 2. sz.
Kiadóvezető: Bodó Márta
Egyesületi gondnok: Gál György Attila

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SEBESTYÉN, PÉTER

Kincs mélyre ásva: Biblikus gondolatok – A év / Sebestyén Péter. – Cluj-Napoca : Verbum, 2012
ISBN 978-606-8059-62-4

2

*A szerző hálásan köszöni mindazoknak, akik e kötet megjelenését
adományaikkal támogatták.*

Elöljáróban

A mai, felduzzadt könyvpiacra szinte nehéz már válogatni, annyi kiadvány tölti be a polcokat. Jó a bőség, a saját érdeklődésnek, ízlésnek megfelelőt lehet kiválasztani belőle. Ám a bőség zavara összekavarhatja a tájékozódásra képtelen embert. Meg kell adni, van aki nem is kíván önállóan válogatni, gondolkodni, elég neki sodródni az árral, meglapulni a tömegben, nem fáradni a jó és a rossz, még kevésbé a jó és a még jobb közti különbségtétellel.

Vannak azonban ma is olyanok, akik hisznek a kincsek létezésében, akik értékek mentén rendezik be az életüket. Szerzőnk ilyen ember, nem véletlenül tette fel az életét is erre. No de mire jó manapság biblikus gondolatokat közreadni, amikor válság van, pénzhiány, munkanélküliség, általános bizonytalanság, a megszokott rend a feje tetején áll? Tud az értelmiségi, a pap újat mondani, valamit is hozzátenni, eligazítást adni? Hiszen a közgazdászok és politológusok egymásnak ellentmondó véleménye csak jobban összezavarja a hallgatót...

Kinckeresést ajánl szerzőnk – de van idő mélyre ásni, ott kincsek után kutatni? Biztos, időtálló értékekről beszél – van-e valami is, ami kiállta, kiállja az idő próbáját, ami ma is eligazíthat?

E kötet frappáns, rövid, a rohanó korra, a kor emberére szabott írásokban arra vállalkozik, hogy ha csak egy pillanatra is, de megállásra bírja az érdeklődőt, csendre inti, a csendbe invitálja. Meghívja, hogy egy alig látható, belső ösvényen kövesse azt a finom fonalat, amit a szerző a kezébe ad. Az út végén – azt ígéri – a hű és kitartó követést eredmény koronázza, s a mélyben olyan kincsre lel, amely nem olvad el, nem folyik ki a keze közül, amely megmarad és elkíséri mindennapjaiban.

Aki felveszi a fonalat, követi a szerzőt az úton, az több ezer éves, több generáció által kipróbált, bevált bölcsességet kap a bibliai igék által.

Ezek mellé pedig nagyon érzékeny, nagyon emberi, nagyon a mában, a világban – de nem evilágból! – gyökerező eligazítást. Hiszen a kötet lapjain olyan írásokat ad közre a szerző, amelyek egyszerre jelentenek hétköznapi teológiát, mélylélektant, misztikát. Tömörségük néha mellbevágó, de éppen ez árulkodik a gondolatok mélységéről. Bennük van a szerző világ- és emberismerete, az a tény, hogy ő a papságot nem elkülönülésként, hanem a világért és az emberekért végzett szolgálatként éli meg. Együttgondolkodik olvasójával, többes számban ír, mert elmélkedés közben nemcsak elvont leckét ajánl, hanem írás közben magára is ismer, a maga gondjaival, kitérőivel, kis eleséseivel is szembesül, amikor Isten szavának fényénél szembesít a személyes élet eredményeivel és bukdácsolásaival.

A mélyből, a dolgok, az élet lényegéből fakadó, a mára alkalmazott, felröppenni segítő gondolatokat talál e kötet lapjain az érdeklődő. Keresztényeknek szól a szerző: katolikusoknak és más felekezetűeknek, képzett és tanulatlan embereknek egyaránt, olyan nyelvezettel, amely határozott, világos, tiszta, igényes, bátor, szókimondó, néha meghökkentő és akár nyers is a tisztánlátás, az egyenes beszéd érdekében, hogy ezzel még inkább a szív mélyére hatoljon, megérintsen, így hozza ki a minden emberi lélek mélyén ott rejlő, felfedezésre váró kincset.

Kinckereső, tartós kincsre vágyó olvasó, ne habozzon hát a szerzőt követni. Ő meghálálja ezt önnek, de végső soron az olvasó nyer, mert megtalálja és kiássa, felszínre hozza a mélyre ásott kincset.

Bodó Márta

Virrasztva várakozni

Advent 1. vasárnapja

1. Rajta, menjünk fel az Úr hegyére (Iz 2,1-5)

Izajás próféta látomása elénk vetíti a messiási időket, amikor Isten megmutatja irgalmas szeretetét népe iránt. Jézus Krisztusban minden ember meghívást kapott „az Úr hegyére”, Sion templomába, ahol a megtestesült Ige békét és igazságot hirdet minden népnek. Jákob háza az egyház. A prófétai szó Jézus Krisztus eljövételével beteljesedett. A népek várakozása nem volt alaptalan. Az első advent megvalósult.

2. Itt az óra, hogy felébredjünk álmunkból (Róm 13,11-14)

A megváltott ember is elálmosodhat. Mindennapi gondjai, a megélhetés küzdelme, gyermekei sorsa, a politikai harcok, a fogyasztói világ kísértései mind-mind elhomályosíthatják örök céljának tündöklését. Könnyen elfelejti, miért él. Egyházunk mint jó édesanya és pedagógus Szent Pál apostol szavaival akar felrázni, nehogy lekéssük örök üdvösségünk vonatát. Az advent kegyelmi időszak. Ha eddig el is bóbiskoltunk, töröljük ki az álmot a szemünkből, nyissunk új lapot életünkben, rázzuk le magunkról a tunyaság, aggodalom vagy fásultság nehezékét – mint kutya a vizet –, és merítsünk új erőt Isten állandóan friss, vonzó szerető jelenlétéből. Ahogyan az őr várja a hajnalt, ahogy múltóban az éjszaka és az új nap új feladatok kihívásait, ajándékait adja kezünkbe, úgy induljunk az új egyházi év kezdetén.

3. Legyetek készen (Mt 24,37-44)

Noé idejében az emberek éltek megszokott napjaikat, elmerültek a munka és szórakozás, az élvezetek és hasznosnak vélt földi teendők végzésében. Nem törődtek azzal, hogy bármikor rájuk szakadhat a katasztrófa. Felelőtlenül éltek, akárcsak mi. Jézus minket is fel akar rázni lanyhaságunkból. Ne a körülményeket, a politikai-gazdasági csillagállást hibáztassuk azért, ha lelki létünkben egy jöttányit se fejlődünk. Sem az autonómia, sem a kormánycserék, de még a gazdasági fellendülés se hoz megújulást közösségi és egyéni életünkben, csakis a tevékeny várakozás. A virrasztó lelkület. Amelyből a szeretet gyümölcsöző tettei fakadnak.

Olvastam egy érdekes gondolatsort, amit Noétól és a bárka építéséből megtanulhatunk.

- Ne késd le a hajót.
- Emlékezz, mindig ugyanabban a hajóban vagyunk!
- Tervezz előre. Akkor sem esett az eső, amikor Noé megépítette bárkáját.
- Tartsd jó erőben magad. Lehet, hogy már 60 éves leszel, amikor valaki felkér egy nagy dolog megalkotására.
- Ne törődj a kritikákkal. Csak tedd meg, amit meg kell tenned.
- A jövődet építsd jó magasra.
- Biztonságod érdekében utazz párban.
- A sebesség nem mindig számít. A csiga és a párdúc is ugyanabban a hajóban van.
- Ha stresszes vagy, lebegj egy kicsit.
- Emlékezz: a bárkát amatőrök, a Titanicot profik építették.
- Nem számít a vihar, ha Istennel vagy, a végén mindig vár a szivárvány.

Az adventi virrasztás, a fokozott éberség ideje ráébreszt földöntúli hivatásunkra. A karácsonyi előkészület az Istennel való személyes találkozást hivatott szolgálni. Az adventi koszorú készítése, a jócselekedetek, a böjt, az imádság, a szórakozás és az élvezetek visszafogása nagyobb teret nyit a léleknek, hogy újra fellélegezzék, beteljen Isten szeretetével. Készíthetünk listát elvárásainkból, amelyekről az advent folyamán le kellene mondanunk. Rádöbbenhetünk arra, hogy egész életünk egy állandó advent, útonlét, készület az örök hazába. A Messiás már eljött és kopogtat személyes létünk ajtaján. Ha nagyon

várjuk, ha akarunk vele találkozni, ha elébe megyünk és ajtót nyitunk – könnyebben eléri a szívünket. A messiási korszak számunkra akkor el is érkezett.

Irgalmasság és bűnbánat

Advent 2. vasárnapja

Advent második vasárnapján Izajás próféta és Keresztelő Szent János kalauzol.

1. Az Úr lelke nyugszik rajtam (Iz 11,1–10)

Izajás látomásában felsejlik a messiási korszak, amelyben Isten Szentlelke mindent átjár. Isten ígéreteinek megvalósulása annyira új fordulatot vesz, hogy ez még Ábrahám népének vágyait is felülmúlja. Jézus Krisztus megváltásával ugyanis az ószövetségi várakozások nemcsak pusztán megvalósultak, hanem az emberiség történelmében teljesen új fordulópont állt be. Jézus Krisztusban visszaállt a teremtés eredeti rendje. Elkezdődött a beteljesedés időszaka, amely egészen Krisztus második eljöveteléig tart. Erről kell tanúságot tennie az egyháznak, amely most már nemcsak a választott népet, hanem minden jóakarató embert magában foglal. Ez nem globalizmus vagy internacionalizmus, nem is kozmopolitizmus, hanem Isten végtelen szeretetének a jele, amellyel minden népet üdvözíteni akar.

2. Amit hajdan megírtak, azt tanulságul írták. (Róm 15,4–9)

Szent Pál éppen azt magyarázza a római híveknek, hogy az isteni kinyilatkoztatás teljessége Krisztusban nem teszi fölöslegessé az ószövetségi szent iratok tanulmányozását. Akkor is voltak olyan hangok, amelyek le szeretnék vágni az egyházat az ószövetség köldökzsinórjáról. De Isten Lelke biztosítja az Ige állandó frissességét és aktualitását. Ezért a Szentírás szavai sosem veszítik érvényüket, minden kor emberének eligazítást nyújtanak. Ez csak akkor lesz érthető, ha az egység Lelkétől kapjuk a felvilágosítást, és mindent Krisztussal, Krisztusban és Krisztus által akarunk értelmezni. A Szentlélek garantálja az egyház egyetemességét, miatta nemzetek fölötti, s nem azért, mert Rómából irányítják... Ezért nem nézheti le egyik népcsoport vagy nemzet sem a másikat, és benne egy népnek sincsenek előjogai.

3. Teremjétek a bűnbánat méltó gyümölcsét! (Mt 3,1–12)

Keresztelő János szilaj hangja a pusztában megremegettette az összegyűlt hallgatóságot. Isten kemény ítéletét hirdette meg azoknak, akik nem hajlandóak a bűnbánat útjára térni. Az adventi előkészület folyamán hajlamosak vagyunk mellőzni a gondolatot, hogy ez alapvetően bűnbánati időszak. A feszült várakozás, a karácsonyvárás, az ajándékkészítés, a hajnali misék, az adventi koszorún meggyújtott gyertyák, a különféle hagyományos népszokások ápolása csak a „körítése” mindannak, ami a lényeg: *tartsatok bűnbánatot!* A bűnbánathoz a magunkba nézés, a beismerés bátorsága szükséges. Amennyire – a lélekbúvárok szerint is – fontos a konfliktusok kezelése, megoldása, annál is fontosabb lelkünk tükrébe belenézni, Isten szemével meglátni a hozzá vezető út akadályait.

Egy régóta halogatott telefonhívás, baráti kézfogás, be nem váltott ígéret, jóvá nem tett ballépés, szemébe nézni közvetlen családtagunknak vagy egy ideje került ismerősünknek, és azt mondani: *bocsáss meg, szégyellem magam, ígérem, jóváteszem, amit elrontottam!* A bűnbánatban megtisztított szív nélkül képmutatás lesz az ajándékozás, önbecsapás lesz a sürgölődő fontoskodás a kamra és a pince körül, hogy

karácsonyra „mindent” beszerezhessünk. Talán ez a magunkba nézés lenne adventben a legfontosabb. Az ide vezető út is legalább ilyen nehéz. De nem lehetetlen. Mert az elcsendesedés pillanataiban Isten Szentlelke nekünk is megsúgja, hol van szükség a változtatásra.

Csak akarni kell, vágyakozni az után, akire várakozunk. Ahogyan ég az arcunk, ha elpirultunk, az Isten utáni vágy belső ébrentartására is „égetően szükségünk van”. Türelmesen átalakítva mindennapjainkban a fontossági sorrendet: örök üdvösségem szempontjából mi, ki a legfontosabb? Karriert, házat építgetek vagy a Szentlélek templomát magamban és körülöttem?

Öröm és szenvedés

Advent 3. vasárnapja

1. Örüljön a puszta... és örömeben ujjongva daloljon! (Iz 35,1–6)

Az advent örömteli várakozás. A nagybajtól is ez különbözteti meg. A rózsaszín vasárnap harmadik gyertyájának fényénél nemcsak óvatos öröme szólít fel, hanem a próféta szavával már bátran láttatni meri a közelgő messiási idő megvalósulását. Izajás a szabadulás örömeit, győzelmét és vigasztalását vetíti elénk, mert az Úr nem hagyja magára népét. A szenvedéssel, szegénységgel, hitványsággal teli világba az egyháznak ma is bele kell kiáltania az örömhírt: Isten megszabadít, megváltottak vagyunk! A jó erősebb a rossznál, a fény erősebb az árnyéknál!

2. Legyetek türelemmel... az Úr eljövételéig! (Jk 5,7–10)

Szent Jakab apostol türelemre inti olvasóit. Az Úr eljövételére való várakozás állandó ébrenlétet, készenlétet, örömteli készülődést jelent. Nincs helye a toporzékoló türelmetlenségnek, az elégedetlen okoskodásnak. A messiási idő megvalósulása rajtunk is múlik. Adventünk tevékeny készülődés, örömteli buzgó szorgoskodás, de úgy, hogy figyelünk az apró részletekre. Nem összecsapjuk dolgainkat, hanem hagyjuk, hogy a maguk természetes rendje szerint történjenek, és közben tapintattal elősegítjük, hogy beérjenek testi-lelki munkánk gyümölcsei. A gyermeknek is kilenc hónap kell anyja méhében, a szántóvető ember is mindent megtesz, hogy előkészítse a talajt, irtsa a gyomot, de az áldás Istené, és türelemmel kivárja, amíg a kalász szárba szökken, megéri és kész az aratásra. Az Úrjövét számunkra nemcsak karácsony, de akár halálunk órája is. Erre felkészülni, készen állni egész életprogram.

3. Te vagy-e a Messiás, vagy mást várjunk? (Mt 11,2–11)

Keresztelő Jánoson a börtön mélyéről, közelgő halála tudatában lesz úrrá a kétely: valóban az általa megkeresztelt Jézus a Messiás? Jézus válasza pedig a prófétai ígéretek beteljesedésére irányítja a figyelmet. Nem szűnt ugyan meg a szenvedés, de Krisztus által a bitófából a feltámadás és megdicsőülés fája lett. Jézus „lelkigondozói” figyelmessége innen is látszik: nézz körül, már észreveheted Isten irgalmas tetteinek gyümölcseit... Türelmetlen korunkban ez a szent időszak is óva int, ne szaladjunk rögtön más istenek után, ha az Úr nem váltja be azonnal ígérezeit, ha imáinkat nem abban a percben hallgatja meg. Ne keressük máris máshol életrendezésünk receptjeit. Más megváltók, keleti-nyugati eszmeáramlatok, vallásos ízű szellemi koktélok után nyúlva – amelyek azonnali, instant üdvösséget biztosítanak, emelik az adrenalin szintet, és elkábítanak boldogság-ígézetükkel, félő, hogy teljesen összezavarodunk, a lelki környezetszennyezés áldozataivá válunk. Ha igazán várjuk az Üdvözítőt, meg is érkezik. Az esztelen

rohanás helyett több csendes odafigyelés, tapintatos várakozás szükséges, hogy észrevegyük „az Úr érkezését”. Töltsön el minket örömmel, hogy ő maga is elindult felénk. Reményünk már megvalósulóban, hiszen ő nem akar megvárakoztatni, szüntelen kopogtat lelkünk ajtaján. Legfeljebb mi ne késsünk le a vele való találkáról.

A türelmes várakozás már önmagában képes átalakítani gondolkodásunkat, értékrendünket. Belső béke és öröm tölt el, és szemmel látható közösséggé tesz. Észrevesszük a mellettünk élő nincstelent, szegényt, hajléktalant, egy családtag arcában újra felismerjük Krisztus tekintetét, szerethető lesz a szomszéd, imát mondhatunk a politikusért, akit megválasztottunk, de időközben csalódtunk benne. Adventben Isten kicsalogatja belőlünk a jót, hogy elsimuljanak a ráncok, és értelmet kapjon minden, ami addig nyűg, szenvedés volt. Isten Krisztusban nem erőszakkal, törve-zúzva tesz igazságot az ember világában, hanem a szeretet szelídségével, tapintatával, a megélt hit meggyőző, átütő erejével. Örvendezzünk, fakasszuk fel másokban is a megváltottság örömét!

Emmánuel

Advent 4. vasárnapja

Karnyújtásnyira már a karácsony ünnepe. Adventi koszorúnk negyedik gyertyája már bevilágítja a néhány napig még nyúló éjszakák fényét.

1. Íme, a Szűz fogan, fiút szül és Immánuelnek nevezi el. (Iz 7,10-14)

Immánu El, vagy ismerősebben Emmánuel jelentése: velünk az Isten. Ez lesz a neve a Dávid családjából származó Messiásnak. A prófétai látomás szerint az isteni ígélet egy reménytelen, kilátástalan, gyilkosságokkal tűzdelt, sötét történelmi korban hangzik el, amikor Ácház júdeai király a fegyveres szövetségesek erejében bízva akarja megtartani politikai hatalmát. Ácház elutasítja az isteni jelet, amely a próféta szaván keresztül érkezik, holott a királyt az Úr és népe szolgálatára kenték fel. A prófétai jóvendülés annyira talányos és sokatmondó, hogy még azok is a Messiásra vonatkoztatták, akik akkor a közvetlen trónörökösre, Ezekiásra gondoltak. De az Emmánuel végső értelmét Krisztus születésekor, most karácsonykor értjük meg. Velünk az Isten. Isten földre születését, emberré testesülésének titkát ünnepeljük. A Boldogságos Szűzanya a Szűz, aki Fiút fogan a Szentlélektől, és Földre szüli Isten fiát. Micsoda mélységes titok. Az I. világháborúban a porosz bakák derékövét *Velünk az Isten* feliratú csat díszítette. Isten addig is velünk volt, a világ „óáltala lett, és nélküle semmi sem lett, ami lett” – de csodálatos és hallatlan kalandot vállalt, amikor karácsony éjjelén emberként közénk született. Úgy várjuk a születés ünnepét, hogy közben tudjuk, érezzük: velünk az Isten.

2. Ő test szerint Dávid nemzetségéből született, a szentség lelke szerint a halálból való feltámadásával Isten Fiának bizonyult. (Róm 1,1-7)

Enélkül a hitigazság nélkül a karácsony giccs. Alkalom arra, hogy a télapó-tanfolyamok szervezői és a kereskedők megszedjék magukat, hogy aztán pár nap múlva az ajándéknak szánt sok felesleges holmit eldobjuk, a gyökértelessé vált karácsonyfát jobb esetben elégessük. A közénk megszületett betlehemi istengyermek, a második isteni személy, Jézus Krisztus, a mi Megváltónk, aki halálával és feltámadásával legyőzte a halált és örök életet szerzett nekünk. Bölcső és

koporsó, a szabadító Isten, aki a szenvedésben is velem van. Az Emmánuel születésének ünnepe ez. Ahogy Kiss Ulrich jezsuita fogalmaz: „Nem fordítási hiba, hogy *Velünk az Isten és Isten a szabadító*, egy és ugyanaz a név, egy és ugyanaz a személy. Meg kell szabadulnunk a büntől, hogy láthassuk Istent. És látnunk kell Istent a szenvedő emberben, hogy felismerjük, benne van velünk az Isten.” Adventben erre is készülünk.

3. Jézus születésének története Máté szerint. (Mt 1,18–24)

Máriában szentséggé lesz az anyaság és a szüzesség. És emiatt nem szorul háttérbe karrierje, emancipációja, önmegvalósító női kiteljesedése. Mint ahogy József a csendes, biztonságot adó, imádságos háttérrel biztosító családfő. Mert igaz ember. Az ő igaz voltát Isten garantálja. Nem az számít igaznak, akinek nincs bűnügyi priusza, akit mások annak tartanak, aki nem károsította meg az államot, és még csak az sem, aki amúgy törvénytisztelő, fair play életet él. Ennél több kell ahhoz, hogy igaz ember legyen valaki. Isten előtt áttetszőnek lenni, ráhagyatkozni, és belőle élni, a családdal együtt. Az ilyen apának van tekintélye gyermekei előtt, az ilyen férj nem kihasználja feleségét, és az ilyen férfira bátran támaszkodhat a tágabb közösség is: szolidaritásban, közös munkában, együttgondolkodásban társra lelnek benne. Jézus neve maga is üdvösség, hiszen ő szabadított meg bűneinktől, hiszen ő maga Isten. A jászolban pihegő törékeny kised a világ Megváltója, akire a nemzetek vártak. Én várom-e? Várok-e rá? Mitől karácsony ez az ünnep, ha nem miatta?

Családi szentély

Szent család vasárnapja

A család nem keresztény találmány. Egyidős az emberiséggel. A legkisebb emberi közösség, de az ember életének legáltalánosabban elfogadott színtere. Karácsonyt is a család ünnepeként szoktuk emlegetni. Isten beleszületett az emberi családba, hogy azt szentté, szentséggé tegye.

1. Aki becsüli anyját, kincset gyűjt magának... Aki tiszteli apját, imája meghallgatást nyer... (Sir 3,3–17)

Mózes törvényeit külön könyvekben magyarázták a zsidó szent iratok. Így van ez a negyedik paranccsal, a szülők tiszteletével is. Jézus, Sirák Fia (Ben Szira), a Kr. e. 2. század elején írta ezt a bölcsességi könyvet, amely mintegy a vallási és kulturális örökség védelmének jegyében született. Még az ismerős „szemet szemért” elv alapján is pozitív figyelmeztetésnek számít. Ha tiszteled és szeretetted szüleidet, te is azt kapod gyermekeidtől. Ez mindmáig általános emberi tapasztalat. A család nemcsak vérségi kötelékek hálózata, hanem Isten akarata szerinti – mindenekelőtt lelki – közösség, amely a szeretetben jut kifejezésre. Isten szeretetből alkotta a férfit és a nőt, hogy ketten egy testté legyenek, és szeretetük gyümölcse, a gyermek biztosítsa a következő nemzedékek létét. A családban nincs demokrácia. És ez még annak ellenére is igaz, hogy a férfi és nő Isten teremtő szándéka szerint egylényegű, egyenjogú és egyenrangú. A családban egyfajta szent hierarchia van – ma úgy mondanánk, hogy világosan elkülönülő szerepek –, amelyeket a szeretet találékonyságával kell egymással összehangolni. Apai, anyai szerep, férji, háziasszonyi és családfői. A gyermekek pedig kötelesek szüleiket tisztelni, szeretni, megbecsülni, hálásnak lenni az életért. Bármilyen rossz erkölcsű a szülő – szülő marad, Isten előtt felelős

gyermekéért. A gyermeknek – bármi történjék vele –, ha kivívtá a szülő a tekintélyét előtte, ha nem, akár eldobta őt magától, akár nem, még ha el is vált, a vérségi kötelék jogán, az életadás miatt szülő marad.

2. Asszonyok, engedelmeskedjete... férfiak, szeressétek... gyermekek, fogadjatok szót...! (Kol 3,12-21)

Az asszonyok engedelmisségét még Szent Pál a maga patriarkális, férfiközpontú társadalmában fogalmazta, amely úgy tartotta, hogy a férfi a pénzkereső családfő, az asszony foglalkozik a gyermekneveléssel, de igazából a nagy dolgokba ne szóljon bele. Ez a rosszul értelmezett szentírási atyáskodás. Sokáig ez a felfogás dívott egyházunkban is, amely azonban a II. vatikáni zsinat szerint is tarthatatlan. A szeretetben való engedelmisség kölcsönös.

A házasság szentségében gyökerező családi lelkiség a kölcsönös szereteten és tiszteleten alapszik, ahol nincs alá- és fölérendeltség. Mindannyian Krisztusnak vagyunk alárendelve, Istennek tartozunk engedelmisséggel. A családban megélt kölcsönös engedelmisség inkább a szeretet tapintata, amikor még az előtt jót teszek neked, figyelek rád, teljesítem kívánságodat, mielőtt te kérnél arra. Nincs helye a hatalmi szónak, hogy: *itt én parancsolok, mert én keresek többet, nekem van diplomám, rangom* stb. Ahol hatalmi harcok, megfélemlítés, érzelmi zsarolás kerekednek felül, ott már kihalt a szeretet. A férfi és nő sajátos kötelességei nem helyezik egyiküket sem a másik fölé, hanem így, Isten akaratát teljesítve lesz lelki egység köztük.

3. Kelj fel, fogd gyermekedet és anyját, s menekülj Egyiptomba” (Mt 2,13-15)

A szent család sem volt kivétel a megpróbáltatások alól. A Betlehemben született kis Jézusnak szüleivel együtt menekülnie kell Heródes haragja elől. De Isten oltalma és gondviselése idegenben is kíséri őket. A Szentírásból kitűnik Józsefnek mint felelős családfőnek a realitásérzéke, leleményessége, Istenbe vetett bizalma, amikor hallgat az álmában elhangzó isteni szóra, és a rá bízottakat akár menekülés árán is biztonságba helyezi.

A mai apátlan családokban vagy Bőjte Csaba testvér árváinak előéletét látva elgondolkodhatunk: mi, hívők mennyire követjük a keresztény család eszményképét? Amikor ellentét, összezőrdülés adódik, fejvesztve menekülünk – munkába, más kapcsolatba, külföldre stb. – magunk után hagyva árvát, házastársat... De hová is menekülünk? Mi vagy ki elől? A sátán elől szoktunk-e menekülni? Vagy inkább felelősségünk hiányában futamodunk meg?

Az Ige testté lett

Karácsony utáni 2. vasárnap

1. Én a Fölséges szájából születtem... sátradat Jákobban üsd fel (Sir 24,1-12)

Jézus, Sirák fia a személyes bölcsességről ír, aki maga az Isten. A bölcsesség azonosítja magát a magassággal, de mégis különbözik tőle. Az egyházatyák, a Biblia szakemberei általában Jézus Krisztust vagy a Szentlelket olvassák ki ebből a vallomásból. A Szentlélek által megfogant és megtestesült bölcsesség maga Jézus Krisztus, aki karácsonykor láthatóvá vált nemcsak Ábrahám utódai, hanem minden nép előtt. Külön érdekesség nekünk, erdélyi keresztényeknek, hogy a gyulafehérvári papnevelde is hivatalosan ezt a nevet viseli: SIS (Seminarium Incarnatae Sapientiae), a Megtestesült Bölcsesség Szeminárium. De a népi áhítat magát a Szűzanyát is a Bölcsesség Széke címmel illette. A nagybetűs isteni Bölcsesség örök. Minden

emberi bölcsesség belőle források. Szoktuk mondani, hogy a magyar helyesírásban a bölcsesség két s betűvel írandó. Embereknél kétes. De Istennél nem. Az emberi bölcsességet kétségbe lehet vonni, néha a tapasztalattal, az idős korrallal azonosítják. De az igazi bölcsesség Istentől források. És mindenkinek megadja a Szentlélek által, aki keresztségünk-bérmálkozásunk óta bennünk lakik.

2. Urunk Jézus Krisztus Atyja... adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás Lelkét...(Ef 1,3-18)

Szent Pál a fenti misztériumot bontja ki efezusi híveinek. Kitágítja a próféták jövendölésének értelmét és kijelenti: Isten Krisztusban mindenkit üdvözíteni akar. Krisztus születésével megismerhettük Isten tervét, amelyben orvosolja az áteredő bűn sebeit. Minden embert „kiválaszt” benne. Ő maga lesz az egyszeri és mindenkori, szent és feddhetetlen áldozat, amelyet most már a benne hívők közössége, az egyház szüntelenül felajánlhat az Atyának. Ez a felajánlás és hála képezi a keresztyén liturgia lényegét. Mi, krisztushívők, mindenért Krisztusban és Krisztus által adunk hálát. Az eukarisztia is hálaadás. Isten megőlegető szeretetéért minden nap hálával tartozunk. Hálánk, szeretetünk és gyermeki ragaszkodásunk jele. Krisztus születésével olyan örökség birtokába kerültünk, amely minden nap hálára kötelez.

3. Az ige testté lett... mi láttuk dicsőségét (Jn 1,1-18)

Szent János evangéliumának bevezető himnusza szakemberek szerint annyira fennkölt, magasztos, annyira önálló, hogy talán nem is maga az apostol munkája. De mindenképp olyan felütés a szeretett tanítvány, a teológus János evangéliumának elején, amely egyből Isten titkának mélységébe vezet. Ezt a titkot csak csodálni lehet, mint a világ hét vagy több csodáját. Nélkülöz minden emberi logikát, nyelvtant és kiszámíthatóságot. Hogyan lehet az Ige egyszerre nyelvtani tényező és isteni személy? Túl azon, hogy Szent János szívesen él a görög filozófia nyelvkészletével, az evangélista a világmindenség bonyolult és titokzatos törvényeire a legegyszerűbb választ adja. Jézus Krisztus, a karácsonykor közénk születő Istenfia ad értelmet a világnak. Benne, általa nyer igazolást Isten üdvözítő terve és szeretete. A hatalmas, felfoghatatlan, teremtő Isten a gyermekben kézzel foghatóvá, megérinthetővé válik. Testté lesz. Szárkisz anyyi, mint hússá, anyaggá lenni, hogy felértékelje az anyagot, a testit, hogy megszentelje a profán világot. Karácsony óta nincs szétválasztva a szent és a profán. Szent az emberi test annak minden vonatkozásában, örök távlatot kap minden emberi – valósággal megistenül. Az Istenember születésnapja, azé, aki emberségünket is isteni magasságokba emeli, az üdvösség horizontját nyitja meg az anyagnak. Krisztusban már elkezdődött az új ég, új föld isteni tervének megvalósulása. Az emberi történelem üdvösségtörténetévé válik. Ha befogadtuk – akik befogadtuk – ezt az örömhírt, tegyük is tanúságot róla a világban, hogy minden ember kezdje egyre jobban megszülni istengyermekségét. Ezt az istengyermeki többletet hozza ki belőlünk önkéntelenül az ünnep a magasztos perceiben, a szeretet meghiitt ragyogásában, amikor lelkünk is ünneplőbe öltözik, akár csak a karácsonyfa. Ezt a ragyogást karácsony után sem volna szabad elveszítünk.

Urunk megkeresztelkedése

Vízkereszt utáni vasárnap

1. Nézzétek a szolgálóm... a megtört nádszálat nem töri össze, a pislákoló mécsbelet nem oltja ki. (Iz 42,1-7)

Az Úr szenvedő szolgálójáról szóló izajási jövendölés az eljövendő Messiás magatartását villantja fel sokatmondó képein keresztül. Amikor Jézus Krisztus megkeresztelkedik a Jordánban, ugyanezeket az égi visszajelzéseket hallják a körülállók. Izajás szavai tetten érik Isten tapintatát, ahogyan a kegyelem finom erejével működik ma is az emberek lelkében. Így teszi egyre világosabbá és erőteljesebbé Isten országának egyértelmű jelenlétét, amelyet Krisztus hozott el közénk a megváltásban.

2. Valóban el kell ismernem, hogy Isten nem személyválogató... (ApCsel 10,34-38)

Péter apostol lelkes beszéde Kornéliusz százados házában már a Szentlélek egyértelmű jelenlétét, megvilágosító és bátorító erejét jelzi. Akit eltölt a Lélek, abban megszűnik a félelem. Ahogyan találóan fogalmazta valaki, a bátorság nem a félelem hiánya, hanem épp eszköz, amivel legyőzzük a félelmet. Ezt a bátorságot és az élet odaadását is magába foglaló elszántságot adja meg nekünk a Szentlélek, aki mint isteni személy már keresztségünkől, de igazából bémálásunk pillanatától eltölt azzal a magabiztos küldetésstudattal, hogy az örömhírt minden emberrel megismertessük, aki közelünkbe kerül. A Szentlélek hatására szűnnek meg bennünk az előítéletek, rá hallgatva omlanak le a falak más népekkel, kultúrákkal, rossz beidegződésekkel, az évszázadok alatt kialakult negatív sémákkal szemben.

3. Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik. (Mt 3,13-17)

A Szentháromságos Isten ország-világ előtt kinyilvánítja Jézus istenfiúságát. A keresztség sem magánügy, nem valami pusztán hagyományos, templomba beszorított szertartás, ami köré nagy ünnepséget csapunk, és utána hamar napirendre térünk fölötte. Jézus megkeresztelkedése jelzi, hogy a Jordán vizébe történt alámerülésével megszentelte a világot. A teremtett világ elemei: a föld, a víz, a levegő, a fény Isten erejét is hordozzák. A víz nemcsak emlékeztet keresztségünkre, de megáldott, megszentelt formában, szentelményként Isten áldásának kíséretét is biztosítja. Megtisztít, hogy emlékeztessen büntől való szabadulásunkra, szomjat olt és életet ad, hogy számunkra Jézus legyen az élet. Annyiban leszünk/maradunk mi az Atya szeretett gyermekei, amennyiben Jézushoz válunk hasonlónak. Isten minket is úgy szeret, mint saját fiát. Benne mindannyian gyermekei, Jézus testvérei vagyunk. Jó lenne minél jobban kiaknázni ezt a kincset, ezt a természetfeletti adottságot. Olyan méltóság ez, amely az embert kiemeli az anyagi világ kötöttségeiből, sajátosan többletértéket biztosít neki az állatokhoz, a növényekhez vagy a teremtett világ javaihoz viszonyítva.

A környezetvédelem vagy az állatvédők harcos képviselői láttán a magunk istengyermekségét kellene jobban megvalósítanunk. Jézusnak nem volt szüksége megtérésre vagy a bűnbánat keresztségére. Még csak nem is kellett megvilágosodnia. De ez az ünnep a karácsonyi időszak lezárásaként nyilvánvalóvá teszi, hogy hol, miben gyökerezik istenfiúi titka.

Az Atyának való engedelmesség, a Szentlélek összekötő szeretete most a világ előtt is feltárja valódi küldetését. Jézus nem önjelölt próféta vagy guru. Nem egy a sok vallásalapító közül, hanem küldetését az Atyától kapta, aki most kifejezetten is küldi, hogy tanításával, majd szenvedésével, halálával, feltámadásával és a Lélek kiárasztásával hirdesse Isten elközelgett országát. A megváltás nagy drámájának „belépőjével” mindnyájunkat arra serkent, hogy – ha már minket is felkent az öröm olajával – ezt a magasztos küldetést éljük meg a nyilvánosság előtt, a világban is. Isten szeretné, ha bennünk is kedvét lelné.

Isten báránya

Évközi 2. vasárnap

1. Kevés az, hogy szolgálam légy... a nemzetek világosságává tettelek. (Iz 49,3-6)

Az adventi Messiás-jövendölések csengnek vissza Izajás próféciájában. Az Úr szenvedő szolgájáról szóló szentírási részek sok fejtörést okoztak a Biblia kutatóinak, mind a mai napig nem sikerült egységes álláspontot kialakítaniuk e tekintetben. Alapjában véve nem tudjuk, kicsoda az Ebed Jahvé. Izajás ugyan messiási vonásokkal ruhazza fel, és akik elfogadják Krisztust megváltójuknak, azok számára ő az, aki betegségeinket hordozta, akit gonoszságainkért összetörtek. A hívó ember Jézusban felismeri a megvetett, bűneinkért átszúrt, hallállal sújtott fájdalomak férfit, akinek sebei által nyertünk megváltó gyógyulást. Ő egész nyilvános működésével javunkat, megváltásunkat szolgálta. Nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon. Ilyen tekintetben mindenképp az izajási szenvedő szolga ő, aki alázattal elfogadta „az Ószövetség legnemesebb prófétai magatartásformáit, de mint szenvedő Messiás mégiscsak szétfeszítette a szűkre szabott kereteket” (Sulyok Elemér OSB). Önátadó istenfiúi élete az egyedüli mércénk.

2. Kegyelem nektek és békesség Atyántól, az Istentől, és Jézus Krisztustól, a mi Urunktól. (1Kor 1,1-3)

A hívek köszöntésének legősibb formájával Szent Pál egy nagyon tömör és sokatmondó teológiai igazságot tudat a korintusiakkal. Ahogyan az Úr Jézus feltámadása után *Békesség nektek!* köszöntéssel jelent meg apostolainak, Szent Pál is a kegyelmet és a békességet kéri Istentől a hívekre. Amikor valakinek jót kívánunk, nem mi akarjuk azt megvalósítani, hanem Istent kérjük, hogy árássa rá áldását, töltsse be életét, hiszen ő minden jó forrása. Mint közösség Krisztus nevében vagyunk együtt, és jó, ha tudatosodik bennünk, hogy összetartozunk. Ami összetart minket, az nem más, mint a szentháromságos egy Isten szeretete, amely Krisztusban kiáradt mindenkire, és amely egy testté, egyházzá tesz mindannyiunkat.

3. Nézzétek, az Isten báránya! (Jn 1,29-34)

Keresztelő János tanúságát egyházunk kezdettől fogva beemelte liturgiájába. Annyira sokatmondó és szemléletes, annyira újszövetségi a bárány jelképe és Jézus Krisztus keresztdozata, hogy minden szentmisében ezt fontoljuk meg szentáldozás előtt. A Messiás mint Isten báránya az ószövetségi könyvekben sehol sem szerepel. Egy kivétel talán mégis akad: Izajás könyve, akinél a szenvedő Megváltó hasonlít a leölésre szánt bárányhoz. De ez a kivétel is csak még jobban kiemeli Keresztelő János tanúskodását. Keresztelő János tanúságot tesz hitbéli felismeréséről, mint ahogyan minden kereszténynek Krisztus tanújává kell válnia. A pap felmutatja Krisztus testét mint az áldozattá váló isteni bárányt. Ebben bűnösségünk is benne van. A mi bűneinkért halt meg a kereszten. Igaz, tulajdonképpen egy közös bűnről van szó, az ősbűnről, amely miatt mindannyian elestünk és istengyermekség nélkül születünk erre a világra. Ezért szükséges a megváltás, ezt hozta el nekünk Krisztus, a húsvéti bárány, „aki elvette a világ bűneit, halálunkat halálával megtörte, és feltámadásával új életet szerzett”.

Minden szentmisében – az évközi idő folyamán is – ezt a megváltó áldozatot ünnepeljük, ezért adunk halált. Mennyire más emberként mennénk ki a templomból, ha kinyitnánk szívünket és értelmünket, fogékonnyá tennénk lelkünket Isten bárányának felismerésére, aki elveszi ma is bűneinket. Aki újjá tud teremteni nemcsak mentálhigiénés alapon, hanem egész valónkban. Ahhoz viszont oda kell adni neki a bűnt. El kell engednünk a bűnhöz való ragaszkodást, hogy újjáteremthessen. Meg kell nyitnunk rendszeresen a gyóntatószék ajtaját, és másnak is megmutatni, nemcsak a nagyobb ünnepek kötelező

szokásaként letudni. Mint Keresztelő Jánosnak, nekünk is a Megváltó tanúivá kellene válnunk, hisz az ő vére nem folyhatott hiába.

A krisztuspárti emberhalász

Évközi 3. vasárnap

1. A nép, mely sötétségben jár, nagy fényességet lát... Úgy örülnek majd..., ahogy aratáskor szoktak örülni. (Iz 8,23b–9,3)

Ez a jövendölés már szerepelt ugyan a karácsonyi éjféli mise olvasmányai között, de a mai összefüggésben más értelemmel is gazdagodik. Máté evangélista ugyanis szívesen hivatkozik az ószövetségi jövendölések beteljesedésére, és evangéliumában Jézus kafarnaumi fellépése kapcsán épp ezt az idézetet hozza. Mintha azt sugallná olvasóinak, hogy az izajási világosság Jézus Krisztusban annyira egyértelmű, hogy hiába Mózes-hitű, törvénybetartó ember valaki, ha nem fogadja el Krisztust a világ világosságának, még most is sötétségben él. Ebben az értelemben az olvasmány üzenete ma is friss és korszerű. Nem lehet felvilágosodni, örülni, az örök életre „berendezkedni” Jézus nélkül. Kérdés marad, hogy meglátjuk-e Krisztust mint életünk világosságát a sok mesterséges fény mellett vagy éppen a szemfényvesztő káprázatok ellenére.

2. Éljetek mindnyájan egyetértésben, ne szakadjatok pártokra... Talán megosztott Krisztus?... (1Kor 1,10–13.17)

Szent Pál szavai visszhangozhatnak bennünk úgy is, mint amelyek nemzetünk, erdélyi magyar közösségünk krónikus sebére, a pártoskodásra utalnak. Valószínű, ösztönösen ezt juttatják eszünkbe. Jogosan. Mert megengedhetjük-e magunknak azt a luxust – ha mégoly demokratikus is –, hogy különféle politikai pártokba tömörülve, egymás mellett elbeszélve valósítsuk meg céljainkat, érvényesítsük érdekeinket? Már az is gond, miért vannak különféle céljaink, és miért nem azonosak érdekeink? A szabad másként gondolkodni jogalap elégséges egy közösség tartós fennmaradásához? Azonban itt Szent Pál igazából a krisztusi hit egységét félti. És ebben a vonatkozásban a pártoskodás hallatán egyházunk szétszakadt krisztusi köntösére gondoljunk. A különféle, nagy- és kiségyházak, felekezetek mintegy különutasként kínálják az üdvösséget, több-kevesebb sikerrel csábítva magukhoz talán épp a másik közösségből kiábrándult híveket.

Jézus Krisztus nem így akarta. Neki nem ez a marketingfogása. Ő inkább egy asztalhoz, a mennyei Atya menyegzős lakomájához akar ültetni minden benne hívő embert. Ezért egyházunknak, a szétszakítottság sebeit vállalva és gyógyítgatva, szüntelenül imádkoznia és tennie kell a keresztények egységéért a világ végéig. Ezt szolgálják immár Erdély kisebb-nagyobb településein is a különféle keresztény felekezetek közös imatálalkozói, programjai, hogy felmutassák a nagy közös kincset, a krisztusi örökséget, amelynek mindannyian részesei vagyunk. Beszédeinkben, szertartásainkban, ünnepeinkben és hétköznapjainkban, vegyes családon belül és a nyilvános életben egyaránt fontos, hogy felszínre jussanak közös keresztény gyökereink és a krisztusi főparancs. Ahogyan egy ismerősöm fogalmazott: „a véleményekben különbözőség, de a szeretetben egység”.

**3. Gyertek, kövessetek, én emberek halászává teszek titeket.
(Mt 4,12–23)**

A Galileai-tenger partján elterülő halászáros, Kafarnaum, az arra járóknak vagy az átutazóknak különös légkört biztosított. Jézus nyilvános működésének is csakhamar központja lett. Itt, illetve innen hívta meg legtöbb tanítványát, a későbbi apostolokat, akik közül többen halászok voltak. A halfogás a megélhetés biztosításán túl mélyebb értelmet is jelentett. A szervezett, hálóval történő halászat napjainkig ezreknek ad megélhetést a világ számos tengerpartján. Jézus számára az emberhalászat távol áll a mai reklámügynökök, fejevadászcégek indítékaitól. Ellenkezőleg, mai világunk foglalkoztatási szakemberei állami és magánszférában egyaránt tanulhatnak tőle, amennyiben munkásokat, alkalmazottakat, egy eszméhez hűségesen ragaszkodó híveket akarnak toborozni.

Hogyan kell embert „fogni”? Nem állásközvetítőkön, hirdetésekön keresztül állítja őket szolgálatába, hanem személyesen hívja meg: „Kövess engem!” Az ember csak azt képes követni, arra meri rábízni magát, akiben hisz. Jézusban még soha senki nem csalatkozott. Az egyház közösségében mindannyiunkra emberhalász feladat, küldetés hárul. A meghívás pedig már a tó partján, a kereszteléskor megtörtént. Vállaljuk-e?

Szegény gazdagok, boldog szegények

Évközi 4. vasárnap

1. Keressétek az Urat... csak egy szerény, kis népet hagyok meg belőled, Izrael maradékát, amely az Úr nevében reménykedik. (Szf 2,3.3,12–13)

Szofonias próféta a Kr. előtti 7. század közepén élt és működött Jeruzsálemben. A szegények prófétájának számít ő is, akárcsak Ámosz, de nála keményebb hangon hirdeti meg az Úr ítéletét, az Úr napját, amelyet eleinte úgy értelmeztek a rabbik, hogy saját népük diadala lesz. Csalódnuk kellett, mert az évszázadok folyamán, a többi prófétai könyv üzenetével is összevetve kiderült, hogy Jahvé napja nem egyedül Izraelt érinti, hanem gyakorlatilag az általános világítéletet, amit ma világvégeként emlegetünk. Ebben a végítéletben Isten nem elveszíteni akarja népét, hanem üdvözíteni. Akárcsak a Föld többi nemzetét, hiszen Jézus Krisztusban ez az ítélet részben megtörtént: elkezdődött Isten országa, uralma.

**2. Ami a világ szerint okatlan, azt választotta ki Isten, a semminek látszókat, hogy egy ember se dicsekedhessék Isten színe előtt
(1Kor 1,26–31)**

Szent Pál éppen a korintusi hívek gyakorlati életéből veszi a példát tétele igazolására. Ahogyan köztük is csak elvétve van előkelő, gazdag, ahogyan sokkal többen vannak, akik szegények, egyszerűek, tanulatlan rabszolgák – ez a tény megmagyarázza azt, amit sem a zsidók, sem a görögök nem értettek. Előbbiek politikai hatalmat vártak a Messiástól, utóbbiak az ész erejének győzelmét, felsőbbrendűségét tekintették egyedül üdvözítőnek, s így értetlenül álltak a szenvedő, bűnösökhöz lehajló, szegényeket felemelő Krisztus előtt. De az apostol megérteti híveivel, hogy a Krisztussal való kapcsolat kegyelmi ereje minden tudatlanságunkat, szegénységünket és tehetetlenségünket orvosolni képes. Általa leszünk erősek, bölcssek, tehetősek. A mindennapi élet igazolja ezt a tapasztalatot. A világban tapasztalható versengés, rohanás és fogyasztói szemlélet, megfelelési kényszerek sokasága örületbe kergeti azt az embert, akinek nincs saját, önálló tartása, értékrendje. A keresztény Krisztusban találja meg azt a háttérbiztonságot, rejtett erőtartalmat, amellyel akár a kordivattal szemben is dönteni képes. Isten kegyelmének birtokában mindig

van bátorsága nevének nevezni és megtenni a jót, megkülönböztetni a sátán ármánykodását a Szentlélek sugallatától.

3. Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa. (Mt 5,1-12)

A hegyi beszéd a keresztény tanítás összefoglalása. Ennek mintegy bevezetése a nyolc boldogság, amelyet az evangélium alkotmányának szoktak nevezni. Biblikus szakemberek szerint talán nem így és nem egyszerre hangzott el a nyolc boldogság Jézus szájából. Az sem biztos, hogy a hegyen, hiszen Szent Lukácsnál inkább síksági beszédként szerepel. Mindez, állítják a Biblia tudósai, az evangélisták szerkesztői munkájának eredménye, mert ők Jézus tanításából összeszedték mindazt, amit a keresztény lelkület kialakításához, a Krisztus országába való eljutáshoz fontosnak tartottak. A nyolc boldogságot a mai életre lefordítva talán nincs is találóbb megfogalmazás, mint amit a mindannyiunk által ismert és nagyra becsült Gyökössy Endre református pasztorál-pszichológus elmélkedésében találunk:

Boldogok, akik tudják, miért élnek, mert akkor azt is megtudják majd, hogyan éljenek.

Boldogok, akik összhangban vannak önmagukkal, mert nem kell szüntelenül azt tenniük, amit mindenki tesz.

Boldogok, akik csodálkoznak ott is, ahol mások közömbösek, mert örömteli lesz az életük.

Boldogok, akik meg tudják különböztetni a hegyet a vakondtúrástól, mert sok zavartól kímélik meg magukat.

Boldogok, akik észreveszik egy diófában a bölcsőt, az asztalt és a koporsót, és mindháromban a diófát, mert nemcsak néznek, hanem látnak is.

Boldogok, akik lenni is tudnak, nemcsak tenni, mert megcsendesül a csöndjük, és titkok tudóivá válnak. Leborulók és nem kiborulók többé.

Boldogok, akik tudnak elhallgatni és meghallgatni, mert sok barátot kapnak ajándékba, és nem lesznek magányosak.

Boldogok, akik komolyan tudják venni a kis dolgokat és békésen a nagy eseményeket, mert messzire jutnak az életben.

Boldogok, akik gondolkodnak, mielőtt cselekednének és imádkoznak, mielőtt gondolkodnának, mert kevesebb csalódás éri őket...

Ti vagytok...

Évközi 5. vasárnap

1. Íme – ez a böjt, amely tetszik nekem – törd meg az éhezőnek kenyeredet... akkor majd sebed gyorsan beheged. (Iz 58,7-10)

A harmadik Izajásnak becézett próféta fogság utáni szavai nemcsak vigasztalnak, hanem a böjt igazi értelmére is rávilágítanak. Istent nem lehet lekenyerezni holmi látványos, külső cselekedetekkel. Sem úgy, hogy magunkat megfosztjuk valamitől, sem úgy, hogy ezáltal azt gondoljuk, megigazultunk. A böjt, ha igazi, ha valóban az irgalmasság minősített cselekedete, Isten és a felebarát szeretetéből fakad. Alázatossá és kiszolgáltatottá tesz Isten előtt engem is, aki adok, és azt is, aki ezt elfogadja. Irgalmasság nélkül nincs szeretet, nem érződik Isten jelenléte.

2. Nem akarok másról tudni köztetek, mint Krisztusról, a megfeszítettéről. (1Kor 2,1-5)

Az már mennyei állapot lenne, ha egyházközseink, híveink, papjaink állandó beszédtemája nem a politika, a másik szidása, egymás gyengeségeinek felpanaszolása, emberi sikereink eldicsekvése lenne, hanem mindannyian a megfeszített Krisztust hirdetnénk. Hol állunk még ettől? Pedig ez jelezné azt is, hogy viselkedésünkben, gondolkodásmódunkban a szeretet elsőbbséget élvez. Talán még mi sem hiszünk eléggé Krisztus megváltásának erejében. Nem tudjuk felfogni azt, nem tudunk bízni benne annyira, hogy ráhagyatkozunk, hogy elhiggyük, neki van elegendő ereje, hogy közösségi és egyéni életünket is megújítsa.

3. Ti vagytok a föld sója..., ti vagytok a világ világossága..., hogy világítson mindenkinek, aki a házban van. (Mt 5,13–16)

Életünk sava-borsa az evangélium. A só ízesít, tartósít, megvédi az ételt a romlástól. Az íztelen és sótlan ember taszítja környezetét. Az élet jó ízét a világban a keresztényeknek kell biztosítaniuk. Ahogyan a só is felhígítható, ízét veszti, úgy a keresztényen is megérződik a Krisztus-hiány. Nem lesz hiteles. Megfásul, megkeményedik, megszűnik kisugárzása, elfordulnak tőle nemcsak barátai, családtagjai, de tágabb környezete is. A hegyi beszéd képei, a só, a lámpatartóra helyezett gyertya, minden teológiai előképzettség nélkül alkalmazhatóak hétköznapi életünkre. Csak tovább kell elmélkednünk rajta. A szózott, ízesített ételt jólesik elfogyasztani. Az ízes beszédet jólesik hallgatni. Krisztus-követő életünknek is ez a hozzátartozás, ez a sugárzó szeretet ad ízt. Nem annyira feltűnő életünkkel, a sorból kilógó másságunkkal, mint inkább a közösséget megízesítő jelenlétünkkel legyünk nélkülözhetetlenek, mint a só, és tegyünk Krisztusról tanúságot.

A világosság képe is elengedhetetlen a valóság megértéséhez. A keresztény ember belső fényforrása, „felkelő Napunk a magasságból” Krisztus, a világ világossága. Még egyetlen vallásalapító sem merte ezt magáról elmondani. Nos, mi az ő fényében sütkezünk. És csak annyiban lesz fényünknek melege, amennyiben ezt ő táplálja. De ez felhívás is. Nem azért, hogy – mint a lámpa – csalinak használjuk a fényt a szűnyogfogásra, hanem hogy megvilágítsuk környezetünket. Tegyük világossá, érthetővé a kételkedők és a gyanakvók számára is küldetésünket. Világítsunk hitünk, reményünk, szeretetünk fényével mindazoknak, akik ábrándjaik, gondjaik, csalódottságaik sötétjében botorkálnak.

A világosság azt is feltételezi, hogy mi magunk már megvilágosodtunk a kegyelem világosságától. Hogy nem elvakultan csapkodunk magunk körül, hanem kitarjuk Krisztus fényét a világra, hogy eláraszsa azt a fény, hogy életünkkel őt reklámozzuk, ne magunkat. Nem lehet szégyenlősen, visszavonultan hegyre épült város lenni. Ez kiállást, bátorságot, elszántságot is jelent vérmérséklettől és hangulattól függetlenül. Jézus az egész hegyi beszédben azt hangsúlyozza, ami rajtunk múlik. Életünkkel dicsőítjük meg Istent az emberek előtt.

A balgák bölcsessége

Évközi 6. vasárnap

1. Ha meg akarod tartani a parancsokat, azok megtartanak téged... élet és halál, jó és rossz van az ember előtt. (Sirák 15,15–20)

A bölcsességi irodalom egyik gyöngyszeme Jézus, Sirák fia könyve, amely kb. Kr. előtt 180-ban keletkezett. A Biblia bölcs mondásainak jelentős része együtt van ebben a könyvben, kifejezetten a tanításra helyezve a hangsúlyt. Már teológiai hallgató koromban megütötte fületem ez a mondás,

miszerint ha a törvényt megtartod, az is megtart téged. Egy fiatalember szabadságérzetével nehezen egyeztethetőek össze a szabályok, a korlátok. Állandóan lázad, a rabság láncait igyekszik lerázni. Állítólag a forradalmakat is fiatalok kezdeményezték. De az élet és a tapasztalat gyarapodásával a lázadó kamasz is lehiggad és rájön, a korlátok, a keretek nem szabadsága megbéklyózására szolgálnak, hanem hogy mederben tartsák lelkesedését, biztonságot adjanak, segítsenek kijózanodni: a világot nem kell megváltanunk, azt már Krisztus megtette.

2. Bölcsességet... hirdetünk, de nem ennek a világnak bölcsességét. (1Kor2,6-10)

A világ bölcsessége a tudomány, a divat, az éppen szolgálatos reklám ízlése szerint az ember diadalát, az ész győzelmét, a földi keretek, a szépség, a pénz, az egészség, a hatalom mindenhatóságát sulykolja belénk. A világ tabukat döntöget, tekintélyt áldoz fel a szabadság oltárán, gyanakvással tekint mindenre, ami isteni kinyilatkoztatás, ami biztos válasz az emberek kérdéseire. Konzervatívnak, demagógnak tart minden olyan megnyilatkozást, amely éppen jézusi megbízásból kiáll a jó, a szent, az igaz értékek mellett. A világ biztosra megy: csak az a kapcsolat éri meg, amelyben annyit kapsz, amennyit adsz, csak az a szeretet kifizetődő, amelyből hasznod is származik, csak ésszerű kockázatokat érdemes vállalni, s azokat is a saját érdekedben. Ezzel szemben mi, keresztények, Krisztus mindent odaadó szeretetének „balgaságát” hirdetjük, ahol az utolsó az első hely, ahol boldogok, akik éheznek és szomjazzák az igazságot, ahol a halál nem vég, hanem az örök élet kezdete.

3. Nem azért jöttem, hogy érvénytelenné tegyem a törvényt és a prófétákat, hanem hogy beteljesítsem. (Mt 5,17-37)

Máté evangélista szerint Jézus a nyolc boldogság elmondása után részletesen kifejti az ószövetségi törvény és a vele elközeltett új szövetség viszonyát. Nem vesz el egy i betűt sem a tízparancsból, de gyökeresen átalakítja szemléletünket az erkölcsi törvényekkel szemben. Jézusnál az erkölcsi követelmények megtartásának Isten iránti és embertársi szeretetünkből kell fakadniuk. Nem azért nem lopok, nem hazudok, nem paráználkodom, mert félek a következményektől, netán Isten büntetésétől. Hanem azért nem, mert szeretetem ezt diktálja belülről. Ha szeretem Istent és felebarátaimat, akkor nekik nem akarok rosszat, és igyekszem, hogy ne bántsam meg őket. Így a törvényeket betartva én is megmaradok testi-lelki-szellemi egészségemben. Nem farizeizmusból, képmutatásból vagyok törvénytisztelő, erkölcsös állampolgár, hanem azért, mert követem a bennem megszólaló isteni hangot.

Jézus nem szünteti meg az újszövetségi törvényt, és nem is egy újabb, szigorúbb törvénycsomagot tesz le az emberiség asztalára, hanem igazi értelmet ad az eddigieknek. Ha úgy tetszik, visszaadja a tízparancs eredeti értelmét, hiszen a törvény az Istennel kötött szeretetszövetségből született. A hegyi beszéd nem új szabályokat farag vagy fényesít újra, hanem a szeretet tágasságának örömhírét hirdeti meg, amelyben a törvénytisztelet háttérben nem a félelem, a bosszú vagy az üzleti számítás áll. Isten ingyenes szeretetére válaszolunk, amikor betartjuk parancsait.

Ha felnövünk az odaadás szabadságára, mint egy társas kapcsolatban, akkor ott nincs olyan szó, hogy kell, muszáj, kötelező, inkább figyelmes szeretetben előzzük meg egymást. Jézus arra buzdít, hogy emelkedjünk önmagunk fölé, tartsunk ki az első szeretet hűségében és fedezzük fel az isteni bölcsesség mindent átjáró örömét, boldogságát. Ha rálépünk a nyolc boldogság útjára, magunktól is rájövünk, miről tanított ott a hegyen.

Ellenség vagy ellenfél?

Évközi 7. vasárnap

1. Szentek legyetek, mert én, az Úr, szent vagyok!... szeresd felebarátodat, mint magadat – én vagyok az Úr! (Lev 19,1;2,17-18)

A felebarát szeretete az ószövetségben is megvolt. Isten a saját tekintélyére hivatkozva kéri, parancsolja, hiszen ha ő szereti népét, annak minden gyermekét, azoknak is testvérként kell egymáshoz viszonyulniuk. A szeretetben Isten szentsége tükröződik vissza. Már a mózesi törvény is elismeri, hogy Isten előtt minden ember felebarát, testvér. A klasszikus történet szerint *a bölcs tanítót felkeresik tanítványai, s megkérdezik, meddig tart az éjszaka. Az egyik tanítvány elgondolásában akkor múlt el az éjjel, ha már a kutyát meg lehet különböztetni a báránytól. A másik szerint, ha a szőlőtőkét a fügefától. A mester egyik választ sem tartja helyesnek, majd így felel: „Akkor múlik el az éjszaka, ha rá tudsz nézni a másik ember arcára, s elég világos van ahhoz, hogy testvéred arcát fölismerd benne.”* Itt ér össze már az ószövetségben az Isten és a felebarát szeretete.

2. Nem tudjátok, hogy Isten Lelke lakik bennetek? E világ bölcsessége oktalanság Isten előtt. (1Kor 3,16-23)

Ahogy az Istennek szentelt épületet, a templomot is szörnyű véték profanizálni, megszentelteleníteni, ugyanúgy van testünk templomával is. Keresztységünk óta Isten lakást vett bennünk. Övéi vagyunk testestül-lelkestül, még szabadságunk ellenére is. A Lélek által ő szült új életre. Ha tehát beengedjük a világ, a szabadosság szellemét testi életünkbe, gondolatainkba, óhatatlanul megfertőzödünk a rosszal. Nemcsak testünk betegszik meg, hanem lelkünk is kárt szenved. A kereszténynek istengyermeki méltósága tudatában is örködnie kell a Szentlélek templomán, akárcsak az őskeresztényeknél az osziáriusok (ajtónállók), akik az idegeneket nem engedték be a templomba.

3. Én viszont azt mondom nektek, szeressétek ellenségeiteket és imádkozzatok üldözőitekért. (Mt 5,38-48)

Az Úr Jézus nemcsak beteljesíti az ószövetségi törvényt, hanem ezzel messze túl is lépi azt. Az ellenségszeretet a kereszténység és más vallások ütközőpontja, vízvázasztója, ez a Krisztus-követő ember életstílusának fokmérője. Etikai szempontból esetről-esetre lehet vizsgálódni, meddig terjed a jogos önvédelem, szükség van-e bírói igazságszolgáltatásra, de a lényeg nem kerülhető ki: szeretet nélkül nem létezik építő megoldás. Sem egy konfliktusban, sem egy nézeteltérésben. A híradások és tapasztalataink szinte állandóan szembesítenek a kirekesztő türelmetlenség, az idegengyűlölet, a bosszú kártékony hatásaival.

Ha az isteni parancsot tekintjük mérvadónak, akkor nem is szabadna embereket barátra vagy ellenségre osztani. A legnehezebb helyzetekben is van alkalmunk, hogy imádkozzunk azért, aki minket megbántott, akivel nem értünk egyet. Nyilván másképp esik latba, ha egy közösség, egy társadalmi csoport okoz károkat a másinak és úgymond az egész emberiség „közellenségévé” válik...

A keresztény ellenségszeretet nem a bűnnel való cinkos összekacsintás, nem a munkaadó vagy államhatalom, sem az egyes ember hatalmi visszaélésének elnézését jelenti, hanem olyan szemléletmódot, amely senkit sem rekeszt ki a megbocsátás, a szeretet gyógyító köréből. Akit ellenségnek tekintesz, az is olyan ember, mint te. A másik Krisztus, akiben van legalább annyi jóság, mint benned. Ez a közös alap, amelyből a keresztény ember kiindul. Istennel a másik emberben találkozunk, még oly módon is, hogy az talán visszautasítja – egyelőre – szerető közeledésünket. Jézus nemcsak minimális jó magatartást kér, mint az

addigi törvény. *Ne tégy semmi olyat másnak, amit nem szeretnél, hogy neked tegyenek.* Ő szeretettel, kezdeményezéssel tölti meg, s így lesz hallatlanul új és bátor, újszövetségi szeretet: úgy bánjunk mindenkivel, ahogy szeretnénk, hogy velünk bánjanak! Valamiképpen a mi saját, önző szeretetünkre apellál, hogy ebből induljunk ki. Az üdvösség törvényét hozza működésbe. Ő már legyőzte a rosszat.

A másik embert nekem nem legyőznöm kell, hanem „kiszereznem” belőle azt, amiben egymásra hasonlítunk: az istenképiséget. A gonoszság csak a szeretettel oldható fel, győzhető le, semmisíthető meg. Nem pusztán erőszakmentesség ez, hanem az esztelenségig elmenő, életet feláldozó szeretet, amelyet Krisztus mutatott be a kereszttől.

Aki gondunkat viseli

Évközi 8. vasárnap

1. *Megfeledezhet-e csecsemőjéről az asszony?... S még ha az megfeledeznék is, én akkor sem feledkezem meg rólad. (Iz 49,14–14)*

A biblikus szakemberek véleménye, hogy Izajás könyvét tulajdonképpen hárman írták. A 66 fejezetből álló próféta könyv túlnyomó többségének (a 40. fejezetig) szerzője egyöntetűen a Kr. előtti 7. században élt és tevékenykedett próféta, Izajás. De a 40. fejezettől változik a történelmi háttér, eltolódik a hangsúly, s mintha a szerző sem az előbbi lenne. Ezért tartja úgy a hagyomány, hogy ezt a könyvet, illetve a könyvnek ezt a részét (egészen az 56. versig) Deutero-, azaz Másod-Izajás írta. Az 56. fejezettől szintén egy másik próféta hang jelentkezik, azok szerzőjét Tritó-, vagyis Harmadik Izajásnak nevezték el. Az évközi 8. vasárnap első olvasmánya Másod-Izajásnál található, aki Isten gondviselő szeretetéről győzi meg olvasóit. Sion, az ő népét az Úr jobban szereti, mint ahogyan egy anya szeretni tud. Isten szeretete azonban akkor sem hagy cserben, amikor emberi szeretetünk csődöt mond. Ő sosem függeszti fel szeretetét teremtményei, s még inkább az ember iránt.

2. *Úgy tekintsenek minket az emberek, mint Krisztus szolgálát és Isten titkainak gondnokait. (1Kor 4,1–5)*

Nemcsak a világgazdaság, az egyház is krízisben van. A sokféle valós és médiabotrány világszerte megtépázta szavahihetőségét, tekintélyét, a belé vetett bizalmat. Valószínűleg Korintusban is történt valami, mert Szent Pálnak sürgősen tisztáznia kellett az apostoli tisztség felelősségét. A papságot Krisztus alapította. Nincs kétségünk efelől. A gond inkább a lelkiségünkben és az önbecsülésünkben van. Mintha a mai apostolok és hívők nem tudnák olyan hévvel, olyan meggyőzően átadni az örömhírt, ahogyan Krisztus, sőt a világ elvárná. Meg kell ugyan fontolnunk a kritikákat, bele kell vonnunk a híveket az együttgondolkodás folyamatába, nekünk is fájniuk kell, ami nekik fáj, de a legfontosabb ismérv, hogy Krisztus titkainak gondnokai vagyunk. A gondnok gondoskodik és lelkesít. Gondozza a rá bízott kincset. Nem emberi elvárásoknak tesz eleget. Egyetlen „érdeke” lehet, hogy Mesterének vonzásában éljen és szeressen.

3. *Ne aggódjatok életetek miatt. Nem több az élet az edednél, s a test a ruhánál?... Mennyei Atyátok tudja, hogy ezekre szükségetek van. (Mt 6,24–34)*

A hegyi beszéd folytatásaként Máté evangélista Urunk gyönyörű tanítását hozza az aggodalmaskodás elkerüléséről, az isteni gondviselésről. A természetközeli embernek évezredekig nyilvánvaló volt, hogy mindent Istentől kap. Élete, munkája, egészsége, a föld termése, családjának megélhetése ki van téve az időjárás viszontagságainak, az élet bizonytalanságának és esetlegességének. Ami biztos volt, hogy Istentől

származik minden. Aki ebben az életszemléletben él, az tudja, az élet több, mint eledel, léteznek magasabbrendű értékek is annál, mint amit pénzzel meg lehet vásárolni.

A természet törvényeiben Isten teremtő bölcsességét, erejét és szeretetét éri tetten. Az örök élet távlatában végzi munkáját, és napról napra érzi, hogy Isten állandóan gondoskodik róla, rá pazarolja ötleit, és szüntelenül fenntartja életét. Az utóbbi évszázadokban a modern ember egyre inkább kezébe vette sorsát, modernizálta, átalakította életterét, kenyérkeresetét, s azóta úgy érzi, kifürkészte a természet törvényét, most már élelmét, ruháját, energiaforrását is maga állítja elő. Isten fölöslegessé vált. Nincs szüksége atyáskodásra. Bebiztosítja magát pénzzel, hatalommal, felhalmozott anyagiakkal. Csak éppen azt felejt el, hogy a természetben továbbra is az Isten által beleteremtett erők működnek, az időjárásnak és a természeti törvényeknek most is ugyanúgy ki van szolgáltatva, mint ezelőtt. A javak elosztása miatti felelőssége még nagyobb lett, ráadásul a jövő továbbra is bizonytalan.

Jézus megnyugtató biztatása ma sem időszerűtlenebb, mint a hegyi beszéd elhangzásakor. Valójában akkor tudunk aggodalmaskodás, stressz, elbizonytalanodás nélkül élni, ha teljesen ráhagyatkozunk arra, aki életünket adta, irányítja és védi. Isten a jövőnk ura. Életünk távlatai messze túlmutatnak a földi történések keretein.

Szıklára épült

Évközi 9. vasárnap

1. Áldást és átkot ajánlok ma fel nektek. (MTörv 11,18.26–28)

Mózes öt könyvének, a Tórának egyik legfontosabb könyve a Második törvénykönyv, latinosan Deuteronomium. Törvények, szociális utalások, hivatali rendelkezések, rituális szabályok és intézkedések alkotják. Isten igéje át kell hogy hassa hétköznapjainkat is. A törvény be nem tartásával saját magunkra vonunk átkot. Igaz, szabadságunkban áll elutasítani az isteni törvényt, de az a testi, majd a lelki halált vonja maga után. Isten nélkül, rajta kívül sem boldogság, sem boldogulás nincs. A bálványimádás a legnagyobb önbecsapás, és boldogtalanságba kergeti az embert.

2. Az Isten előtti megigazulás a törvénytől függetlenül... a Jézus Krisztusban való hitből ered. (Róm 3,21–25a.28)

Szent Pál apostol kiélezett megfogalmazása látszólag ellentmondást takar. Tehát akkor most nincs szükség törvényre, érvényét veszíti az ószövetség, a tízparancs Jézus Krisztus kinyilatkoztatásában? Egyáltalán nem. Természetesen a megigazulásunk Krisztusban nem függ az ószövetségi törvénytől. De a megigazulás újszövetségi rendjét a törvény és a próféták készítették elő. Az apostol csupán azt hangsúlyozza, hogy nem a törvény betűje tesz minket megigazulttá, a megigazulás nem a mi érdemünk, mert betartottuk a törvényt, hanem Isten ingyenes, szabad elhatározásából született, Jézus Krisztus megváltása nyomán. A törvénytisztelettel, az áldozatokkal az ószövetségi ember nem egyszer a „haragvó” Istent próbálta megnyugvársra bírni, kiengesztelni.

Az újszövetség mássága, „minőségi ugrása” éppen abban áll, hogy a bűntől való szabadulást, a kiengesztelődést, a megigazulást Krisztus érdemelte ki számunkra, aki magára vette a világ bűneit. Őáltala és őbenne Isten mindenkinek ingyenes ajándékként ajánlja fel. Krisztus vére, személyes áldozata így mindannyiunk szeretete, engedelmissége, hódolata is az Atyának. Ha Krisztusban, az istenemberben

hiszünk, személyes életünkben is a kegyelem forrásává válik. Benne szeret és tart gyermekének az Atya minket is.

3. Aki hallgatja e szavaimat és tettekre váltja, hasonló az okos emberhez, aki a házát sziklára építette. (Mt 7,21–27)

Nem elég csak tudni, akár betéve is Jézus szavait. Nem elég csak jól vizsgázni hittanból és kifizetni az egyházadót. A kenyérkereset ürügyén nem hanyagolhatjuk el Isten szavának hallgatását. De a hallgatás nem elég, meg is kell cselekedni azokat. Valóságos életprogram. Házat, házát építeni annyi, mint életet építeni. Csak ő lehet a sziklaalap, ami állja az idők viszontagságait. Gondolhatunk a palesztinai építkezési viszonyokra, vagy a nálunk is egyre gyakoribb árvizek, természeti katasztrófák pusztítására. Ahogyan a fát a gyökerei, úgy az épületet az alapok tartják szilárdan. Hirtelenjében összetákolt kalyibát fel lehet húzni egy nyári zápor okán, de masszív, biztonságos házhoz idő, energia, áldozat szükséges. Nem építhetünk árterületre, hídra, ingoványos talajra. Nem spórolhatjuk ki a minőségi anyagot csak azért, hogy kevesebbe kerüljön. A sziklaalap, a körültekintő tervezés, beruházás megtérül majd azáltal, hogy biztonságban lakható, élvezhető a lakás, otthont, védelmet, menedéket nyújt nemzedékeken keresztül. De nem csak az alapok fontosak. És nem elég csak az alapokat lerakni, teljesen fel kell építenünk életünk házát és belakni azt. Krisztus nélkül huzatos, nyirkos, lakhatatlan börtönné válhat.

Milyen értékekre építék? Krisztus-e értékrendem, világlátásom alapja? Ötletszerű, a világ által vonzónak tűnő akciókkal, karizmatikus megszállottsággal ideig-óráig fenntarthatjuk a Krisztushoz tartozás látszatát, de a viharok, a támadások, a kísértések könnyen romba dönthetik. Csak Krisztus jelenléte, kegyelme, az egyházára rábízott kincsek garantálhatják, hogy életünknek erős a sziklaalapja. Mire-kire alapozok, amikor házasságra készülök, amikor megházassodom? Jézus a szegletkő. Egyházát is Péterre, a sziklára építette, hogy a pokol kapui erőt ne vegyenek rajta. Én milyen téglája vagyok ennek az építménynek? Lehet rám alapozni? Rám építhet-e a közösség? Én építem-e életem házát vagy rombolom?

Megkísértve

Nagyböjt 1. vasárnapja

1. Erre felnyílt a szemük, és észrevették, hogy mezítelenek... (Ter 2,7–9; 3,1–7)

Mózes első könyvének elején kétféle teremtéstörténetet is találunk. Feltűnő a kettő közötti stílusbeli különbség. Az első a papi kódex. Isten-Elohim a világmindenség alkotója. A könyv kozmikus viszonylatokban vetíti elénk a hatnapos teremtéstörténetet. A hangsúly itt Isten mindenhatóságán és teremtő szaván van. A második, a jahvista leírás szerint Isten-Jahvé irányítja az ember sorsát. Az ember teremtése itt ünnepi aktus. Attól különleges, attól nagy az ember, attól egyedi a hivatása a teremtmények között, hogy a többi teremtménnyel szemben ő Isten képmása. Arra hivatott, hogy uralkodjék a természet és a teremtett világ fölött. Ez az uralkodás azonban az Isten akaratától való függésben kell hogy megnyilvánuljon. Ezt jelenti az erkölcs. Az embert Isten értelemmel és szabad akarral ruházta fel. Felismerheti a jót és a rosszat, szabadon dönthet és elutasíthat. Megkísérthető és kiszolgáltatott. Ez is a szabadság velejárója. Itt kell keresnünk az áteredő bűn gyökerét. A szentíró mégsem a kettősséget

hangsúlyozza, hanem azt az éltető elemet, a halhatatlan lelket emeli ki benne, ami képesíti őt az Istennel való kapcsolatra. Ez az ember többlete és sajátja a teremtett világgal szemben. Annak ellenére, hogy ADAM, *földből való*, de képes felismerni a Teremtőt, az Isten által teremtett törvényeket, de olykor nem képes ellenállni a kísértőnek: „olyanok lesztek, mint az Isten...” Ez a bűn, amellyel szembe fordul teremtőjével, megzavarja a test és lélek összhangját. A szégyenérzet is ennek a zavarnak jele. Ez a „tabu” a megváltás ellenére is megmarad, mint büntől való sebzettségének eredménye.

2. Egynek üdvösségszerző tette minden emberre kiárasztotta az életet adó megigazolást. (Róm 5,12-19)

Szent Pál apostol zseniális párhuzamában felismeri, megláttatja Krisztusban az új Ádámot, aki visszaszerzi az emberiségnek a paradicsomi állapotokat. Természetesen kegyelmi síkon. Ahogyan a nagypénteki prefációban énekeljük: „a bűn fáján győztes sátánt a kereszt fáján győzte le, Urunk, Jézus Krisztus”. Ahogyan Ádámban egy ember, az első ember – az emberiség képviselője és ősmintája – elvesztette a csatát a sátánnal, úgy az ember, az istenember Jézus Krisztusban a megigazulás, a büntől való szabadulás lehetősége is újra megadatott.

3. Ha Isten fia vagy... Távozz, ördög... Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj! (Mt 4,1-11)

Nagyböjt első vasárnapján a megkísértés története az egyház okos pedagógiájáról árulkodik. Mindannyian megkísérthetőek, büntől fertőzöttek vagyunk. Még az Emberfia, Urunk Jézus Krisztus sem volt mentes a kísértéstől. De ő egyszer s mindenkorra legyőzte azt. Ezzel nekünk is jegyet váltott az üdvösségre. Ezzel a jeggyel állunk majd a halál pillanatában az égi kalauz elé. Megfontolandó, hogy – ugyan imádkozzuk a Miatyánkban: *ne vígy minket a kísértésbe*, és valóban Isten senkit nem is kísért a rosszra – Jézust maga a Lélek vitte a pusztába, hogy tisztázza messiási küldetését.

Az arám nyelvben csak megkísértés szerepel, de a görög és a latin fordításokban már a finom árnyalatok is megjelennek. Megkísérteni lehet úgy is, hogy csábítok, úgy is, hogy próbára teszek. Jézusnál ez utóbbi történt. Szabadságunk „ellenére” Isten minket is próbára tehet. Amikor szembekerülnek az anyagiak és a szellemiek, amikor könnyebb a hiúságra, a hatalomra, az ösztönökre hallgatni, mint a lelkiismeret szavára...

A nagyböjti lelki pusztaság, az aszketikus gyakorlatok – böjt, imádság, alamizna – minket is önismeretre és istenkapcsolatunk kijavítására, egyszóval életújulásra, megtérésre nevelnek. Több ez, mint fogyókúra és méregtelenítés. Tisztázhatjuk valódi életcélunkat, ráismerünk szenvedélyeink erejére, korlátainkra és talentumainkra egyaránt. Később pedig áldani fogjuk ezért Istent, hogy ha nem is óvott meg a kísértéstől, de velünk maradt, és nem engedte, hogy elszakadjunk tőle.

Meghívás és színeváltozás

Nagyböjt 2. vasárnapja

1. Vonulj ki földedről... Nagy néppé teszlek... Általad áldást nyer a föld minden nemzetsége. (Ter 12,1-4a)

A Biblia nem írja, milyen formában kapta Ábrahám a kinyilatkoztatást. De a névváltozás, Ábrám-Ábrahám is jelzi, hogy hite, engedelmissége révén egész élete, sőt a családjáé is átalakult. A hívó szóra kész

volt elhagyni szülőföldjét, környezetét, meddő feleségével nekivágni az ismeretlennek, csak az egyetlen biztosítékba, az isteni meghívásba kapaszkodni. A hit kalandja bátorságot, merészséget feltételez: kivonulni a megszokottból, elengedni a biztosnak látszó mankókat. A hit a bizalom útja, mint az Ábrahámé. Nagybőjtben mi is ezt tesszük. Nekivágunk az ismeretlennek, ami ugyan kockázatos, de tudjuk, hogy Isten vezet minket. Velünk van, vonz, szelíden irányít, kiszolgáltató törekenységünknek és sebzettségünknek. Ez az igazi ön- és istenismeret. A bőjti kivonulás is segít önazonosságunkban, kifürkészhetjük akaratát, átértelmezzük tetteinket és gondolkodásmódunkat, és lassan új szemmel látjuk a világot. Képesek leszünk elfogadni azt, amit nem tudunk megváltoztatni, felismerjük és felfedezzük a testvéreinkben szunnyadó jót, szépet, értékeset. Nem törjük magunkat az elvárások és a teljesítménykényszer miatt. Megtapasztaljuk a minket hívó és ránk gondosan ügyelő Isten végtelen szeretetét. Ha engedelmessékedünk a hívásnak, életünkön áldás lesz.

2. Ne szégyellj tanúságot tenni Krisztus mellett... aki meghívott. (Tim 1,8b-10)

Szent Pál buzdítja lelki gyermekét, első püspökét, Timóteust, bátorítja őt a tanúságtételre. A püspök, a klerikus egész életszolgálatával tesz tanúságot Mesteréről, „égi munkaadójáról”. Érzzi, hogy érdemtelenül, ingyen kegyelemből kapta hivatását, ezért mindenestül, minden emberi talentumát, kvalitását, tehetségét az ő szolgálatába állítja, hiszen Megváltójának állandóan lekötözött. Így pozitív örömteli mintát szolgáltat a Krisztus-követésre azoknak, akiknek hirdeti az Igét.

3. Ott elváltozott előttük... arca ragyogott, mint a nap, ruhája pedig olyan fehér lett, hogy vakított, mint a fény... Péter erre így szól: Uram, jó itt nekünk! (Mt 17,1-9)

Jézus színeváltozását nagybőjtben éppenséggel azért olvassuk, hogy jobban megvilágosodjék előttünk megváltó szenvedése. Nem egyszer hajlamosak vagyunk arra, hogy Krisztus-követésünket csodák, rendkívüli jelek is alátámasszák. Vagy legalábbis Isten tegyen velünk kivételt, mentsen fel a szenvedés, a keresztviselés, az áldozathozatal terhe alól. Jól érezzük magunkat a dicsőségben, a siker és az elért eredmények boldogsággal, megelégedéssel töltenek el, és szeretnénk állandósítani ezt az állapotot. Megállítani az időt. Nem szívesen gondolunk a halálra, a szomorú végkimenetelre.

Jézus félúton a Jordán völgy és a Golgota-hegy között három tanítványát felviszi a Tábor „hegyére” és ott belekóstoltatja őket mennyei dicsőségébe. Elővételezi velük a mennyországi állapotokat. Az újszövetség ritkán használt szófordulatával „színében elváltozik”. A három apostol nemcsak elragadtatásba esik ettől a csodás élménytől, de meg is állítaná az időt. „Állóképpé kívánja merevíteni ezt a pillanatfelvételt.” (Jelenits István)

Péter és társai minket képviselnek. Valóban jó Isten közelében. Akinek van istenélménye, akár extázis formájában, az egész életén keresztül abból él. De a hegyről le is kell jönni, és úgy élni a hétköznapokat, hogy arcunk ragyogjon az élménytől, a beavatottság hatása kitarson a szenvedés idején is. Nagybőjti utunk hosszú. A húsvéti megdicsőülés még odébb van. A boldogító istenlátás megvalósulásáig az apró Tábor-hegyi csodák rejtett öröme, kegyelme és megvilágosító ereje tartja bennünk a lelket.

Éltető víz

Nagybőjt 3. vasárnapja

1. A nép azonban szomjas volt, és zúgolódott Mózes ellen... A helyet Masszának és Meribának nevezte el. (Kiv 17,3–7)

A Sinai-hegység völgyében, Refidimnél, vagy ahogyan a Szentírás írja, Szin pusztájában tikkasztó a hőség. A nép szomjazik a száraz, forró sivatagban. Sztevanovity Zorán dala szerint: „hogy értsd, egy pohár víz mit ér, ahhoz hőség kell, ahhoz sivatag kell”... A nehézségek idején a választott nép fiai hamar elfelejtik Isten csodálatos tetteit. Amikor a megélhetésről, a zsigeri késztetésekről vagy az életösztrőnről van szó, könnyen állattá válik az ember. Megszűnik a hit, az erkölcs, a nemzetiség, megszűnik az értelem befolyása az akarat felett. A nép szomjas és zúgolódik. Már-már Mózes is kétségbeesik, aztán imádkozik, és az Úr csodát tesz. Vízet fakaszt a sziklából. Azt a helyet azóta a próbatétel és a perlekedés helyének hívják: Massza és Meriba.

A csodásan fakasztott víz újra hitet adott a népnek, megtapasztalhatták, hogy köztük van az Úr. Nehezebb kitartani Isten mellett a próbatételben, a balsorsban, mint a jólétben. Talán Isten ezért is engedi meg oly gyakran, hogy érezzük hiányát. S aztán mint az éltető víz, betölti szomjúság utáni vágyunkat. A negyvennapos böjtölés pusztája is Isten utáni vágyunkat akarja felszítani. Az étel-ital elvonókúrája, a tünetek döbbenetes tapasztalata először lázadásra készítet, majd Isten csendes jelenléte tölt el a maga fenséges békéjével.

2. Amikor még erőtleneke voltunk, Krisztus éppen akkor halt meg a bűnösökért, noha az igazért is alig halt meg valaki. (Róm 5,1–2.5–8)

Szent Pál a megigazulás gyümölcseiről beszél, hitünk titkát lebbenti fel észérvekkkel és mély teológiával. A hívó ember lelki békéjének Krisztus megváltó kegyelme szolgáltat alapot. Maga a Szentlélek frissíti állandóan bennünk ezt a tudatot: Krisztus levette rólunk bűneink terhét. Barátainak tudhatjuk magunkat, annál is inkább, mert vére árán megigazultunk. Nagyböjt a félelem és a hűvös távolságtartás hályogát akarja levenni szemünkről. A bűnbánat kiengesztelődést és lelki békét eredményez.

3. Ha ismernéd Isten ajándékát, s azt, aki azt mondja neked: adj innom, te kértél volna tőle, s ő élő vizet adott volna neked. (Jn 4,5–42)

Szamaria tartomány határában, Szikár városánál van Jákob kútja. Ma is élő kút. Dél körül, amikor már senki nem jár a kútra vízért, s amikor a tanítványok éppen a városba mentek élelemért, Jézus egy „idegen”, samariai asszonytól kér vizet. Az evangélium egyik legmegdöbbentőbb jelenete ez. Mély beszélgetés alakul ki az asszony és Jézus között. Jézus magatartása feltűnő, botrányos. Leül beszélgetni egy idegennel, aki nemcsak hogy samaritánus, de nő is. Jézus egyenrangú félként beszélget vele, akit kora társadalma alsóbbrendűnek ítélt. Akkortájt a nők nem vehettek részt a közéletben, nem olvashatták-tanulhatták a Bibliát...

A víz képe János evangéliumában sokkal többet jelent, mint pusztán azt, amivel szomjunkat oltjuk. Az élet vize, az örök élet vize maga Jézus Krisztus. Jézus vizet kér az asszonytól, de közben rávezeti a bűnös asszonyt az igaz hitre, és rádöbbeneti egy újfajta ön- és istenismeretre. Arra, hogy az igazi életet Isten adja „lélekben és igazságban”... Az asszony megtapasztalja Jézusban Isten emberét, és késztetést érez arra, hogy felismerését másokkal is megossza. Tudatára ébred bűnös kapcsolatainak, és érdeklődése az igazi istenszeretet felé fordul. Újra örülni tud emberi, női méltóságának, hiszen Jézus visszaadja önbizalmát.

A Biblia teológiája a kapcsolatokra épül. Isten és az ember, személyek és közösségek kapcsolatára. Ez a történet mutatja, mennyire vágyódik Isten az ember után. A nagyböjt is erre kínál lehetőséget: keressem Istent, keressem a vele való találkozás alkalmait, formáit. Vágyódjam utána. Legyek nyitott és befogadóképz. Legyek kész felülbírálni, átrendezni eddigi életemet, kapcsolataimat éppen a vele való beszélgetésből, a felismerésekből eredően. Ez a vágy éltető kúttá, forrássá válhat bennem is, amelyből

mások is meríthetnek. Jézus szól hozzánk embertársainkon keresztül is. Sőt elsősorban általuk. Emberi vágyainkat is megtisztítja, felszabadítja. Hogy ne hajkurásszuk boldogságunkat a boldogtalanságig. Mert lelkünk legmélyebb vágyait csak maga Isten képes betölteni.

Fény és vakság

Nagyböjt 4. vasárnapja

1. Ne a külsejét és a magas termetét nézd... Az ember a külsőt nézi, az Úr azonban a szívet. (1Sám 16,1b.6–7.10–13a)

Minden hivatás titok. A Dávidé is. Júda törzsei sem vették eleinte komolyan Isten értékrendjének különösségét, később aztán csak felkenték „újra” Dávidot. Isten Izáj legkisebb fiát választja ki és keni fel népe királyának, bár még törekeny, tapasztalatlan, nem harcedzett. Isten szabadságát nem befolyásolják emberi szempontok, előítéletek. Az ő szabad szeretete túllép az emberi kötöttségek korlátain. Ő a szív tisztaságát, nyitottságát, hajlandóságát nézi. Még a bűnös emberi természet sem akadály abban, hogy Isten hívjon valakit, s hogy a hívást felismerjük és elfogadjuk. Isten épp az emberi logikát állítja feje tetejére, amikor a szegényt, a lenézettet, a kisebbet emeli fel és keni fel a Szentlélek kegyelmével. Az emberi szívet világítja meg, nem a fejet. Ebben a megvilágosodásban halljuk meg hívó szavát.

Nemcsak a Messiás fog emberileg Dávid családjából származni, hanem maga Dávid is a Messiás előképe.

2. Valaha sötétség voltatok, most azonban világosság az Úrban. (Ef 5,8–14)

Krisztus a világ világossága. A hit, a kegyelem fénye megvilágítja az ember értelmét és akaratát. Bármennyire rosszra hajló is az, képes lesz a hit fényénél másképpen látni az élet összefüggéseit és távlatait. De ez a világosság akkor lesz hatékony, ha aszerint is élünk. Ha merjük követni és tettekre váltani felismeréseinket. Nagyböjtben ezért kell felszámolnunk sötétségeinket, a bűnöket, hogy világosabban lássuk, milyen irányba haladunk. A nagyböjt kegyelmi időszaka a lelki megvilágosodás reményét is magában hordja. A hívó ember hite nemcsak arcára ül ki, nemcsak lelke tündököl a kegyelem fényében, hanem példája másokat is arra ösztönöz, hogy a hit útján járjanak.

3. Azért jöttem a világba, hogy... akik nem látnak, azok lássanak, és akik látnak, azok vakok legyenek...(Jn 9,1–41)

A vakonszületett meggyógyítása János evangélista egyik ritka remekműve. Szinte jegyzőkönyvszerűen, ugyanakkor drámaian írja le, hogyan lesz látóvá a vak ember. A történetnek három jól elkülöníthető része van. Maga a gyógyítás, majd a farizeusok, ahogyan kihallgatják, kérdőre vonják a meggyógyult embert, végül pedig a világosság ítélete a sötétség fölött. Az emberiség ősi problémáját, szinte elkoptatott közhelyét hivatott megoldani: miért van szenvedés? Mert a szülők bűnösök voltak? A szenvedés büntetés?

Jézus nem azt mondja, hogy az emberi szenvedésnek csak a bűn az oka. Bár kétségkívül bűneink következményeit is el kell szenvednünk. A legtöbb szenvedést ma is a bűn okozza. De a vakonszületett, beteg ember esetében Jézus másra is rávilágít. A betegség, a törekenység az ember befejezetlenségére utal. A vak nem azért vak, mert szülei

miatt bűnhődik, nem azért, mert titkos betegség gyötri, hanem egyszerűen azért, mert csak ilyen „félíg kész”. Az egészség, az egész ember csak Isten kegyelmének műve. Isten gyógyítása nélkül nincs egészség. Még akkor sincs, ha nem fáj semmink.

A krisztusi megváltással éppen a teremtés beteljesítése valósult meg. Sárból és földből, de Jézus megjelenésével az isteni világosság és az örök élet is az ember osztályrésze lett. Jézus megvilágosít, meggyógyít, ám attól kezdve életünk megváltozik. Nem élhetünk tovább úgy, mint azelőtt. „Menj, hited meggyógyított..., de többé ne vétkezzél!” Döntenünk kell Jézus sorsa mellett. Akár az elszakadások, az árral szembefordulás árán is. A hitünkre úgy kell vigyáznunk, mint szemünk világára. Jézus ittléte, jelenlétének megtapasztalása önmagában is ítélet. Nincs semleges döntés. Vagy elfogadom, vagy visszautasítom a jézusi megváltást. A dolgok nem azok mindig, aminek látszanak. Sőt lehet, hogy épp ellenkezőjüknél látszanak, mint amik. Aki azt hiszi, hogy lát, lehetséges, hogy már rég vak vagy elvakult... Aki meg vakon kezdi, tapogatózik, botladozik, de vállalja a kockázatot, hogy Jézus hívására válaszoljon, látó lesz. A vakságtól eljut a (be)látásig. A vakonszületett kigyógyult a tudatlanságból és a vakságból egyaránt, szemben a szomszédokkal, akik saját szemüknek nem hittek. Bárcsak a nagybőjt felnyitná lelki szemeinket, hogy higgyük is, amit felismertünk – amit látunk.

A halálból az életre

Nagybőjt 5. vasárnapja

1. Nézzétek, kinyitom sírjaitokat, és kihozlak benneteket... Belétek oltom lelkemet és életre keltek. (Ez 37,12-14)

Ezekiel próféta látomása nem valami horrorfilm nyitánya, ahogyan gyerekésszel elképzeltük. Utána sokáig azon csodálkoztunk, hogy a halotthamvasztás miatt milyen problémás lesz a feltámadás... Isten lelke által teremt, újjáteremt. Ez felér a halott feltámasztással. A test feltámadásáról szóló hit már az ószövetségben is tettenérhető, akár a jelen perikópára, akár Dániel könyvére gondolunk. Isten az élet szuverén ura. A *ruach* lélek és lélegzet egyszerre, ahogyan a héber szójátékot a magyar nyelv árnyalatai is igyekeznek visszaadni. Isten teremtő lelke nélkül nincs új élet sem testnek, sem az anyagi világnak – az embernek sem. A jövődőlés nemcsak a fogságban levő zsidó honfitársakat bátorította, hanem minket is, akik épp most olvassuk ezeket az igéket. Ahogyan Isten feltámasztotta népét halottaiból, amikor megszabadultak a fogságból, Jézus Krisztusban ugyanígy kelt életre minden embert, aki hitével belekapaszkodik Krisztus feltámadásába és az általa hozott új életbe. Isten az élet ura.

2. Ti nem test, hanem Lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. (Róm 8,8-11)

Szent Pál a rómaiaknak azt akarja értésére adni, hogy a test szerint, önző módon, anyagiasan gondolkodó ember nem nyerheti el Isten tetszését. Hiába van megkeresztelve, ha még nem járta át Isten Lelke. Aki hagyja, hogy a Lélek által Isten lakást vegyen benne, az lassan Isten szemével tekint mindenre. Átalakul gondolkodásmódja, életszemlélete, a munkához való viszonyulása, másképp néz emberi kapcsolataira, figyel a belső Lélek-indításokra, és mindenben Isten akaratát keresi. Ez a fajta magatartás már nem tudással, pénzzel, törtetéssel szerezhető meg, hanem állandó Isten-kereséssel, mély imaérettel. Egyházi szóhasználattal erre mondjuk, hogy Isten kegyelme dolgozik bennünk. Az új életre való feltámadás ilyen értelemben már a földön elkezdődik. Testi feltámadásunk „csak” végképp beteljesíti mindezt.

3. Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. Az, aki úgy él, hogy hisz bennem, nem hal meg örökre. (Jn 11,1-45)

Egy kis túzással mondhatjuk, hogy Lázár feltámasztása Jézus életébe került. A farizeusok számára végképp betelt a pohár, amikor ez a galileai vándortanító nemhogy politikai messiási vágyaikat hagyja szétfoszlani, de halottfeltámasztásai már-már az ő törvényességüket is megingatják. Jézus szívesen vett szállást a Jeruzsálem elővárosának számító, a kb. három kilométerre fekvő Betániában, barátainál, Lázárnál, Máriánál és Mártánál. A szemtanú, János evangélista finom részleteket is szolgáltat. Azzal, hogy Jézus nem siet nagyon, hogy barátját, még „élve” meglássa, és azzal is, hogy Tamás nagy lelkesedésében félti is Jézust a zsidók gyűlöletétől, de elszántan biztatja társait is, ha már meg kell halni, *gyertek, haljunk meg vele együtt*. Az evangélista nem hagy kétséget afelől sem, hogy Mária és Márta hitt a feltámadásban, és hogy emberileg Jézust is megviseli a gyász fájdalma. Könnyekre fakad Lázár sírja előtt. Farkasfalvy Dénes ciszterci teológus megfogalmazásában Jézus együtt gyászol a hívő barátaival és a hitetlen zsidókkal. Mintha mindenkinek ezt mondaná:

- én vagyok a feltámadás, és én vagyok a gyászoló,
- én vagyok, aki az életet adom, de a halált elszenvedem,
- én vagyok, aki azt parancsolja, hogy hittel elfogadj és elém borulj,
- én vagyok, aki könnyedet, gyászodat megosztom, és hozzád lehajolva átölellek,
- én vagyok a valóságos Isten és a valóságos ember.

Lázár feltámasztásának gesztusai egy kicsit a mi feltámadásunkat is elővételezik. Aki Jézusban hisz, már most részese az örök életnek. Annak halála sem örök. De Jézus feltámadása különbözik azokétól, akiket feltámasztott. Mert akiket feltámasztott, azok ebbe az életbe jöttek vissza, és ezt az életet folytatták tovább, nem mentek át a túlvilágra. Még egyszer meg kellett halniuk. Húsvét óta viszont Jézus az örök életet, a megdicsőült, örökre Istenhez tartozó, új életet nyitotta meg. A mi feltámadásunk igazából Krisztus feltámadásában nyeri el valódi ígérését. Ő nemcsak életre képes kelteni a halottat, hanem ő maga az élet. Életünk szuverén ura, aki nincs alárendelve a halál törvényének, a bűn átkának. Ezért az egyházra bízott műve sem hiúsulhat meg. Mi ezt az örömhírt hirdetjük.

A pálmák városa a passió színtere

Virágvasárnap

1. Nem rejtettem el arcomat azok elől, akik gyaláztak és leköpdöstek. Isten az Úr megsegít, ezért nem vallok szégyent. (Iz 50,4-7)

Az Úr szenvedő szolgáját Krisztussal azonosítjuk. Benne valóra válik a próféta látnoki szava. Nemcsak a fogságban szenvedő népnek vigasztalás ez, hanem az újszövetség szenvedő zarándok népének is, hiszen a keresztény Jézus példájára, Jézusért és Jézussal szenved. Így szenvedni nem szégyen, nem büntetés, hanem a megváltásban való részesedés.

2. Megalázta magát, engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten felmagasztalta őt... Jézus nevére hajljon meg minden térd...(Fil 2,6-11)

Az újszövetség legfrappánsabb és legmélyebb, már-már himnuszszerű megfogalmazása ez a megváltás titkáról. Amikor térdet hajtunk vagy keresztet rajzolunk magunkra, ezt a pár bibliai verset kellene felidézni emlékezetünkben és dédelgetni szívünk mélyén. Az isteni *kenózis*, önküresedés leírását találjuk meg itt, Szent Pál csodálatos megfogalmazásában. Isten annyira szerette az embert, hogy „otthagya” isteni dicsőségét értünk, hogy felemelje a bűnből az emberiséget. Ez a végtelen szeretet, engedelmisség és alázat minden kereszténynek állandó ösztönzője, és ennek „megfelelnünk” bizony egész

életre szóló feladat. Számunkra Jézus ezért úr, felkent, Krisztus. Ezért imádjuk őt mint Isten fiát. Kereszténységünk középpontjában járunk.

3. Bizony mondom nektek, egy közületek elárul... Mostantól nem iszom a szőlő terméséből addig, amíg majd az újat nem iszom veletek. (Mt 26,14–27,66)

Jézus szenvedéstörténete önmagában is kimeríthetetlen elmélkedési anyag. A teljes eseménysorozatot csak a négy evangélista művének egymás mellé helyezésével ismerhetjük meg. Így jelen esetben is csak néhány szempontot emelhetünk ki.

Jézus előtt minden világos. Tudja, mire készül, tudja, mi készül. Tud Júdás árulásáról, de alighanem öngyilkosságáról is. Nem belesétál a halálos csapdába, nem illúziókban ringatja magát, hanem hallgat a szeretet benne feltörő parancsára. Isten szerető szava és irgalma nem taktikázik és nem bújócskázhat. Ki kell derülnie az igazságnak. Mert Isten szeretete a végletekig, a legvégsőig elmegy értünk. Aki szeret, annak maradnia kell azokkal, akiket szeret. Ezért hagyja ránk testét és véréét. Hogy minden vasárnap húsvétot ünnepeljünk. Ne csak együk, ne csak nézzük, ne csak imádjuk, s főleg ne csak azokat bámuljuk, akik mennek és magukhoz veszik. Jézus teste nem ritka csemege, nem valami lelki sütemény, hanem mindennapos táplálék, amit meg kell enni, jól megemészteni, hogy hasson, és éltesen.

Az utolsó vacsora egyik kulcsfigurája Júdás. Áruló volt. A gonoszság titkának megszemélyesítője. Nem volt ereje bocsánatot kérni Jézustól. Lehet, hogy a harminc ezüst vette el a józan eszét. Ez az összeg akkoriban egy rabszolga ára volt. Lehet, hogy csak másfajta messiást szeretett volna látni. Rosszul bánta meg tettét, mert a halálba menekült. Ő lett volna a világ leggonoszabb embere? Talán annyi, hogy aljas, jelentéktelen és száználmasan ostoba egyszerre. Az apostolok szégyenkeztek is miatta. De az egyház róla se mondta ki, hogy minden bizonyossággal elkárhozott. Igaz, hogy másról sem. Ugyanakkor bennünk is van belőle egy adag minden napra. Hiszen minden bűn – árulás. A hűtlenségeink, a megalkuvásaink, a meggondolatlan kötekedéseink, és igen, hazaárulásaink is...

Péter fogadkozik, és mire a kakas megszólal, háromszor tagad. Ne csak politikusainkat hibáztassuk, amikor Péter szalmaláng lelkesedése és kicsinyhitűsége villan fel nagycsütörtök éjjel. Nekünk is sikerül hamar lelombozódni, fogadkozni: „igen, rögtön, de előbb még”, és nem lesz elhatározás belőle. Nem baj, ha nem vagyunk biztosak magunkban, de legalább próbáljuk meg, és reménykedjünk. És tegyük hozzá csendben: „Uram, igen, a te segítségeddel!”

A passiótörténet egy kicsit minket is szereplőkké tesz. Péterek vagyunk, szeretett tanítványok? Júdások? Mária Magdolnák? Pilátusok vagy Kajafások?

Itt az alkalom, hogy behelyettesítsük magunkat, hiszen nem lehetünk kívülállók. Legalább legyünk ministránsok a megváltás művében. Ne hagyjuk Jézust egyedül.

Látta és hitt

Húsvétvasárnap

1. Mi tanúi vagyunk mindannak, amit Júdea egész területén és Jeruzsálemben tett... nekünk, akik ettünk és ittunk vele halálából való feltámadása után. (ApCsel 10,34a.37–43)

Péter apostol az, aki az első pogányt, Kornéliuszt felveszi az egyházba. Ebből az alkalomból tart ünnepi beszédet a római katonatiszt házában. Körül nem metélt prozelita létére Kornéliusz – neve annyit jelent: istenfélő – elfogadta a zsidó hitet és már sok szertartást gyakorolt, de meggyőződéssel vallja Jézust Isten fiának, és az eleinte idegenkedő Péter is látomásban megkapja az isteni visszaigazolást. A bátortalan, gyáva és félnék apostolból pünkösöd után a feltámadt Krisztus bátor, elkötelezett tanúja lesz. Megkapja a

Szentlélek megerősítő kegyelmét, tanulóból tanúvá válik. A tanúskodás nem hobbi, de nem is önreklámozás. A tanúnak akkor kell kiállnia, ha kérdezik. És úgy kell élnie, hogy kérdezzék. Ma is tanúkra van szükség. Olyan keresztényekre, akik tanúskodnak a feltámadt Krisztusról. Akik találkoztak vele nemcsak a szenvedésben, hanem a Szentlélek kiáradása által is.

2. Ha tehát Krisztussal feltámadtatok, keressétek azt, ami odafönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbán. (Kol 3,1-4)

Mi sem vagyunk kevésbé szerencsések az apostoloknál, akik személyesen ismerték Krisztust, és feltámadása után is találkoztak vele. Maga Szent Pál magán-kinyilatkoztatásban kapta meg hivatását. A kegyelem által, rejtetten már most megnyilvánul életünkben Isten dicsősége. Igaz, teljességgel csak a feltámadás után részesülünk belőle. De az indíttatást már most megkapjuk, hogy tetteinket az égiekhez szabjuk. Azt keressük, azt helyezzük előtérbe, az legyen elsőrendű életünk fontossági sorrendjében és értékskáláján, aminek köze van üdvösségünkhöz. Ami a feltámadt Krisztus dicsőségét környezetünkben is egyre nyilvánvalóbbá teszi. A megélhetés, a párválasztás gondjai, környezetünk és kultúránk is akkor lesznek „emberszabásúak”, ha ezt a krisztusi emberképet rajzolják a világba.

3. A hét első napján... Péter és a másik tanítvány elindult, és a sírhoz sietett. Mind a ketten futottak... Láttá és hitt. (Jn 20,19)

A zsidóknak a szombat az Úr napja, utána megint a következő hét első napja, a vasárnap jön. Krisztus feltámadásával az újszövetség népé-nek, a keresztényeknek a vasárnap a hét első és legfontosabb napja. Nem hétféle, amelyre minden szórakoztató meg kulturális-bevásárló programot (rá)szervezünk, hanem Krisztus feltámadása miatt, mert ez az ünnepek ünnepe. Szent János a tanú megrendülésével gondol vissza azokra a pillanatokra, és egy mondaton belül még az időt is felgyorsítja: *elindult, sietett, futottak...* És a leplek, az üres sír látványa elég volt a húsvéti hithez. A Pétert illető elsőbbség nemcsak az idősebb okán jár ki, hanem a jézusi megbízás miatt is. Péter az apostolok feje.

Jézus Krisztus feltámadása életünk sarkköve. Szemtanúk tapasztalatairól, és nem emberileg kitalált mesékről van szó. Mi közünk hozzá? Csak „annyi”, hogy életünk nem e porhüvelybe zárt idő-nap előtti megsemmisülés, hanem örök, isteni távlatokat hordoz. Isten a mennyország boldogságára teremtett mindnyájunkat. Jézus Krisztusban megmutatta, hogy a halál legyőzhető és legyőzött. Mostantól elérhetővé válik a mennyország. Nem a magunk erejéből, hiszen oda nem lehet felugrani, sem helikopterrel vagy úrhajóval odarepülni, hanem Jézus Krisztusba belekapaszkodva. Ahogyan a vonat elején a mozdony húzza az első kocsit, az első a másodikat, és így tovább – egyik sem szakadhat le egymásról, és az első sem a mozdonyról –, ugyanígy Jézus az első, aki feltámadt a holtak közül, és ezzel a vonóhoroggal (egyházzal) minden embert be akar vonni Isten dicsőségébe. Kapaszkodjunk bele a szentségek erejébe a hit kegyelmével és egymás szeretetével, hogy megérezzük a megváltás húsvéti misztériumát. A megváltás pecsétjét a feltámadt Krisztus égette lelkünkbe. Testestül-lelkestül feltámadunk. A Jelenések könyve szerint akkor majd mindenki kap egy fehér kavicsot, a kavicson egy név van. Csak az tudja elolvasni, aki kapta.

Égbe utat mutatott, / tudom, hogy feltámadok, / Feltámadt Krisztus.

Boldog, aki hisz

Húsvét 2. vasárnapja

1. Állhatatosan kitartottak az apostolok tanításában és közösségében, a kenyértörésben és az imádságban. (ApCsel 2,42–47)

Húsvét második vasárnapjának első olvasmánya az első keresztények hitéletét, a pünkösd utáni jeruzsálemi egyház jellemzőit festi le. Az első keresztény közösséget a kenyértörés, az eukarisztikus lakoma és az apostoli tanítás tartja életben. Eleinte még a jeruzsálemi templomba is jártak, de már házaknál gyűltek össze szentmisére, mert ott ismerték fel a feltámadt Jézust a kenyértörésben, és hitüket is ott mélyítették el.

2. Hitetek próbájának állhatatosság a gyümölcse... (1Pt 1,3–9)

Szent Péter apostolnak két levelet tulajdonít az egyház. Az elsőből olvasunk ma fel. A levél megírásakor az apostol már Rómában volt lelki fiával, Márkkal. Ebben a levélben Péter hálát ad Isten jóságáért, amelynek folytán minden keresztény már a keresztelestől a feltámadás részese lehet. Egyszerű, közvetlen, meleg stílusával bátorítja a keresztényeket, hogy minden üldöztetés ellenére, állhatatosan tartsanak ki Krisztus mellett. Hiszen ha a szenvedésben megdicsőítik Krisztust, ez dicsőségükre válik.

3. Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek. (Jn 20,19–31)

Szent János evangélista húsvétvasárnapi beszámolója nemcsak azért fontos, mert szemtanú, hanem mert egyedülként számol be arról, hogy a feltámadt Jézus ekkor adta meg apostolainak a bűnbocsátó hatalmat, sőt azt is csak nála olvassuk, hogy Jézus megjelenik Tamásnak. Szakemberek szerint eredetileg ezzel le is zárult Szent János evangéliuma.

Az alakuló egyházat már ott látjuk közvetlenül a feltámadás utáni eseményekben. Ahogyan az újraélesztésnél szájon keresztül adunk levegőt a beteg ember tüdejének, a feltámadt Jézus rájuk lehel és Szentlelkét adja, hogy ne csak a kenyértörés hatalmának, de a titokzatos test, az egyház fölötti hatalomnak is birtokában legyenek.

A „hitetlen Tamás” alakja úgy vonult be a köztudatba, mint az az apostol, aki szórszálhasogató, kételkedésre-kritizálásra hajlamos, aki folyton „tamáskodik” és okoskodik. Akinek „kézzelfogható bizonyítékok” kellene. Holott az egyházatyák szerint többet használt az egyház hitének Tamás hitelensége, mint a többi apostol készsége hite. Mert Tamást kemény fából faragták. Egyenes jellem, aki véleményét sosem rejti véka alá. Hallja ugyan a kósza híreket, hisz a többiek már elmondták neki. Őt sem érte váratlanul a húsvét, de elszántan követeli a konkrétumokat. Jézus meg érte külön megjelent. Nem azért, hogy hitre kötelezze, hanem hogy ésszerűsítse a pislákoló hitet. Tamás talán nincs is tudatában annak, mekkora szolgálatot tesz az utókornak, hogy a következő nemzedékek keresztényei ne legyenek a hiszékenység áldozatai. Kételkedése a húsvéti hit ésszerű szolgálatává magasztosul, hiszen a lelki krízisen túljutva olyan hitvallást tett, amely századokig meghatározta az első apostoli hitvallást: *Én Uram, én Istenem!*

Hit és kétely, hit és hitelenség kéz a kézben járnak minden korban. A krízisek és hullámvölgyek az egyház hitét nemcsak megtépázták, hanem sokszor illúziórombolónak is bizonyultak, mert egy-egy eretnecség, az egyház testén jelentkező betegségtünet jó volt arra, hogy a fogalmaink tisztázódjanak, hitünk mélyüljön, az igaz tanítások kifejlődjenek. Biztosak lehetünk abban, hogy ezek is a feltámadt Krisztus sebhelyei...

Kezdetől fogva voltak próbálkozások hogy kétségbe vonják, hiteltelenítsék az apostolok misszióját. De rendre bebizonyosodott, hogy az olyan tévhitek, mint: tetszhalott volt, ellopták a holttestét, csak az ő fejükből pattant ki a feltámadás hite...– rendre kudarcot vallottak. Hiszen nagyon hamar kiderül, ha megtalálták volna Jézus holttestét. Nem lehetett ostoba tévedés vagy csalás azért sem, mert az apostolok már napokkal az események után hirdetni kezdték, hogy Jézus feltámadt, megvoltak az előzmények: a

kereszthalál, az eltemetés, az üres sír. Ott éltek körükben a szemtanúk, és ugyanaz a Jézus mutatta magát nekik megdicsőülten, hogy már másfajta életben van, akit néhány napja eltemettek... Ráadásul Tamás apostol s a többiek még az üres sírnak sem, a saját szemüknek sem hisznek, nem akarnak fantazmagóriák áldozatai lenni, miközben félénk, rejtőzködő emberekké váltak a nagypénteki tragédia nyomán.

Az apostolok tehát találkoztak a feltámadt Jézussal, és ezekből a találkozásokból született meg bennük a felismerés, a feltámadás hite. Az, hogy Jézus valóban feltámadt, és mi is feltámadunk. Az olasz filmrendező, Zefirelli Jézus-filmjében Zerah farizeus megjelenik az üres sír bejáratánál és ezt mondja: „Ez az, amitől félttem. Ez az igazi kezdet. Tulajdonképpen most kezdődik el minden!” Jézus feltámadásával új élet kezdődik a földön. Bármennyire kockázatos és valószerűtlen, bármennyire zavarba ejtő hinni a feltámadt Jézusban, minket csak ez a hit tesz boldoggá.

Jézus feltámadása a mi feltámadásunk is. A feltámadott közösségéhez ma sem csak azok tartoznak, akiknek nincsenek hitbéli kételyeik, sokkal inkább azok, akik felhagytak naiv ábrándjaikkal, és nincstelenségükben nem hamis délibábokat kergetnek, nem a test-hatalom-gazdagság imadásába menekülnek, hanem tékozló fiúként – talán épp a halál kapujában –, végső szegénységükben megtapasztalták Isten gyógyító, feltámasztó szeretetét.

Jézus nemcsak Tamáshoz volt türelmes és nagylelkű, hanem hozzánk is az. Minden kor kételkedő emberének szelíden feltárja sebeit és mondja: jöjj, nézd, és lásd! Nem fárad bele a megbocsátásba, nem sértődik meg, ha okoskodunk, de minket is boldognak mond, ha ki tudjuk mondani az előttünk élő nemzedékek tanúsága nyomán: *Én Uram, én Istenem!*

Tamás apostolnak, miután találkozott a feltámadt Üdvözítővel és megérintette sebhelyeit, nincs szüksége további bizonyítékokra. Mostantól már a hit szemével nézi magát és a születendő egyházat. Megtalálta bizonyossága kapaszkodóit. Hát még milyen boldogok vagyunk mi, akik a szentségek, a kenyértörés, a személyes és közösségi istenélmény nyomán találkozunk a feltámadt Krisztussal. A Szentlélek által ma is itt van velünk, köztünk, és életben tartja egyházát.

Nem mondákban, mítoszokban, legendákban hiszünk, hanem azok tanúsága nyomán, akik találkoztak vele és életüket adták hitükért. Akik megtapasztalták, hogy a megfeszített és feltámadott Jézus kereszthalála távolról sem vereség és üres szóbeszéd, hanem Isten emberszeretetének bizonyítéka.

Nekünk a feltámadt Krisztus nem pusztán a legjobb harcos, aki csak úgy összeszedte magát és felgyógyult halálos betegségéből, nem valami sztár vagy hős, akinek sikerült maga alá gyűrni ellenfeleit, hanem ő az örök élet forrása! Ő a feltámadás és az élet! Olyan élet, amely messze nem hasonlítható semmiféle földi luxushoz és boldogsághoz. Húsvéti örömünk oka és éltetője.

Felismerni és lángolni

Húsvét 3. vasárnapja

1. Isten ezt a Jézust támasztotta fel, akinek mi mind tanúi vagyunk. (ApCsel 2,14.22–33)

Az első olvasmányban Péter apostol pünkösd beszédéből kapunk ízelítőt. Szinte alig lehet ráismerni erre a Péterre. A Biblia olvasóját magával ragadja az a bátor fellépés, amellyel a nemrég még fogadkozó, ígérető, hamisan esküdöző Péter most, a Szentlélek kiáradása után lázba hozza a hallgatóságot. Ez nem színlelés, nem megjátszott szerep, hanem tanúságtétel. Nem az ítéletről, a büntetésről beszél, hanem Isten irgalmáról, amely a feltámadt Krisztusban nyilvánkozik meg. Eltölti a Szentlélek, megérti az írásokat és szónoki bravúrral, történelmi távlatokban mutatja ki a jövendölésekből, Dávid példájából, hogy a feltámadással maga Isten igazolta Jézus messiás voltát.

Amikor ma a pápa beszél, akárcsak Péter apostol hajdanán, a többi apostol nevében teszi. Az egész egyház nevében. És ilyenkor mindig a Szentlélektől eltelve „magyarázza az Írásokat.”

2. Minden jó adomány és tökéletes ajándék felülről van, a világosság Atyjától szállt alá. (1Pt 1, 7–21)

Péter apostol első levelében bátorítja, buzdítja, tanítja a szórványban lévő keresztényeket. Tudatában van nehéz felelősségének, és igehirdeté-sében az első hitoktatás nyomai is felfedezhetőek. A mai idők mindent viszonylagossá tevő, sokakat elbizonytalanító eszmeáramlataiban talán épp ez a levél ad biztos támpontot. Ha tisztázni akarjuk szándékaink, kezdeményezéseink, ötleteink mibenlétét, nekünk is élnünk kell „a szellemek megkülönböztetésének” segítségével. Ami jó célt szolgál, annak mindig köze van az isteni adományozóhoz, a Szentlélekhez. A kísértés nem Istentől jön, hanem bűnös szenvedélyeinken keresztül, maga a sátán a sugó. Keveredhet jó is a rosszba, bűn is a jó szándék mellé, de igenis meg kell tudnunk különböztetni, szét kell választanunk magunkban mindazt, ami Istennek tetsző, ami tőle származik, mindattól, amit ő elvet. A keresztény mindig annak a tudatában dönt, hogy Krisztus mit tett érte.

3. Maradj velünk, mert esteledik... Valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak. (Lk 24,13–35)

Lukács evangélista leírása az emmauszi tanítványokról egyedülálló a feltámadási beszámolók között. Már azért is szokatlan, mert Jézus nem az apostoloknak, hanem két tanítványnak mutatja magát, akik otthagyták a jeruzsálemi apostoli közösséget, leverten bandukoltak hazafelé, és talán emiatt is „látásukban akadályozva voltak”.

Vágyódunk Isten után, lelkesedünk, majd kiábrándulunk, és még a helyet, a közösséget is elhagyjuk, csakhogy mihamarább napirendre térjünk. Csalódunk elvárásokban, egyházi személyekben, intézményben és törvényekben, a feltámadt Jézus ilyenkor sehol... Bár jártunk hittanórára, forgattuk a Bibliát, még az ünnepek is lelkesítenek néha, de nem eléggé. És miközben kudarcaink színhelyéről távolodnánk, hozzánk szegődik egy idegen, egy jó barát, egy családtag személyében, akit igazából nem is ismerünk. De ha hagyni kezdjük, hadd nyitogassák szívünket-értelmünket az Írások megértésére, a felismerés kegyelmének pillanatai belénk nyilallnak. Túl azon, hogy nincsenek véletlenek, egyszerre – vagy fokozatosan – megértjük az összefüggéseket. Megtapasztaljuk a közösség össze- és megtartó erejét, támaszát, és magának a Feltámadottnak a jelenlétét. Lángol a szívünk, mert igéjéről és a kenyértörés mozdulatairól beazonosítottuk.

Ige és szentség egybetartozik. Közösen hallgatni és közösen átélni, ünnepelni az eukarisztiát. Csak így találkozhatunk a feltámadt Jézussal. A vendégből házigazda lesz, a vágyból felismerés és tapasztalat. Olyan boldogság, kitörő öröm, lendületes életkedv kezd el működni bennünk, amit nem tarthatunk meg magunknak. Tovább kell adni, rohanni, mint az emmauszi tanítványok, hogy másoknak is elújságot adjuk. Az első keresztények a kenyértörésben, a vasárnapi eukarisztiában megtapasztalták a feltámadt Jézust. A közös asztal mellett ma is feltörnek az írások pecsétje. Az Ige szolgálata előkészít, felnyitja lelki szemünket, hogy a kenyér szentségében felismerjük, és táplálékká fogadjuk.

Csakugyan feltámadt az Úr! Velünk van életünk legváratlanabb helyzeteiben is. Ahogyan Sulyok Elemér frappánsan megfogalmazza:

Ami a két tanítvánnyal az emmauszi úton történik, az minden kereszténnyel megesik....Talán nem is egyszer, hanem többször is...A két tanítvány situációja mindazoké, akik még nem nyerték el a hit kegyelmét, de már útban vannak feléje.. Mindazoké, akik ismerik a tényeket, csak éppen mélyebb értelmét nem látják.

Ha keressük az igazságot, emmauszi utunkon hozzánk szegődik.

Pásztor és akolkapu

Húsvét 4. vasárnapja

1. Mit tegyünk, hát emberek, testvérek? Térjete meg – felelte Péter... és megkapjátok a Szentlélek ajándékát. (ApCsel 2,14a.36-41)

Péter apostol tüzes pünkösdi beszéde nem maradt hatástalan. Aznap mintegy háromezren keresztkedtek meg, és elindult az egyház élete. Csak Isten erejével, csak amikor megérint az isteni szó, leszünk képesek kimozdulni tanácsalanságunkból és félelmeinkből. Ez az üdvösség menetrendje: bűnbánatot tartok, megkereszkedem, elnyerem bűneim bocsánatát, eltölt a Szentlélek, és szárnyra kapok. Újjászülettem. Érzem, hogy hajt a küldetés, Isten szemével tekintek életemre és a világra. Bárcsak minden vasárnapi szentmise után így kiáltanának fel a hívek: mit tegyünk, testvérek, hogy Isten szava ne csak írott malaszt, elhangzó, tovatűnő beszéd, hanem életet, új életet fakasztó, lökést adó, kötelességünkre ráébresztő ösztönzés legyen, hogy ne kelljen nógatni senkit az istenes életre?!

2. Ha ellenben jót tesztek, és mégis türelmesen szenvedtek, az kedves az Isten előtt. (1Pt 2,20b-25)

Szent Péter első levelének tanításából téves volna azt a következtetést levonni, hogy a rabszolgák nyugodjanak bele a szenvedésükbe, soha nem lehetnek szabadok. Hiszen maga a kereszténység volt az a társadalmi-kulturális és vallási erő, amely az évszázadok alatt elsöpört az útból mindenféle hátrányos megkülönböztetést, épp az ember teremtményi méltóságára hivatkozva. Ebben a levélben inkább arról olvasunk, hogy nincs értelmetlen szenvedés. A keresztény ember a szenvedésben nem a miérteket kutatja, hanem a szenvedő Krisztussal azonosítja magát, vele azonosul. A Golgota útja a feltámadás hajnalához vezet.

3. Én vagyok a juhok számára a kapu. Aki rajtam keresztül megy, ki-be jár, és legelőt talál. (Jn 10,1-10)

Jézus a jó pásztor. János evangélista 10. fejezete Jézus meglepő metaforájáról, képes beszédéről szól. Közvetlenül a vakon született meggyógyítása utánra szerkeszti evangéliumában, hogy az olvasók érzékeljék Isten országának már elérkezett finom jeleit. A vakon születettet kizárták ugyan a zsinagógából, de bekerült egy új közösségbe, ahol maga Jézus a pásztor, az akol kapusa és kapuja egyben. Sőt, ő maga az út. Egyesek szerint sok út vezet Istenhez, de Barsi Balázs találó észrevétele szerint csak egy út vezet Istentől az emberhez: Jézus, a jó pásztor. Talán letűnt, idilli kép társul ehhez a hasonlathoz lelkünkben, emlékeinkben, fantáziánkban: hegyoldal, nyári napsütés, juhokat terelgető kutyák, békésen furulyázgató pásztor. A görög mitológiától Petőfiig nagyon sok művészt ihletett alkotásra. Lehetnek ellenszenves képzettársításaink is: nyájas olvasó, nyájszellem, tudatlan-naiv birkák, akiket állandóan terelgetni kell, sőt manipulálni szokás, netán meg is lehet téveszteni, nyájösztön, juhok, akikre azért van szükség, hogy a pásztor megéljen belőlük...

Szakemberek szerint Jézus itt nem annyira Isten irgalmáról beszél, mint más evangélistáknál – ahol például a jó pásztor utánamegy elcsatangolt bárányának –, hanem az élet bőségéről, amely csak vele közösségben adatik meg. Jézuson kívül nincs bejárat a karámba. Nincs magánhit, privát egyház. Az akolnak nincsenek kikapui. Nincs demokratikus megoldás, miszerint minden vélemény, minden vallás egyforma. Csak egy kapu van: Jézus Krisztus! Jézus is tudja, hogy voltak–vannak–lesznek gonosz pásztorok, akik őt megkerülve akarnak a juhokhoz jutni. De a jó pásztor ismervé, hogy személyesen ismeri juhait, nevükön szólítja őket. Elöttük megy. Nem maga előtt küldi őket, hanem maga megy előttük, ki a

„frontra”, a legelőre, az élet sűrűjébe. S még csak hátra sem kell néznie. Követik. Ha veszélyt éreznek, összebújnak; összezárnak, ha jön a farkas. Pásztoruk pedig védi, táplálja, sőt életét adja értük. Jézus szerint nem az a jó pásztor, a jó vezető – ma úgy mondanánk, jó menedzser –, aki jól tud szervezni, megvan a nélkülözhetetlen kommunikációs képessége, üzemtervet készít, átlátja a tennivalókat és az eszközöket, hanem elsősorban az, aki kész feláldozni életét övéért: családtagjaiért, a rábízottakért, a beosztottakért és a munkatársakért. A jézusi pásztorkodás csúcsteljesítménye már megtörtént: feláldozott húsvéti bárányunkat az Atya feltámasztotta a halálból, ezért egyik legszebb húsvéti szimbólum a bárány a győzelem véres zászlójával. Meghozta mindnyájunknak azt a bőséges életet, amelyet nem kellene elveszítenünk semmi pénzért. Nem elvenni akarja tőlünk, hanem nekünk adni, hogy bőségben legyen...

Jézus – út az Atyához

Húsvét 5. vasárnapja

1. Nem volna rendjén, ha elhanyagolnánk Isten szavát...
(ApCsel 6,1-7)

Már az egyház indulásakor, az apostolok idejében is nagy gond és kihívás volt, hogy az evangelizáció súlypontja ne hogy a szociális kérdésekre tevődjék. Kis közösségek lelkes felbuzdulása ez, amikor mindent egyszerre és azonnal szeretnének megújítani, megváltoztatni. Azonban a Szentlélek által irányított apostoli egyház tudatában volt annak, hogy legfőbb küldetése az evangélium hirdetése. Ezért döntöttek úgy, hogy a papság rendjét tagolják szerepek és igehirdetők fokozatára, hogy az apostolok fő hivatása – a prédikálás és az oltáriszentség szolgálata – ne szoruljon háttérbe a szegények, a szeretetszolgálat miatt.

Ma sincs ez másképp. A sok ügyintézés, szervezés, építés és javítás, táborok és találkozók, lelkiségi csoportok és a rászoruló bajainak enyhítése miatt a pap könnyen célt téveszthet. Rohanó világunkban is ügyelnie kell arra, hogy elsősorban papi szolgálata, az evangélium hirdetése töltse ki idejét, foglalja le energiáit, és ne keressen sikerélményt pusztán jó szándékú pótcselekvésekben. Találja meg hivatásában a fontossági sorrendet. De ez a bibliai ige a hívőknek is figyelmeztetés, hiszen a fölösleges, túlzott és alaptalan elvárásokkal, az élménykereső hiteléttel könnyen félreértelmezik Krisztus tanítását, és megbéníthatják a Szentlélek munkáját. Inkább tegye mindenki azt egyházában, amire őt a Lélek készíteti, a közösség szolgálatára és Isten dicsőségére.

2. Ti azonban választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul kiválasztott nép vagytok... (1Pt 2,4-9)

Jézus Krisztus megváltása átértékelte és átértelmezte az ószövetségi választottság és papság fogalmát. Mostantól az egész egyház, s az egyházon keresztül meghívott emberiség válik választott néppé, Isten fogadott gyermekeivé. A keresztség által pedig mindannyian részesültünk az általános papság szolgálatában. Szülők a család, a keresztények a társadalom papjai. Vagyis életük a nagy igehirdetés, megszentelés és áldozatbemutatás egyszerre. A szolgálati papság életáldozata pedig a szentségeken keresztül Krisztus főpapi munkájának folytatása és megjelenítése. Az egyház lesz a világ jeruzsálemi temploma, amelyben egész életünk egyfajta istentiszteletté válik. Legyünk büszkék választottságunkra, és éljünk ahhoz méltóan.

3. Én vagyok az út, az igazság és az élet... Aki engem látott, az Atyát is látta. (Jn 14,1-12)

Jézustól nemcsak kinyilatkoztatást kaptunk Isten belső világáról, életéről, hanem benne láthatóvá vált az Isten, akit Atyának szólíthatunk. Ezért nem létezik senki másban üdvösség, csak benne. És senki más

keresztül nem közelíthetjük meg Isten titkát, csak Jézus Krisztuson. Igazából nem kell keresnünk tőle független igazságot, és nem kell más próbautakat bejárnunk, mert ő maga az út. Ő az Atya tökéletes kinyilatkoztatása. Jézus a Fiú, aki út is, cél is. Mint egy szakadékon átívelő egyetlen híd Isten és ember között. Isteni és emberi természet egyetlen személyben. Ezért vezethette le egyházunk a Szentháromság hittitkát is eme jézusi kijelentésből.

Jézus egyszerre út, igazság és élet. De ebben a sorrendben. Ha rálépünk erre az útra, megspóroljuk életünk üresjárait, fölösleges okoskodások és kétségek nélkül, nyugtalanság és bizalmatlanság helyett a feltétlen bizalmat választva rá kell tennünk életünket. Jézus békéjét, az Atyával találkozás élményét csak az tapasztalja meg, aki vállalja az úton járás kockázatát. Aki nem kívülről, „a pálya széléről” figyeli a történetet, hanem belebocsátkozik az Istennel együtt járás izgalmas kalandjába. Jézus meg akar kímélni minket a nyugtalan lélek útvesztőtől, hisz tudja, hogy csak benne nyugszik meg lelkünk. Ezt az ajánlatot el nem fogadni, életünk legnagyobb, fatális tévedése lenne. S ha ő az út, akkor a dolgok végtelenül leegyszerűsödnek.

Ahogy Kiss Ulrich SJ találóan fogalmaz: „a matematikában is a legegyszerűbb megoldás a legegánsabb”! Boldog együgyűekké válunk, akik nem bonyolítják életüket mindenféle keleti és nyugati valláskötelőkkel, hanem mint a szentek, Krisztust választjuk utunknak, igazságunknak és életünknek.

Vigasztaló Lélek

Húsvét 6. vasárnapja

1. Imádkoztak értük... Rájuk tették hát kezüket, s erre megkapták a Szentlelket. (ApCsel 8,5–8.14–17)

Az Apostolok Cselekedeteinek 8. fejezete Fülöp diakónus működését mondja el. A Saul által szervezett jeruzsálemi keresztényüldözés nyomán a szétszóródott keresztények mostantól „élesben” megtapasztalhatják a hit kockázatát, a vértanúságot, ám Szentlélek jelenlétét is. A frissen megtért szomszéd népek közé számítanak a szamaritánusok is, akiknél Fülöp diakónus nagy lelkesedéssel hirdeti Krisztust. A keresztelezéshez, a Lélek lehívásához azonban már apostolok kellene. Elérkezett a szamaritánusok pünkösdje. A Lélek kiáradását valóban csodajelek és különleges események kísérték. Mintegy jelezve, hogy Isten nem személyválogató. Megható az öröm, amely eltölti az újdonsült keresztényeket, és az a figyelmes nyitottság, amellyel csüngnek az apostolok szavain. Megfáradt kereszténységünkben gyakran ez az örömteli életkedv, ez a nyitottság és tüzes lelkület hiányzik. Nem mintha Lélek ma nem járná át az egyházat. Sokkal inkább a gondokban és tobzódásban elnehezedett szívünk antennái nem veszik a Szentlélekisten jelzéseit.

2. Legyetek mindig készen arra, hogy mindenkinek megfeleljetek, aki csak kérdezi, mi az alapja reményeteknek. (1Pt 3,15–18)

Elkényelmesedett világunkban már-már szégyellünk hitünkről tanúságot tenni. Propagandának, szektás magatartásnak minősítjük, ha valaki hitével kérkedik, netán másokat nyílt utcán „támad le” bibliás idézeteivel. Röstellel pirulunk el és védekezünk intim szféránk hangoztatásával, hiszen ez magánügy. És valóban, nem is fogadatlan prókátorokról, nem is megbízás nélkül „apostolkodó” szélhámos igehirdetőkről szól Szent Péter apostol első levelében. Sokkal inkább arról a bátorságtól, belső

készenlétről, amely a hívő embert „csak úgy” jellemzi. Aki nem kettős életet él templomon belül és kívül, akit nem lehet „lesre futtatni” vagy sarokba szorítani hite dolgait illetően. Aki nemcsak a gyerekkori hittanórák vagy vallási ünnepek szirupos hangulatát, emlékét frissíti fel néha, hanem akinek egész személyiségét, gondolkodásmódját, életvitelét meghatározza Krisztus példája. Aki mindenben Krisztussal akar azonosulni.

A hit gyakorlásához hozzátartoznak a hitismeretek is. Talán azért kevés a hitét öntudatosan gyakorló és vállaló keresztény, mert sokan csak felületesen ismerik Jézus tanítását. A lelki életet élő hívő nem elégedhet meg pusztán a vasárnapi prédikációval vagy az alkalomszerű Biblia-olvasással. Rendszeres tanulásra, lelki továbbképzésre van szükségünk Isten igéjéből is. Tamásit parafrázálva azért vagyunk keresztények, hogy Istenben „otthon” legyünk. Az igehirdetés felelőssége ugyan a lekipásztorokra hárul, de az öntudatos keresztény nem érheti be a minimummal. Szembesítenünk kell hitünk igazságait a kor kihívásával, az értelem, a logika törvényeivel, rendszeresen újra kell fogalmaznunk, elmélyítenünk, és állandóan rákérdeznünk: mit kíván tőlem Isten itt és most? Erre szolgálnak a lelki olvasmányok, a szentek életrajzai, valamint a szemlélődő ima.

3. Én majd kérni fogom az Atyát, és más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét, aki örökké veletek marad. (Jn 14,15–21)

Szinte azonnal folytathatnánk János teológiai magyarázatát az utolsó vacsorai búcsúbeszéd kapcsán. Jézus más szavakkal mintha ezt mondaná apostolainak: „az Igazság Lelke engem értet meg, hiszen én vagyok az igazság. Ha az Atya küldi, én is küldöm, mert én és az Atya egy vagyunk. S ha ő veletek marad, akkor annyi, mintha én lennék veletek.” A Szentlélekisten tárja föl lelkünkben a Szentháromság tengermély titkát, s ő erősít meg hitünkben. Nem kell szomorkodnunk, mert ennél nagyobb vigasztalást nem is kaphatnánk. Ő maga a paraklétosz, a vigasztaló: ügyvéd, szószóló, közbenjáró. Mostanig Jézus volt Isten vigasztalása számukra, de most emberségében is visszatért az Atyához. Minden búcsúzás egyfajta elengedés is... Ha nem engedjük el a fizikailag megtapasztaltat, nem lesz részünk a még nagyobb vigasztalásban. Ahogyan Jézusnak is „el kell engednie” földi ragaszkodását, hogy a Lélek töltsé be tanítványait, nekünk is meg kell tanulnunk újból és újból elengedni: élményeket, múltat, emlékeket, képeket, rendes vagy rendetlen ragaszkodásokat. Istent sem lehet birtokolni.

A pünkösdi Lélek majd átveszi életünk irányítását, megszólítja bennünk a legjobbat, mindazt, ami szép és igaz, helyreállítja mindazt, amit az ősbűn elrontott, és Isten életét áramoltatja belénk. Nem mi vagyunk a kezdeményezők, hanem ő kezdeményez bennünk. Ő serkent mindennek a mélyebb megértésére. Ő frissíti Isten szavának „szavatosságát”. Ő folyósítja a kegyelmeket és a karizmákat, ő irányítja lépteinket a helyes úton, ő az állandó „észak” lelkiismeretünk irányítóján... Ha odahallgatunk az ima csendjében, a Lélek megsúgja, mi élvezzen elsőbbséget akár napi döntéseinkben is. Ez a létáramlás teszi mássá a keresztényt. A most formálódó gyülekezet ettől válik lelkes-örömteli közösséggé, *egyházzá*. Ez a Lélektől átvett látásmód adja a kereszténység többletét.

Jézus főpapi imája

Húsvét 7. vasárnapja

**1. Fölmentek az emeleti terembe, ahol együtt szoktak lenni.
(ApCsel 1,12–14)**

Jézus negyven napon át megjelent tanítványainak, együtt evett velük, tanította őket, hogy meggyőzze a feltámadás valóságáról. Arra kérte őket, hogy ne hagyják el Jeruzsálemet, amíg a Szentlélek el nem jön. Mennybemenetele után az apostolok és Mária Jeruzsálemben maradtak és imádkoztak. A Szentlélek nem „sült galamb”. Eljöveteleért, bennünk lakásáért imádkoznunk kell. Az első tanítványok – akik három éven keresztül Jézus mellett voltak, és szemükkel látták föltámadása után – a Szentlélek eljövele nélkül még mindig bizonytalanok maradtak. Nem voltak tisztában Jézus megváltói művével, feladatukkal, szerepükkel. Nemcsak a nagy döntések idején, hanem nap nap után, egyénileg és közösségként is kérnünk kell a Szentlélek kiadását. Hogy megértesse velünk, mi a feladatunk Isten országának nagy „projektjében”.

2. Ne lepődjete meg a fájdalmon, amelyek... értek benneteket, mintha valami hallatlan dolog esett volna veletek. (1Pt 4,13–16)

A szenvedés az önismeret legjobb iskolája. Főleg akkor, ha bűneink következményei miatt szenvedünk. De akkor is, amikor a szenvedés áldozatot, próbatételt jelent azért, akit szeretünk. Sokan abban a tévedésben élnek, hogy ha jóban vannak Istennel, kiváltságosak lesznek, mentesülnek a szenvedéstől. És jaj, milyen rosszul esik, valósággal meglepődnek, amikor őket éri baj. A keresztény tudja, hogy minden szenvedésnek „köze van” Krisztus megváltó szenvedéséhez. Valamiféle büszkeséget, örömet, elégtételt, sőt biztatást is jelenthet, ha tudjuk, hogy némiképp Krisztusért szenvedünk.

3. Értük könyörgök, nem a viláért... azokért, akiket nekem adtál... Szent Atyám, tartsd meg őket a nevedben. (Jn 17,1–11)

Szent János evangéliumának 17. fejezetét először egy lutheránus teológus nevezte főpapi imának még a 16. században. Az utolsó vacsorán elhangzott búcsúbeszéd záróakkordja ez. Jézus egy megrendítően mély és titokzatos imában adja át magát Istennek, az Atyának. Mint a másnapi, nagypénteki keresztáldozat örök főpapja, saját és az Atya megdicsőülését kérve isteni védnökségéről biztosítja tanítványait. A rá bízottakért, az egyházért imádkozik, amely a világban él ugyan, de nem evilági képződmény, és mintegy kontraszttársadalomként inkább Isten országának építésében érdekelt... A főpapi ima nagyvonalakban három nagy részre tagolódik. Jézus először önmagáért imádkozik, majd a jelenlevő tanítványokért, végül mindazokért, akik szavukra hinni fognak benne. Vasárnapi igeszakaszunk ebből kettőt érint.

A főpapi imában az egyház önértelmezése is benne van, és a hívő imájának mintájául is szolgál. A Fiú egy lényegű az Atyával. Olyan bensőséges egység van közöttük, hogy aki a Fiút szólítja, az Atyát is szólítja. Mindez a Lélekben valósul meg. Jézus Krisztus a megtestesülés által „lemondott” isteni természetéről, de most a föltámadásban újra visszaveszi, visszakapja ezt az Atyától. Azért vette magára az emberi testet, azért tanított, azért alapította az egyházat, a szentségeket, hogy mindazoknak örök életet adjon, akik felismerték benne Isten kinyilatkoztatását. Vagyis hogy üdvözítse az embereket. Megismerni az Atyát – ahogyan ő fogalmazza meg az élet lényegét – nem száraz információ, csak egyesek értelmi beavatása, hanem részesedés az Isten szentháromságos életében. Azért imádkozik tanítványaiért, mert a világ, amelyben hirdetniük és élniük kell ezt az isteni életteljességet, hajlamosabb inkább kivetni magából, mintsem elfogadni.

A keresztények mindig is kisebbségben lesznek, és mint kovász kell belülről „megerjeszteniük” az emberi szíveket. Ehhez kapják a Szentlelket, akivel – s dacolva az ellenséges környezettel – bátran vehetik az akadályokat, megértik az összefüggéseket, és sosem lesznek kegyelem híján. Isten neve egyenlő Krisztus nevével. Isten nevében megmaradni, az ő nevében hirdetni az evangéliumot nem pusztán egy nyájas

formula, hanem létigazság. Ebben az imában Jézus a saját és az egyház misztériumát mondja ki: ő mint Fiú azonos az ószövetség Jahvéjával. Isten neve annyi, mint Krisztus neve. És mivel az Atya szeretete általa áramlik belénk, ezért a főpapi ima minden lelki életet élő kereszténynek az imájává válhat.

A Lélek ugyanaz...

Pünkösdszombat

1. Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni. (ApCsel 2,1-11)

Pünkösöd ünnepének görög megnevezése (*Pentekosté*, jelentése: 50) a zsidó húsvét utáni ötvenedik napra utal. A pünkösdi csodás események leírása valószínűleg az első nyilvános beszámoló az apostoli igehirdetésről. A szétoszló lángnyelvek, a szélzúgás, valamint hogy az apostolok „lelkes” arám nyelvjárású beszédét az összesereglett zarándokok ezrei mind a maguk nyelvén értik – jelzi azt a hatalmas újdonságot, amely az egyház születésével jelent meg. A Szentlélek nem foltoz, nem lyukakat töm be, nem javítgat, nem is pusztán elegyenget régi dolgokat, hanem újat teremt. Olyan szinten mozgósította az apostolokat és az első közösséget, amely mélyebben van, nemzetiségen, valláson, kulturális meg egyéb különbségeken túl. Így lesz egyszerre az egység és a sokszínűség lelke. Az egyház alapja éppen az, hogy mindegyikünkben ugyanaz a Lélek van. A Lélek a közös alap, személyiségünk bensejében érint meg, ahol meg vagyunk keresztelve, és ahol már csírájában szétosztotta gyümölcsseit. Hogy ezek mikor és hogyan érlelődnek meg, ez már az egyén fáradságos munkájától is függ. Az apostolok személyiségének pünkösdi átalakulása jelzi, hogy az ösztönvilágnál mélyebben éri el Isten Szentlelke az ember bűnös természetét. Annyira, hogy képes túllépni önmagán, képes felülkerekedni a „természetes” válaszfalakon, legyőzve a bűn ellenállását is. A Lélek ösztönző ereje olyan sürgető és ellentmondást nem tűrő, hogy elsőbbséget élvez az emberi racionalitáshoz képest is. A Lélek által születik meg a szeretetközösség, lendül mozgásba az élet. Ezért volt előbb egyház, s csak utána a leírt szó, előbb az eukarisztia, s csak utána a lassan kikristályosodó hitigazságok. Egy folyamat indult el, amelynek során letisztult a kinyilatkoztatás, megérlelődött a keresztény tanítás, és egyre jobban megnyilvánult Isten országának műve a földön.

2. A lelki adományok ugyan különbözők, a Lélek azonban ugyanaz. (1Kor 12,3b-7. 12-13)

Ha valakit karizmatikus embernek tartunk, azon érezzük a kisugárzást, a rendkívül vonzó személyiség különleges tulajdonságait, és azt hisszük, hogy ő egy kivételes tehetség. Holott Szent Pál szerint minden lelki adomány (karizma), ami az egyház javát szolgálja, Istentől jövő kegyelmi ajándék. A különféle szolgálatok vagy a rendkívüli, szokatlan megnyilvánulások egyaránt. Feltéve hogy a közjót mozdítják elő. Főleg a Szentlélek adományaira hivatkozni olyankor, amikor valaki saját hatalmának, a gonoszságnak vagy az önzésnek szolgálatába állítja ritka képességeit, mi több, ezzel még sok pénzt is kíván keresni... A karizmáknak mindig az egy testnek, a közösségnek, az egyháznak javát, végső soron Isten dicsőségét kell szolgálniuk. Ezért van az egyházunkban, hogy az apostolutód igenis felelősen elbíráhatja, hogy egy egyéni vagy közösségi kezdeményezés, újítás, csoportosulás, mozgalom megfelel-e ezeknek a követelményeknek. Az egyház tagjainak úgy kell egymáshoz illeniük és illeszkedniük, mint egy test tagjainak, mert az egyház Krisztus teste, tagjai Krisztus tagjai... Aki elbizakodik, eltelik képességeivel, s emiatt háttérbe szorul a közösség, az visszaél a Szentlélek közösségteremtő erejével, nem az egységet szolgálja, hanem a széthúzást. A karizmák nemes versengése az egyházon belül végső soron a közösség lelki megújulását hivatott szolgálni.

3. Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket!... Rájuk lehelt és így folytatta: vegyétek a Szentlelket!
(Jn 20,19–23)

Jézus már húsvétkor átadja Szentlelkét apostolainak. Hogy küldetését továbbvigyék, hogy az a titokzatos testben, az egyházban folytatódjék, éljen tovább a világ végéig. Az is nyilvánvaló, hogy nem egyénileg, nem egyéni céllal adja Lelkét, hanem az egyháznak, az egyházon keresztül. Itt nyer értelmet a bűnbocsátó hatalom, a gyónás, a keresztség és a többi szentség, valamint a Szentlélek kapcsolata. Szentlélek nélkül nincs lelki hatalom, nincs papság. De megfordítva is igaz: az egyház hatalma nem politikai, gazdasági, ereje nem a tömegbázis, hanem a Szentlélek által gyakorolt, Krisztustól ráruházott, az emberek örök üdvösségét szolgáló hatalom, amit semmilyen földi hatóság nem képes zárójelbe tenni vagy megszüntetni... Az egyháznak pedig mint kovásznak, így, „Lelkesen” kell átjárnia a világ tésztáját. A Szentlélek ihletésére és garanciájával válhat a világ lelkiismeretév, mutathat rá a bűn valóságára és lehet az emberiség zászlóshajója az „élet háborgó tengerén”.

Az egyház nem emberi képződmény, hanem a Szentlélek találmánya. Ezért a hívő hite sem lehet magánhit, hanem csakis egyházas hit. Krisztus a Szentlélek által „közvetít” egyháza és az Atya felé is... Ezt leginkább a szentségeken keresztül és a liturgiában tudjuk nyomon követni. Aki mély átéléssel és következetesen részt vesz az egyház liturgikus életében, annak hite a Szentlélekben felszabadult, önátadó, hívő hit lesz. A szentségek által mindegy állandósulnak a pünkösdi események, áramlik a kegyelem kiapadhatatlan forrása, és megértjük, hogy életünk folytonos megújulás, lelki újjászületés – a Lélekben.

Ajándékozó szeretet

Szentháromság vasárnapja

1. Mózes segítségül hívta az Úr nevét. Az Úr elvonult... Mózes sietve földig hajolt, leborult. (Kiv 34,4b–6.8–9)

A gyarló ember és a végtelen fölségű Isten közti különbség áthidalhatatlan. Annak ellenére, hogy a Biblia többször említi, miszerint az Úr „szemtől-szemben” beszélt Mózesnek, a Kivonulás könyve mégis arról tanúskodik, hogy az Úr a felhő mögé „rejtőzik”, úgy hallatja hangját Mózesnek. Istent csak az örök életben láthatjuk. A halandó ember meghalna a végtelen fenség megpillantásától. Még a szeráfok is betakarják arcukat Isten előtt. De a szövetségkötés emberszerű ábrázolása mégis sejteti, hogy Mózesnek joga volt kérdezni Istentől, valamiképpen érzékelt, szemlélte Isten dicsőségét. Maga a hegy is az Istennel való találkozás „helye” a kultúrtörténeti szimbolikában. A természet fönségében, a hegyek nyújtotta panoráma láttán is megrendül az ember, és a természet csodálatos látványának élménye mintegy istenélményként hat lelkére. A teremtés fönsége, nagyszerűsége hódolatra készíti a hívőt. Üdvösségünk időbeni „síkjait” ezért is szoktuk így megkülönböztetni: az Atya teremtette, a Fiú megváltotta, a Szentlélek megszentelte a világot. Az ószövetség még nem tud a Szentháromság titkának kinyilatkoztatásáról, de már előkészíti annak megértését.

2. Testvérek örüljetek, tökéletesedjetek, buzdítsátok egymást... (2Kor 13,11–13)

Szent Pál köszöntése az egyik első, őskeresztény Szentháromság-hitvallásról árulkodik. Jézus, a (Fiú) kegyelme, az (Atya) Isten szeretete és a Szentlélek közössége, egyesítő ereje, ugyanazon isteni lényegként lakik bennünk kereszttségünk óta. Az apostol második korintusi levelét fejezi be így.

3. *Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. (Jn 3,16-18)*

Nikodémus a farizeusok szektájához tartozó írástudó, aki egyben a zsidó főtanács tagja is volt. Neki mondja ezeket Jézus Krisztus, megvilágítva megváltói működését. Szintén ebben az éjszakai beszédben hangzik el – János evangélista számol be róla –, hogy az Isten országába való belépés elengedhetetlen feltétele a lelki újjászületés. Ez a kereszttségben kezdődik el, ahol az ember megkapja a Szentlelket. Általa ismerjük meg Jézust és az Atyát.

Tudatosan választott textus Szentháromság vasárnapjára ez az idézet, hiszen az ember csak akkor érti meg önmagát, ha embersége titkát az Istennel való viszony felől közelíti meg. Isten pedig különbözik a világtól. Az ember nemcsak teremtény, hanem a Teremtő képmása is. Isten lényege az ajándékozás, a túlcsoportuló szeretet. Ez nyilvánul meg a teremtésben, a megváltásban, az ember meghívásában. Ez utóbbi történt a kinyilatkoztatás által, amikor Isten nemcsak teremtő Atyaként, hanem megváltó Fiúként és átalakító Lélekként is megmutakozott. Atyaként ismerjük fel őt a teremtés művében, Fiúként hallgatjuk szavát és döbbenünk meg a kereszten mutatott megváltó szeretetétől, és Lélekként jár át bennünket pünkösöd óta.

Szentháromság vasárnapján ezt az abszolút titkot ünnepeľjűk, térden állva és hálás örömmel, felmutatva ezzel keresztűy istenképűnket, identitásűnk gyűkerét. Amikor a háromszeműyű Isten bennűnk lakását tudatosítűjűk – a keresztűvetésben, a szentségekben, a közösségi liturgia mozzanataiban –, nem annyira számokkal zsonglűrkűdűnk, nem is a fizikai viláűg hasonlataiból próbálűnk támpontokat keresni – víz, gűz, jég stb. –, hanem a száműnkra elképzelhetetlen isteni szeretet titkát próbálűnk megragadni. Isten szeretetűének misztériuma meghalad minden emberi fogalmat. De Jézus által Isten mintegy beengedett az ő belső szobájába, „lakást vehetűnk benne”. Ahogy ő is bennűnk. Az isteni személyek nemcsak egymásnak akarjűk átadni magűkűk, hanem a háromságűs Isten nekűnk is ajándékozni akarja magát. Ez az ajándékozűű szeretet az élet alaptűrvénye. Erre dűbbsentett rá Jézus Krisztus. Az Atya gyermekei, a Fiűű testűverei, a Szentlélek jegyesei vagyűnk.

A földi életben már megkeűzdűdűtt a mennyország. Nincs kétfűle élet, kétfűle örűm, kétfűle szeretet. Ez az élet már az odaátűnk kezdete. De már most kűstűlgtatűnk kell annak elűzűt. Örűműnket lelűni abban, hogy Isten annyira szeret műnkűt, hogy Fiát adta értűnk. Az Atya, a Fiűű és a Szentlélek nevére mekeresztűt ember a Szentháromság pecsétűjét kapja meg, hogy felnűve tanűsűgot tegyen errűl az örűmhírrűl. A fogadott fiűsűűg Lelkűt kapta, hogy Istent ő is Atyának szólíthassa az egyházban, amelynek alapjait maga Jézus rakta le. Szentháromság űnnepén, akárcsak egy hittanóra végén, anyaszűntegyházűnk mintegy összefoglalja a hűsvétű űnnepkűr lényegét. Mint amikor ima vagy munka elűtt keresztűt vetűnk magűnkra: célt, értelmet adűnk hitűnknek, cselekedeteűnknek. Hálát adűnk életűnkért, megváltásűnkért és megszentelűdésűnkért. Isten családjához tartűnk.

Jézus követése

Évkűzi 13. vasárnap

1. Elizeus egy nap elindult és átment Sunembe. Ott lakott egy előkelő asszony, aki meghívta asztalához. (2Kir 4,8–11.14–16a)

Elizeusnak, Illés próféta tanítványának és méltó utódjának legendás története igen hasonlít az Assisi Szent Ferencről szóló színes beszámolók gyűjteményéhez, a *Fioretti*hez. Egyházunk az évközi idő első nyári vasárnapján a vendégszeretet kedves példajaként említi. Elsősorban az evangéliumi szakaszban is fellelhető jézusi párhuzam miatt: aki a prófétát befogadja, az a próféta jutalmát kapja. Ma úgy mondanánk, hogy a vendégszeretet keresztény erény. Ha az apostolt vagy a prófétát, a lelki embereket segítjük, egyházunkat, benne Krisztust segítjük. Minden ellenszolgáltatás, előjog, egyházi lobbis „kiérdemlése” nélkül. A kapzsiság a hívek között is gyakran felüti a fejét, még a spirituális látszat mögött is. Erre figyelmeztet Elizeus szolgájának, Geházinak (vagy Gechaszinak) intó példája.

2. Ha Krisztussal meghaltunk, hisszük, hogy vele együtt élni is fogunk. (Róm 6,3–4.8–11)

Szent Pál a rómaiaknak a keresztség bűnt eltörölő, megigazulást adó, új, misztikus életet felkínáló szerepét világítja meg. A keresztény a keresztségben már „tisztalappal” indul, de a tudatos bűn elleni küzdelem az érett felnőttkor jellemzője. A szentségekben, főleg a bűnbocsánatban nem elég megtisztulni, belemerítkezni Krisztus halálába és feltámadásába, hanem azok felvétele után is mindenképp kerülni kell a bűnt. Már nem folytathatjuk ott, ahol abbahagytuk. Isten kegyelmi élete képtelen átalakítani minket, ha a bűnben megmaradunk.

3. Aki apját vagy anyját jobban szereti, mint engem, nem méltó hozzám. (Mt 10,37–42)

Manapság sokat beszélnek az ún. prioritásokról. Hogy minek tulajdonítunk elsőbbséget életünkben: karrier, család, munka, élvezetek, hobbi... Rangsorolnunk kell azokat az értékeket, amelyeknek szolgálatában állunk, amelyeket fontosnak tartunk. Sajnos sokszor hallgatunk ösztönösen a vér szavára, kényelmünkre, más egyebet meg idő és pénz függvényében döntünk el. A bölcs emberek évszázadok óta hangsúlyozzák a fontossági sorrendet: első a kötelesség, a szükséges, utána majd a hasznos és a kellemes. Már a sztoikus filozófus, Epiktetosz is azt hirdette, hogy „a jót többre kell tartanunk minden családi köteléknél”.

Jézus azonban nem pusztán az erkölcsi jóról mint kötelességről beszél, hanem saját magáról. A keresztségben a vérségi mellé egy másik, még magasabb szintű kötelékbe kerültünk. Istentől és Istenben születünk újjá. Ezért Isten akarata, Krisztus követése felülírhatja a családi kötelekeket. Sőt az örök üdvösség távlatában inkább kell engedelmessé válnunk Istennek, mint az embereknek. Ez ugyan nem teszi fölöslegessé a szülők tiszteletét és szeretetét, hiszen arra Isten a 4. parancsban külön kötelez. Nem pusztán arról van szó, hogy szüleink, gyermekeink kedvéért sem tehetünk olyat, ami ellenkezik az erkölcsi törvényekkel. Inkább arról, hogy Krisztusban egy újfajta családhoz tartozunk. A Krisztusban való újjászületés megköveteli a hívőtől, hogy mindenekelőtt és mindenek fölé Krisztust szeresse, mert ő adta belénk az örök, romolhatatlan élet csíráját. A fiataloknak is el kell szakadniuk szüleiktől, amikor új családot alapítanak. Másrészt a kegyelmi élet állandó együtt járás Krisztussal. Felvenni a saját keresztünket, és követni őt.

A keresztutat senki nem spórolhatja ki életéből. A szeretet útja az önfeláldozás, az önmagunk legyőzésének, önmagunk felülmúlásának útja mindannyiszor keresztútunk bizonyul. Egy házasság, egy barátság vagy a teljesen Istennek szentelt élet egyaránt akkor hiteles Krisztus-követés, ha szeretetből szenvedni is képesek vagyunk a másikkért. „Akkor derül ki, hogy ezekért a kései léptekért tanultunk meg járni” – mondja Pilinszky János. Mi irtózkodunk az élet elvesztésétől, az elköteleződéstől. Félünk, hogy ha valami mellett döntünk és kitartunk, lemaradunk valami másról. Görcsösön akarjuk a biztonságot, s nem

vagyunk készek, képesek önmagunk elengedésére. Ezért van a sok depresszió és széthulló személyiség, olyan ember, aki képtelen a kezdeményezésre és a kreativitásra. Aki mindig csak kapni, fogyasztani akar. Ezzel szemben a Krisztus-követés a szerelem halálugrása. A valóban hívő ember kész odaadni, feláldozni, szétosztani életét másokért, másokban Istenért. Áldozatot hozni a másik emberért, a köz javáért, kitartani meggyőződése mellett. Áldozat nélkül nincs sem karrier, sem teljesítmény. A szeretet energiájának „elpazarlása” nélkül nincs élet, nincs lüktetés, csak feléljük elődeink tartalékait, talán a jövőnket is. Már gyermekeinket is a lemondásra, az értelmes áldozatok meghozatalára kellene nevelnünk, hogy a szeretet nevében szilárd jellemekké, az élet ütéseit álló egyéniségekké váljanak.

A keresztény úgy „veszíti el” életét, hogy már itt megtalálja azt Krisztusban. Nem sajnálja, nem dekázva, cseppenként mérícskélve elégszik meg a minimálissal, nem takaréklángon akar égni, hanem odaadja... Teljesen azonosulni akar Krisztussal, akinek útja nemcsak keresztút, hanem föltámadás és élet.

Messiás számárháton

Évközi 14. vasárnap

1. Ujjongj Sion leánya... nézd, közeleg királyod. (Zak 9,9–10)

A Másod-Zakariásnak is nevezett bibliai könyvet közvetlenül Makedón Nagy Sándor megszállása után (Kr. e. 332) írták, és benne már összefonódnak a Messiás-várás különféle irányzatai. Zakariás próféta is a szelíd Messiás-királyról jövendöl, aki nem karddal, lovon ülve vonul be felségterületére, hanem számárháton, a békességteremtés szándékával. A palesztinai ember számára a számár elsősorban a béke és szerénység jelképe, ellentétben a lóval, amely kimondottan harci állat volt. Ennél beszédesebb „programnyilatkozata” nem is lehet az eljövendőnek, hiszen nem a paripák harci fölényére, hanem Isten hatalmára támaszkodik. Napjainkban egyesek pénzzel, szavakkal, politikai kardcsörtetéssel vívják a globális küzdelmet, hogy hatalmukba kerítsék az embert. De sokkal hatékonyabb Jézus szeretetének csendes, a lelkek mélyén győzedelmeskedő hatalma, hiszen ő a „megroppant nádszalat nem töri el.”

2. De ti nem a test, hanem a Lélek szerint éltek, ha valóban Isten Lelke lakik bennetek. (Róm 8,9.11–13)

Hogyan lehet nem test szerint élni, ha testben élünk? – kérdezhetnénk. Hiszen emberségünk minden vetületének testi vonatkozása is van. Nem bújhatunk ki a bőrünkéből... Szent Pál kijózanítja a rómaiakat, és minket is: az ember több, mint test, anyag. Szellemi-lelki valóság is. Ha csak test szerint, pusztán a testi vágyakat, ösztönöket, ingereket, késztetéseket szolgálánk ki, szánalmasabbak lennénk az állatoknál, mert nekik csak testi-ösztönös életük van. Nekünk azonban halhatatlan lelkünk, öntudatunk, személyiségünk: értelmünk és szabad akaratunk van. Mérhetetlenül többek vagyunk, mint az állatok. Sőt, testünk a Szentlélek temploma. Ebben nemesített meg minket a krisztusi megváltás. Szabadságunkban áll nemet mondani bűnös vágyainknak, és a kegyelemtől megtisztított értelmünkkel beláthatjuk tetteink következményeit, válaszolhatunk az isteni hívásra. Ez az ember megtisztelő hivatása és küldetése is egyben.

3. Dicsőítelek, Atyám, ég és föld ura, hogy az okosak és bölcsek elől elrejtetted ezeket... (Mt 11,25–30)

Evangéliumi szakaszunk közvetlen előzményeként jó figyelni arra, hogy Jézus korholja a galileai városokat hitetlenségük miatt. Mintha fájdalmasan, már-már beletörődve venné tudomásul, hogy

örömhí-rét akkor sem, ott sem hallgatta mindenki szívesen, s főleg nem fogadta elsöprő lelkesedés. Jézus most az Atyával beszél. Hangosan imádkozik, mintegy hálát adva, hogy akiknek az Atya megnyitotta a szívét, azok befogadták az evangéliumot.

A bölcsek és okosak épp tudásuk és magabiztos, megrögzött „előképzettségük” miatt néha képtelenek meglátni és elfogadni Isten titkait. A történelem folyamán sokszor voltunk tanúi az „írástudók”, az értelmiség áruulásának. Az értelem gőgje inkább eltávolít Istentől, mintsem közelebb vinne hozzá. Amióta az ember evett a tudás fájának gyümölcséből, tudását a saját kárára is gyarapíthatja... Emberi tudásunk csak a Szentlélek segítségével „állhat össze” bölcsességgé. Az igazi nagy tudósok is életük vége felé tapasztalták meg a „tudós tudatlanságot”, és hajoltak meg alázattal Isten titkai előtt. Ahogyan Albert Einstein fogalmazott: „A tudomány első kortya az ateizmus, de a pohár alján ott az Isten”. Jézus tanítását ma is az egyszerű emberek értik meg és váltják valóra. Velük vannak tele a templomok, a kegyhelyek, ők a napi áldozók, a rendszeres egyházfenntartók, a legjobb szülők és legbecsületesebb munkások a közelet bármely területén. A sok információ és tudás, a számtalan egyetemi diploma és jól értesültség, a gyanakvó, néha túlzottan kritikai gondolkodás, valamint a magas szintű, alaptalan elvárás-kényszer nem biztos, hogy jót tesz Isten ingyenes kegyelme befogadásának. Bármennyire szükséges a tudás – még a teológiai is –, nem képes hívő bölcsességgé válni, ha nincs meg bennünk az alázatos, Istenre odahajló akarat.

A „kicsinyek” lelki intelligenciája sokkal hatékonyabb, mint a mindent megkérdőjelező nagyokosok üres fontoskodása. Jézus tanítása nem elvont vagy pusztán bibliai ismeretekre épülő tudáshalmaz, hanem a csendes egyéni-közösségi imában, istenélményben szerzett újabb és újabb magtapasztalás, amelyben a Szentlélek járja át lelkünket és tesz fogékonyvá Isten jelenlétének befogadására. A valódi ismeret több, mint tudás: személyes kapcsolat. Isten olyan bensőséges ismerettel rendelkezik rólunk, mint amelyet mi sosem leszünk képesek megszerezni egymásról. Sem szerelmesek, sem családtagok. Minden ember titok. Ennek a titoknak a kulcsa Istennél van. És ő megosztja velünk, ha akarunk, merünk „kicsik” lenni. Gyermekként, aki odasimul anyja ölébe. Mint ahogyan a művészt átjárja az ihlet, forrong benne, nyugtalansággal tölti el, míg meg nem érik, míg világra nem jön a műalkotás: megszületik a csoda. Így teljesedik ki a keresztényben is az új teremtmény élete, amelyben már nem esik nehezebbre „Isten igájában” élni. Mert az ő igája édes, és az ő terhe könnyű.

Az Úr szava: magtól a termésig

Évközi 15. vasárnap

1. Éppúgy lesz szavaimmal is... (Iz 55,10–11)

Izajás próféta mély értelmű szimbóluma mindenki számára érthető és kézzel fogható. Isten „beszédese” gondviselése a természet törvényein keresztül is működik. Az eső is megöntözi a földet, hogy a növényzet, a gyökerek, a magok életnedvet kapjanak és termést hozzanak. Az isteni szó ugyanúgy átjárja az ember lelkét, ott termést hoz. A hit hallásból ered. Meg kell hallanunk Isten hangját az ima csendjében, a külvilág eseményein keresztül, lelkiismeretünk finom sugallataiban, de embertársaink, szeretteink, a lelkipásztor szavában is.

2. Ennek az életnek szenvedései... nem mérhetők az eljövendő dicsőséghez... (Róm 8,18–23)

Szent Pál apostol is felismerte, hogy az egész emberiség részesült a megváltásban. A teremtett világ is vajúdik, velünk együtt, hogy újra paradicsomkert legyen belőle. Ezért nagy a hívő ember felelőssége környezetéért, amelyet a gőg, a kapzsiság látható módon pusztulásra ítél.

3. Kiment a magvető... (Mt 13,1-23)

A magvetőről szóló példabeszéd háttérébe a palesztinai földművelést kell odaképzelnünk. Először vetettek, utána beleszántották, és menet közben derült ki, hol sziklás a talaj, hol vannak a tövisek. A kitaposott mezei út pedig eleve lehetetlenné tette, hogy az elvetett mag kikeljen. Évtizedekkel ezelőtt nagyszüleink idejében még ismerős volt ez a fajta földművelés, tájainkon. Jézus egyik legvilágosabb és legközérthetőbb példabeszédében Isten országáról tanít. A magvető és mag nem kérdéses, az adott. Isten szól az emberhez. Igéje Krisztusban látható, hallható lett.

A példabeszéd gerince a talaj minősége. A négyféle talaj négyféle ember. Vagy napjában többször változva mi magunk vagyunk mind a négy? Milyen talajba hull a mag? Mert ettől függ a termés minősége, gazdagsága. Négyféle magatartás lehetséges Isten igéjével szemben:

- hallgatni, de nem követni,
- hallgatni, követni, de nem teljes odaadással,
- a kísértés idején elesni és feladni...
- hallgatni, követni, kitartani benne, és életté váltani.

Néha falrahányt borsó, bármit mond az Úr. Máskor hamar belevágunk, aztán elkeseredünk, lázadunk. Ma lelkesedünk, holnap belefáradunk. A nem várt nehézségek, az akaratgyengeség, az önfejlőség, szenvedélyek és szórakozottság... Sokan jól indulnak, aztán valamiért kisiklanak. De mindig vannak, akik sokszoros termést hoznak. Ennek is vannak biztos jelei: erkölcs, jellem, hűség, lelki gazdagság. Végtére is az aratás Ura állapítja ezt meg...

Isten maga garantálja, hogy igéjének vetése mindenképpen termést hoz. Az eső nem fordul vissza eredmény nélkül, ahogyan visszhangzik a próféta szava. Az időjárási károkért maga a magvető vállalja a kezességet. De a példázat igazából rólunk szól: én hogyan fogadom be életembe Isten szavát? Nagyra nő-e, termést hoz-e bennem? Mert a termés nagysága, a magvetés termékenysége nagyban függ az én hozzáállásomtól. Az élet gondjai, a keserű tapasztalatok, a bűnök könnyen fásulttá teszik az embert, és a szívünkbe hullott mag képtelen lesz kicsirázni. Isten országában nem lehet türelmetlennek lenni, de kétségbeesni sem szabad. A magvető azzal, hogy kockázatot vállalt, számolt a veszteségekkel is. A harminc-, hatvan- vagy százszoros termés azonban messze kárpótolja a töviset, a sziklás talaj vagy az útszélen eltaposott magok miatti „terméskiesést”. A mai magvetőnek – szülőnek, tanárnak, lelkipásztornak – elsősorban az a dolga, hogy hintse a magot, és örüljön Isten áldásának, mert az előbb-utóbb megnyilvánul.

Jézus példázatában nincs helye a csüggedésnek. Ha nem is vagyunk magvetők, akkor is lehetőségünk van arra, hogy jó talajjává váljunk Isten igéje számára. Nyilván ügyelve arra is, hogy elkerüljük azokat a buktatókat, amelyek az elvetett mag kibontakozását hátráltatják vagy lehetetlenné teszik. Ez érvényes mind az egyénre, mind a közösségre. Azon kellene fáradoznunk, hogy minduntalan szétosszuk magunkat. A fogyasztói világ vallási, szabadpiaci versenyében is mutassuk meg az isteni ige erejét. A felhígult beszéd fojtó tövisei közé, a megkeményedett szívek rögös földjébe, a közömbösség és ellenségesség sziklás repedéseibe is van értelme magot szórni, tékozlóan vetni. A mag csendben „pusztul” el, hogy új életként szökkenjen szárba, minden látványosság és sietség nélkül. Fejlődését befolyásolják az időjárási tényezők és a talaj állapota, de az új élet úgymint tör magának. Jézus példabeszédében a magvető nem szakszerűtlen, hanem hívő. Nem azért szórja a vetőmagot, mert megéri, mert érdemes és nagy haszonnal kecsegtet,

hanem mert hiszi, hogy ha jól vet, jól is arat. Jézus mindig realista: nem ábrándozni kell, hanem vetni. Méghozzá jó magot.

A nagy dolgok apróságokkal kezdődnek, és meg kell szenvedni az aprólékos és hosszadalmas növekedés minden szakaszát. Isten szemében nincs selejt. Amibe a jó Isten belekezd, abból valami nagyszerű lesz. Még belőlünk is... Szent Pál apostol szerint „a Lélek csíráit magunkban hordozzuk”. A szeretet esztelenségének alaptörvénye ez: adni, bőségesen ajándékozni, hiszen Isten majd gondoskodik arról, hogy igéje ne térjen vissza hozzá dolga végezetlenül.

Konkoly a vetésben

Évközi. 16. vasárnap

1. Mivel igazságos vagy, mindent igazságosan intézel... (Bölcs 12,13.16–19)

A Bölcsesség könyvét hithű zsidó írta és a görög kultúrát is észlelni sorain. Izrael tanítójaként azt a bölcsességet mutatja be, amely Isten tulajdonsága, és amely megmutatkozik nemcsak a teremtésben, hanem a történelem eseményeinek irányításában is. Ebben a részben azt fejezi ki, hogy Isten szuverén ura a világnak, és nem tartozik elszámolással senkinek. Igazságossága végtelen, de irgalma is határtalan.

2. Gyöngességünkben segítségünkre van a Lélek... (Róm 8,26–27)

Szent Pál a megigazult emberről ír, aki a keresztségben megkapta a Szentlelket, és ezáltal csírájában a hit–remény–szeretet képességét. Saját magunktól erre nem lennénk képesek. Csak a kegyelem segítségével élhetünk természetfeletti életet.

3. A mennyek országa hasonlít ahhoz az emberhez, aki jó magot vetett a földbe... (Mt 13,24–43)

Egyedül Máté evangélista jegyzi le Jézus hajón mondott példabeszédét a búzáról és a konkolyról. Azt is nála olvassuk, hogy Jézus nem az Isten országa, hanem a mennyek országa kifejezést használja. Itt találjuk meg a mustármag és a kovász hasonlatát is. A konkoly jelenléte a búzavetésben választ ad a világban levő rossz jelenlétére. Az egyház nem a tiszták és büntelenelek közössége, hanem azoké, akik törekszenek arra, hogy Jézust kövessék, és minden nap egyre jobban átadják neki életüket.

Életünk egy nagy búzamező. A jó együtt van jelen a rosszal, a búza a gyommal. A természet világában, de testi életünkben, sőt a szellemiben is könnyen nyakon csíphetjük a rossz, a kártékony élősködők, a gyom jelenlétét. Szép a külcsín, kívánatos a csomagolás, egyre nagyobb helyet követel magának, feléli életterünket. Mintha több lenne a lehetősége, s gazdagabb az eszköztára... Rafináltabb, kifinomultabb módszerekkel jár túl az ember eszén. Azt is elhiteti vele, hogy ő a jó. A megtévesztésig hasonlít az eredeti, tiszta „búzára”. Mérhetetlen rombolást tud véghezvinni a pszichében, a szívben, a lélekben. Megmérgezi a tiszta forrást, észrevétlenül oltja be vírusait a kíváncsiság, a látszat, a hatalom, a siker, a pénz, a boldogság álarca mögé. Már Krisztus előtt is sokan kérdezték: honnan a rossz? Miért engedi Isten? Vagy netán ő teremtette?

A példázat szerint Jézus nem hagyja jóvá a túlbuzgó szolgák igyekezetét. Hagyjátok az aratásig...–mondja a gazda. És igaza van. Nem lenne jó senkinek, ha Isten már most szétválasztaná a „steril” jókat, az elit csoportot, és nem adna esélyt a rosszaknak a szeretetben való „felzárkózásra”. És egyáltalán: melyikünk mondhatja el magáról, hogy ő patyolattiszta Isten előtt? Hisz szabadok vagyunk a rosszra is...

Tehát Isten kedvére van az, hogy a konkoly és búza, a szentek és a bűnösök együtt legyenek az egyházban és a világban.

Azonban egyszer csak letelik a türelmi idő. Lesz ítélet, és ő az ítélet ura. A végítéletkor szétválasztják a búzát a konkolytól. Addig még esélyt kapunk arra, hogy a konkolyt is búzává szeressük. A természet rendjében a konkoly nem változik búzává, de a bűnös ember át tud alakulni. Nem lesz ugyan hipp-hopp szentté, de ha gyökeret ver benne a szeretet parancsa, ha eszménye Jézus Krisztus, az evangélium éthosza, akkor a kegyelem előbb-utóbb átalakítja önző énjét. Ha nem, a halállal lezárul a változás ideje, a konkoly is megkapja büntetését: kirostálják a jó magok közül, megvetik, kidobják, elégetik.

Földi életünk ajándékba kapott ideje vetéstől aratásig terjed. A történelem iránya, az elkezdődött mennyek országa a beteljesedés felé tart. Nem az tehát a dolgunk, hogy osztályharcot folytassunk, hogy könyörtelenül és álszent módon kiebrudaljuk a bűnösöket köreinkből. Sokkal inkább az, hogy ezzel a jézusi ősbizalommal és alázattal, Isten irgalmába kapaszkodva hirdessük és éljük meg a jóságot, erősítsük annak végső diadalát, hiszen a kicsírázott mag mindenképpen meghozza a maga termését. Ez nem cinkos vagy ál-békés együtt élés a rosszal, inkább folyamatos küzdelem a rossz ellenében, a jóért. Valóságos életprogram.

A konkoly és a búza példabeszédével Jézus megválaszolja türelmetlen kérdéseinket. Ami nekünk elképzelhetetlen, az Istennek lehetséges. Ő már megszerezte a végső győzelmet. Ő majd számon tartja a búza és a konkoly sorsát. A búzának viszont az a küldetése, hogy maradjon meg tisztának, ne konkolyosodjék el, hozza meg termését, amelyre rendeltetett. Az igazak ne elkülönüljenek a világtól, hanem szenteljék meg azt jelenlétükkel. A termés betakarítását pedig bízzák az aratás Urára.

Kincs, mélyre ásva

Évközi 17. vasárnap

1. Gibeonban megjelent az Úr Salomonnak, éjszaka, álmában. (1Kir 3,5.7-12)

Gibeon Jeruzsálemtől északnyugatra, mintegy 10 kilométerre feküdt, a 900 m magas hegyen. Ott volt az Úr szent sátra, ahol a király áldozatot mutatott be. Salomon itt kapja meg álmában a bölcsesség ajándékát, hogy igazságosan és a nép javára tudjon uralkodni. Mivel nem hatalmat vagy egészséget kér az Úrtól, önzetlen kérésével azt is kiérdemli, hogy neve az utókor számára a bölcs döntések szinonimájává válik.

2. Akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra válik... (Róm 8,28-30)

Még a bűn is, ha megbánják – teszi hozzá Szent Ágoston. Isten mindent öröktől fogva lát és elhatároz, de ez számunkra felfoghatatlanul mégsem gátolja szabad döntéseinket, hanem inkább elősegíti lelki kibontakozásunkat. Rajtunk múlik, hogy együttműködünk-e terveivel. Mindannyiunk örök üdvösségét akarja, és kegyelmével is erre ösztönöz, vonz, készlet. Kárhozatunkat csak mi magunk okozhatjuk.

3. A mennyek országa hasonlít a szántóföldbe elrejtett kincshez... (Mt 13,44-52)

Ezek az Isten országáról szóló példabeszédek csak Máté evangélistánál találhatók meg. Ikerpéldázatnak nevezik, mert az igazgyöngyről szólóknak is ugyanez az üzenete. Meglepő, ahogyan a példázat szereplői, miután felcsillan előttük a kincs igazsága, felülmúlhatatlan értéke, azonnal döntenek. Az olvasót meglepi a túlsorduló öröm is, ami e kincs megtalálóját jellemzi, hisz annyira értékes gyöngyről

van szó, hogy azért semmi sem drága. A mennyek országáért hozott áldozat nem lehet kínkeserves, hiszen annak örülünk, hogy vele mindent megkaptunk, ami emberségünket kiteljesíti.

Nemcsak az ókorban, de később is – ellenséges betörés, vagy rablók elől – a családi vagyont gyakran földbe rejtették. A régi jogszokás szerint a talált kincs azt illette, akinek a földjén találták. Mai viszonylatban bármely értékes régészeti lelet az állam tulajdona.

A kincsek nem az utcán hevernek, nem botlunk beléjük a felszínen, hanem jó mélyre vannak elásva. El vannak rejtve, hogy keresni kelljen őket... Mik ezek a kincsek? Mi az életünk igazgyöngye? Jézus a legértékesebbéről beszél, Isten országáról, vagyis önnön magáról, aki meghozta nekünk az örök életet. Ő a semmivel és senkivel fel nem cserélhető kincs. Őt kell tehát olyan buzgalommal keresnünk, mint a földműves vagy a kereskedő. Az igazi kincsekért evilági viszonylatban is sokat kell fáradozni, mélyre kell leásni. A fiatal ember percek alatt beleszerelmesedik valakibe, de egy jó házasság évtizedek alatt érlelődik azzá. Hazafias lelkesedésre a gyerek is kapható holmi buzgó fellángolásból, de bölcsen, tevékenyen, irgalommal szeretni a hazát, a szülőföldet, a nemzetet, áldozatot is hozni érte, erre bizony csak elkötelezett, felnőtt ember képes. Haverség, ideig-óráig tartó társaság egy cinkos összenevetésből is támadhat, de az őszinte, mély és kipróbált barátsághoz évek keserű és örömteli tapasztalatai kellene. Egy sportoló is folyamatos, kemény aszkézissel, edzéssel küzd tizedmásodpercekért, s az aranyéremmel járó dicsőségért.

A példabeszéd valódi kulcsmondata: *eladta mindenét...* Az ember, hogy megvásárolja azt a földet, amelyben a kincs rejlik, a kereskedő, akinek már járt a kezében igazgyöngy – mindent egy lapra tett fel. Már nem kapzsi haszonlesésből, hanem valódi értékítélete miatt döntött úgy, hogy ez az igazgyöngy mindent megér... Mit adtunk oda eddig Jézusnak, Jézusért? Egy héten egy órát s néhány bankjegyet a perselybe? Mindennek akkora az értéke, amilyen árat fizetünk, amekkora áldozatra vagyunk képesek érte.

Hol van értékskálánkon Isten? Melyek a legfőbb kincseink? Mekkora értéke van szemünkben szeretteinknek, barátainknak, hazánknak, Istennek? Mit tettünk eddig értük? Lelkünk üdvössége, Isten szeretete semmivel össze nem hasonlítható, végtelen értékű kincs. Érte mindent érdemes és oda kell adni. Nem csak mindenünket, magunkat is. Annyit ér Isten bennünk, köztünk megvalósuló szeretet-terve, jézusi szóval a mennyek országa, amennyire élünk érte. És minél inkább keressük, kutatjuk, felszínre hozzuk ezt az elrejtett kincset, ezt az igazgyöngyöt, annál jobban felragyog másoknak is.

Éhség és szomjúság

Évközi 18. vasárnap

1. Ti szomjazók, gyertek a vizekhez, mind...!(Iz 55,1-3)

A Másod-Izajásnak nevezett próféta közvetlenül a babiloni fogság előtt vigasztalja és bátorítja népét. Felhívása meghívás az üdvösségre, amelyre mint lakomára Isten mindenkit elvár. A víz, a kenyér, a bor és a tej Isten adományainak bőségét, az üdvösség teljességét jelképezik. Az üdvösség lakomájának egyetlen feltétele van: szomjazunk, vágyakozunk utána. Mint aki víz után epekedik, miután megtapasztalta a sivatagi hőséget, a tikkasztó kánikulát. A víz a legfontosabb étel és táplálék egyben. Étél nélkül még akár 50 napig is képes életben maradni az ember, de víz hiányában mindössze négy-öt napot bír ki. Ezek a testi tünetek előképei a lélek szomjúságának is. Jézus maga is felkiált a sátoros ünnepen: „Ha valaki szomjazik, jöjjön hozzám...!”(Jn7,37) Ő az örök élet vízforrása.

Vízből és Szentlélekből ő ad nekünk újfajta, kegyelmi életet a keresztségben. Kiapadhatatlan vágyainkat maga Isten adja belénk, hogy állandóan utána szomjazzunk.

2. Ki szakíthat el bennünket Isten szeretetétől?... (Róm 8,35.37-39)

A kereszteni himnuszirodalom gyöngyszeme ez, amelyet Szent Pál ír a rómaiaknak. Döbbenetes mélységű vallomás, amelyben arról tanúskodik, hogy Isten szeretetét számára semmi nem feledteti. Isten szeretete végigkísér minket minden viszontagságban, sőt a bajok, a kísértések még inkább felnagyítják ezt a vele való kegyelmi kapcsolatot, annak végtelen értékét. Akiben szeretet van, az nem fél semmitől, hiszen Isten mindenk fölé áll.

3. Mindnyájan ettek és jóllaktak... (Mt 14,13-21)

A kenyérszaporítás csodája mintegy előkészíti az oltáriszentség szerzését, az utolsó vacsora eseményeit. Amolyan előmise, kísérleti jelleggel. Az eukarisztia alapítására, az apostolok első áldozására még nem értek meg a dolgok... A Mester isteni pedagógiájával lassan tér a tárgyra. Minden elméleti okoskodás nélkül mintegy „eljuttassa” nekik a későbbi szentmisét, hogy később övéi majd könnyebben felismerjék és belekapcsolódjanak. Nem egy showműsor, nem egy laza hétvégi piknik, hanem átváltozás szemtanúi a jelenlevők. Rögtönzött liturgia részesei, ahol a nép rendben letelepedik, középpütt ő van, körülötte az apostolok, tágabb körben a nép. Ünnepeyes hálaadás, áldás következnek, majd elhangzik a megbízás: Ti adjatok nekik enni. Az apostolok még csak nem is sejtik, mi lesz ebből...

A minőségi átváltozás („ez az én testem”) majd csak az utolsó vacsorán és az emmauszi tanítványok szeme láttára lesz teljessé. Ez a kegyelmi asztalterítés folytatódik a világ végéig. Jézus egyházán keresztül minden idők emberének csodálatos kenyeret ad. Ma is, engem is kínál teste kenyerével. Nem jelképes – valóságos táplálékot nyújt. Éhezem utána? A mindennapi kenyérharc miről szól életemben: anyagiak gyűjtése, vagy ő az igazi megélhetés?

Azt mondják, minden ízlés dolga, a konyhában is... Ízlés és ízlelés. Ízletem már Isten jóságát és végtelen szeretetét? Ha belekóstolok, az ő szeretetének, velem létének édessége minden más tápláléknál összehasonlíthatatlanul édesebb lesz. Ha őt eszem, belőle élek, egyre inkább lelki emberré válok, akinek már nem a hasa lesz az istene, hanem a gyomornál messze mélyebben tetten érhető éhség jelentkezik lelkem mélyén – utána.

Krisztus testét nem fogyasztjuk, számára nem fogyasztók vagyunk, nem azért esszük, hogy fogyjon... Azért táplálkozunk vele, hogy örök életünk legyen. A kenyérszaporítás csodája pedig a kezünk között ismétlődik meg, amikor lelkünk éhségét általa csillapítottuk. Ige és kenyér egyforma, egyenrangú táplálékká lesz, a családi asztal ünnepi eseménnyé magasztosul, kicsinyhitűekből nagylelkű adakozókká válunk, akik más éhezőket is jóllakatnak. Ha megérezzük már most a mennyei lakoma előízét, ha esszük a tápláló és életet adó kenyeret, sokkal kevesebb bajunk lesz magunkkal és a többiekkel. Ráébredünk arra, hogy a mindennapi kenyér nem annyira munkánk gyümölcse, mint inkább a kenyérszaporító isteni Mester ajándéka.

Enyhe szellő a vihar után

Évközi 19. vasárnap

1. Az Úr elvonult arra...A tüzet enyhe szellő kísérte. (1Kir 19,9a.11-13)

Illés próféta a pusztába menekül Jezabel királynő haragja elől. Van félnivalója, mert túlbuzgóságból megölette a pogány Baál isten papjait, holott ezt nem kérte az Úr. Isten most megleckézteti a prófétát. A szélvész, a földrengés, a villámlás már előre jelzik az Úr eljövetelét, akárcsak Mózes idejében. Isten azonban nem erőszakkal tör be a világba és mutatja meg jelenlétét, hanem a maga módján: enyhe szellő susogásában. Akárcsak ma. A szeretet tapintatával és csendes jelenlétével szemlélteti minden erőszakot elsöprő és feloldó erejét. Bárcsak bennünk is partnerre találna!

2. Nagy a szomorúságom és állandó a szívem fájdalma. (Róm 9,1-5)

Szent Pál apostol megvallja nemzete iránti szeretetét és azt fájjalja, hogy ez a sok kiváltságot kapott nép nem ismerte fel Krisztusban a Megváltót. Pedig a zsidóság hordozta sokáig az isteni ígéreteket, és minden lehetősége megvolt arra, hogy megvalósítsa a Teremtő szándékát. A választott nép fiai viszont megkeményítették szívüket, és arra sem büszkék, hogy közülük támadt a világ Üdvözítője. Isten nem bánta meg adományait, hanem kiterjesztette ígérését a föld minden népére. Az apostolban akkora a szeretet, hogy képes imádságban közbenjárni népéért.

3. Bátorság, én vagyok, ne féljete!... Amikor beszállt a bárkába, a szél nyomban elült... (Mt 14,22-33)

Jézus vízen járásának történetében, amelyet csak Máténál olvashatunk, sokkal többről van szó, mint Péter apostol elsőségének kiemeléséről. De alakja mindenképp jelzésértékű. A jelenetben viszont maga Jézus mint Isten fia a főszereplő. Ő a természet ura. Aki a kenyeret megszaporihatja, aki a vizet borrrá változtatja, annak a vihar lecsendesítése vagy a vízen járás sem okozhat gondot. Aki szelet vet, vihart arat – tartja a mondás. Az ember szabad akaratánál és rosszra hajló természeténél fogva képes vihart, viszályt teremteni, a természet erőit is befogni szándékai megvalósításába, de képtelen magától a rosszat megszüntetni, a bajt elhárítani, a vihart lecsendesíteni. Ehhez Isten közbelépése szükséges.

Péter – mintha csak magunkat látnánk benne – nagy lelkesen nekiugrik, hogy ő is járjon a víz színén, mint a Mester. Miért ne sikerülne neki is? Ellenőrizné az Urat, hadd lám, az-e, akinek mondja magát?... Majd megjíjed – és süllyedni kezd. Bizalom és kétely, félelem és pimasz kíváncsiság egyszerre van jelen benne. Egy pillanatra megszakad a „szemkontaktus”, s máris vége. Az úszni tudó, viharos tengerhez szokott, tagbaszakadt halászember egyszer csak elveszti lélekjelenlétét, inába száll bátorsága, és merül. De a Mester kinyújtja utána kezét, és szelíden kérdi: „Kicsinyhitű, miért kételkedtél?” Péter nem azért fél, mert süllyed, hanem akkor kezd süllyedni, amikor teret ad a félelemnek.

Amikor a külső körülményekre – politika, megélhetés, testi-lelki fájdalmak stb. – többet adunk, mint az Isten iránti bizalomra, könnyen elbizonytalanodunk. Igaz, sokszor azt hisszük, a hit a földi életben is olyasfajta bizonyosságot nyújt, mint az életbiztosítás vagy a bankszámla... Könnyű hinni akkor, amikor nem fáj semmi, amikor a földi viszontagságok viharai nem teszik próbára hitünket. Jóllehet ennek ellenkezője sem hívő magatartás. Szent Péter tudott segítség után kiáltani, és Krisztus szemébe nézni. Nem a szörfdeszkás hullámlovagok vakmerőségével kell megnyergelnünk az élet tengerének viharos hullámain, hanem Krisztus tekintetében, az imádság erejében kapaszkodva. Tudni, hogy ő mindenütt velünk van. Nála mindenhol biztonságban vagyunk. Kezét fogva a vízen járás sem lesz meglepő. Sőt még nagyobb dolgokra is képesek leszünk: a rosszra jóval válaszolni, bátran kiállni az igazságért, kitartani elveink és értékeink mellett, hűségesek maradni szeretteinkhez. Elhagyni undok szokásainkat és szokássá vált bűneinket.

A Mesterbe csimaspaszkodva minden lehetséges. S amikor megtapasztaljuk, mennyire számíthatunk rá, „a szél is eláll”, az ellenszél is megszűnik. A vihar elül, a kedélyek megnyugszanak, helyreáll lelkünk békéje, és Isten csendes jelenléte átlendít a túlsó partra. A kérdés csak az: akarunk-e a vízen járni? Isten

ugyanis nem azt ígéri, hogy nem lesznek viharok életünkben, hanem azt, hogy bennük is megtapasztaljuk oltalmát.

A pogányságtól a bizalomig

Évközi 20. vasárnap

1. Az idegenek fiait,... mind elvezetem szent hegyemre...(Iz 56,1.6-7)

A biblikus hagyomány Izajás könyvének 56. fejezetétől kezdődően az ún. Harmadik Izajásnak nevezett ismeretlen prófétát jelöli meg szerzőként. A Kr. e. 6. század elején élt próféta Isten egyetemes, nagylelkű szeretetét mutatja be, amellyel a pogányságból megtérteket is meghívja a szövetség megtartására.

2. Nektek, pogányoknak meg azt mondom... nagyra tartom szolgálatomat, hátha vetélkedésre sarkallom véreimet... ők is hitetlenek lettek az irántatok tanúsított irgalmasság miatt, hogy egykor majd irgalomra találjanak. (Róm 11,13-15.29-32)

Szent Pált joggal nevezzük a pogányok apostolának, hiszen az apostolok közül ő fáradozott a legtöbbet az örömhír terjesztésén szűkebb hazáján kívül. Továbbra is a zsidóság fia maradt, szerette véreit, de fájt neki, hogy ez a sok kiváltsággal felruházott nép nem fogadta el Krisztust. Hazafias szeretetét is tükrözik szállóigévé vált szavai: „Isten nem bánja meg kegyelmei adományait”. Nem gondolja meg magát, és nem szűnik meg szeretni egyetlen népet sem.

3. Igen, uram, de a kiskutyák is esznek a maradékból, ami lehull uruk asztaláról... (Mt 15,21-18)

Érdekes esetről számol be Máté evangélista. Jézus szóba áll egy pogány/nem zsidó asszonnyal. A Dél-Föníciából származó, a mai Szíria területén élő kánaánita asszony leánya megbetegedett. Meglepő a történetben, hogy eleinte Jézus semmi áron nem akarja meggyógyítani a pogány asszony lányát. Ismeri a rabbinikus hagyományt, amely szerint „aki pogánnyal étkezik, kutyával étkezik”. És „ugratva”, szinte már provokálóan azt mondja neki: „Nem helyes elvenni a gyerekektől a kenyeret, s odadobni a kutyáknak!” Az asszony azonban nem sértődik meg, „veszi a lapot” és még hevesebben könyörög, replikázik: „a kiskutyáknak is jut az asztalról lehulló falatokból!” A jóságos, szelíd és alázatos szívű Jézus eleinte szóra sem méltatja, sőt egyenesen elutasítja, ráadásul kutyának nevezi a pogányokat? Hogyan lehetséges ez?

Jézus próbára teszi a föníciai asszony hitét, hogy leckét adjon tanítványainak hitből és bizalomból. Hogy tetten érvék magukban az előítéleteket más népekkel szemben. Hogy alázatosná váljanak kiválasztottságuk ellenére. A Mester elutasítja a nacionalista önelégültséget. Ki akarja gyógyítani apostolait téveszméikből. Amikor látja, hogy ez az asszony továbbra is rendületlenül bízik benne, azt mondja: legyen úgy, ahogy szeretnéd. Az asszony nagyon szeret, hisz édesanyja, ezért tud hinni Isten szeretetében. Hit és szeretet összeér, sőt ugyanaz. A kirekesztő gyűlölet pedig nagy valószínűséggel hitetlenség.

A szeretet és a hit nem irányulhat senki ellen... Ezért érdemes felülvizsgálnunk előítéleteinket és téveszméinket nekünk is: ilyenek a színes bőrűek, a más felekezettűek vagy vallásúak, ilyenek a cigányok, a románok, a zsidók, a rendőrök, a papok, a politikusok, iszlám, sárga veszedelem... Mindannyian tele vagyunk előítéletekkel. Legtöbbször nem is alaptalanul. De jogunk van megtagadni szeretetünket bárkitől is, ha segítségre szorul?

Nagypéntek óta az egyház az új választott nép. Nincsenek előjogai senkinek. Jézus Krisztusban Isten titokzatos üdvrendje szerint mindenkit meghív az üdvösségre. Mindenki a „választott néphez” tartozik, aki elfogadja őt. Nem lehet terhünkre senki csak azért, mert más a véleménye vagy a bőrszíne. Tetten kell érnünk előítéleteinket, fülön kell csípnünk és lerombolnunk őket magunkban, hogy – alkalomadtán másokon keresztül is – készek legyünk befogadni Isten irgalmát.

A kánaáni asszony elérte célját: gyermeke meggyógyult. Egy beteg kislány édesanyjának saját egészségénél, jóléténél is fontosabb gyermeke élete. Ezért könyörgött, ezért volt képes megalázkodni és küzdeni

a végsőkig. Nem a jussát kérte, hanem rendíthetetlen hittel közeledett a Mester felé. Isten pedig nem tud „ellenállni” a bizalomnak. Aki ilyen szívós hittel imádkozik hozzá, azt meghallgatja. Csak a megátalkodott emberen nem fog a kegyelem...

Ki nekem Krisztus?

Évközi 21. vasárnap

1. Elmozdítalak hivatalodból... szolgámat, Eljakimot köntösödbe öltöztetem... az ő vállára teszem Dávid házának kulcsát. (Iz 22,19–23)

A déli királyságban működő próféta a Kr. előtti 8. század végén, az ország történetének egyik legnehezebb korszakában jövendöl. Konkrétan Sebna háznagy elmozdítására gondol, aki Ezekias királyt asszír ellenes lázadásra akarja bírni, bízva az egyiptomi segítségben. A zsidó szokás szerint a kulcsot az udvarnagy a vállán hordta, jelképezve hatalmát, hiszen azt engedett be a királyhoz, akit akart. De a jövendülés mélyebb rétegében prófétai látomás húzódik meg, hiszen az új udvarnagy, Eljakim, valójában a Messiást testesíti meg. Aki hűtlenné vált hivatásához, attól elveszik a megbízatást. Eljakim Jézus Krisztus előképe lett, akiben Isten elveszi a zsidóktól a választottság kiváltságának kulcsait, és Péterre, az egyház helytartójára bízta. Evangéliumi szakaszunkban erről is szó van.

2. Mily kifürkészhetetlenek (Isten) szándékai, mily megfoghatatlanok útjai! (Róm 11,33.36)

Szent Pál apostol elsősorban a pogányok megtérésén örvendve ismeri fel Isten mindenkit szerető gondviselését. Eközben viszont fájlalja is honfitársai hitetlenségét. Mintegy felkiált Isten kifürkészhetetlen csodáinak láttán, aki az üdvösségtörténetben is úgy rendelte, hogy zsidók és pogányok egymást segítsék az üdvösség elérésében. A hívő embert végtelen öröm és hála tölti el, látva, hogy Isten minden embert szeret és meghív atyai házába.

3. Hát ti mit mondtok, ki vagytok?... Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia. (Mt 16,13–20)

Bizonyára az apostolokban is gyakran felmerült a kérdés: ki ez az ember, aki Isten nevében szól a világhoz? Honnan van bátorsága, joga így beszélni? Csak lassan tudatosulhatott bennük: mesterük az ószövetségi ígéretek beteljesítő Messias. De ezt nemigen merték kimondani. Szent Máté megfogalmazásában Jézus egy pogányok lakta helyen, Fülöp Cezaréájának vidékén készít közvélemény-kutatást, tudakolva, hogy kinek tartják őt az emberek. A közhelyeken túllépve azonban nekik szegezi a kérdést: hát ti kinek tartotok engem? Ekkor válaszol Péter a többiek nevében, az egyház első hitvallását fogalmazva meg: te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia! Annyira jelentőségteljes Péter vallomása, hogy Jézus számára nyilvánvaló, ezt az Atya súgta meg neki. Péter tehát nyitott és kész befogadni Istent. Így kapja

meg mesterétől az új névvel járó megbízást, a kulcsok hatalmát, hogy Krisztus majd erre a sziklaalapra építse egyházát.

Életünk kulcskérdése: ki nekem Jézus? Forradalmár, szupersztár, csodarabbi? Filléres szentképek rózszaarcú, bájos Jézuskája? Vallási nagyfőnök, guru? Keresztutak és templomok főszereplője, akit csodálunk, akitől csodát várunk, ha bajba kerülünk? Mitikus figura, lelki ajzószer hívőknek és hitetleneknek? Pusztán egy vallásalapító a sok közül? Vagy Jézus a Krisztus?...

Előbb-utóbb ez a kérdés személyessé válik, és személyes választ kell adnunk rá. Nem a tudásunkra, a vélekedésünkre, tanulmányaink alapján kialakult véleményünkre kíváncsi. És nem az érdekli őt, hogy mit mondanak mások. Személyesen én kinek tartom? Ki ő nekem? Megtelnek-e tartalommal a hitvallás szövegei, amikor minden vasárnap „felmondom” a templomban? Tulajdonképpen ma is attól függ, hogy egyáltalán keresztény-e valaki, hogy kinek tartja Krisztust.

Péter megvallotta, mert tele volt a szíve szeretettel, ragaszkodással. Hagyta, hogy az előítéleteken túl maga Isten nyissa meg szívét és világosítsa meg/fel... Péter közösségén keresztül, a Lélek segítségével nekem is megadatik, hogy megszülessen bennem a hívő felismerés. Nekem is csak akkor van örök életem, ha Jézust Isten Fiának tartom. Nem válogatok tanításai közül, nem valami kellemes „lelki” koktélt keverek abból, ami nekem tetszik, a többi meg eldobom, hanem mindenestül vállalom a beléje vetett hit kockázatát, és elfogadom őt személyes megváltómnak.

A keresztény élete állandó megtérés. Gondolkodását, szavait, tetteit, érdeklődését folyton Krisztushoz igazítja, hitét belőle táplálja, döntéseiben tőle kér tanácsot. A Jézus kérdésére feltett személyes válaszunkat ma már nem kell eltitkolnunk, szégyellnünk. Inkább mutassuk meg egyénileg és közösen is, mit, mennyit jelent ő nekünk. Szent Péter és a többiek nemcsak szavukkal vallották meg, hanem a vértanúságig is elmentek Krisztusért.

Jézusom, te vagy a Krisztus, a felkent, a megváltó, az élő istenember, akit nemcsak a túlvilágon lehet „nagyon bírni”, hanem már itt velem vagy! Te vagy az élet, *az élet!* Akivel és akiből élek!

Szenvedve szeretni

Évközi 22. vasárnap

1. Rászedtél, Uram, s én hagytam, hogy rászedj! (Jer 20,7–9)

A zaklatott lelkű Jeremiás szinte az egyetlen, aki személyes vallomást tesz, mit jelent számára a prófétai küldetés. Ő az önálló Júdea királyság utolsó prófétája, aki Jeruzsálem pusztulását (Kr. e. 587) is megéri. A mai bibliai versek betekintést engednek a sokat üldözött, érzékeny lelkű próféta lelkivilágába, aki hol az Úrral perlekedik, hol meg hozzá menekül, hiszen az általa képviselt isteni üzenet állandóan ellenállásba ütközik. Eme prófétai sorsot minden pap, de akár keresztény hívő is újra meg újra átéli. Amikor az isteni parancs, a küldetés és a feladat személyes vágyaival, ambícióival is ellenkezik, amikor becsapottnak, Istentől elhagyottnak érzi magát, ilyenkor mint valami belső tűz, Isten szava emészti, nem hagyja nyugton. Mint egy szerelmes, csábítja és elvarázsolja. A hivatástól megbabonázott ember pedig mint Jeremiás, hagyja, hogy az Úr rászedje őt.

2. Adjátok testeteket élő, szent, Istennek tetsző áldozatul. (Róm 12,1–2)

Szent Pál az áldozat szót használja az Istennek való teljes odaadás hasonszavaként. Számára a test az egész személy, mint ahogy a világ a földies vágyak és a bűn világa. A keresztény egész életével Istennek szolgál. Ha a világ gondolkodásának szeretne mindenáron megfelelni, ha úgy akar „két lábbal a földön

állni”, hogy közben Isten elvárásait sem téveszti szem elől, előbb-utóbb meghasonlik. A kétfelé sántikálás nem Isten akarata. Ha valóban, teljesen átadom magam Istennek, feltétel nélkül és teljes nyitottsággal igyekszem keresni az ő tetszését, akkor már lassan ahhoz a világhoz tartozom, amelyet Krisztus hirdetett meg az evangéliumban.

3. Távozz tőlem, Sátán! Botránkoztatsz... Aki követni akar, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét, és kövessen. (Mt 16,21–27)

Egyetlen alkalommal és senkire sem szólt rá olyan keményen Jézus, mint Péter apostolra az idézett ígérésben. Mintha azt mondta volna, és ezt szó szerint is kell érteni: „Takarodj előlem! Mars a hátam mögé! Ne gördíts akadályt az utamba! Ne te akarj engem vezetni, hanem jöjj utánam.” Kemény lecke ez nemcsak Péternek és a többi apostolnak, hanem nekünk is, akik szívesen megúsznánk a szenvedést. Jólesően sütkéreznénk a Messiás társaságában, csak ne kellene szenvedni. Inkább Istent igazítjuk önző, haszonelvű, kényelemszerető elvárásainkhoz, mintsem hogy odahajlítsuk szívünket titokzatos, de szerető akaratához.

Miközben annyi mindenben próbálunk öngigazolást keresni, Jézus szavai ma is úgy hatnak elnehezdedt szívünkre és okoskodó értelmünkre, mint valami kijózanító hidegzuhany... Ellentmondást nem tűrően hasítanak lelkünkbe: „Takarodj!...” Jobban mondva: „Gyere és kövess engem!” „Ne a kibúvót keresd, hanem teljesítsd küldetésed!” A kötelesség nem tűr halasztást. Ha bűn vagy kísértés környékezik, csak ez a megoldás: maradj hűséges vállalt feladataidhoz! Tarts ki következetesen az értékek, elvek, meggyőződésed mellett, és végezd el becsületesen feladatodat. Ha undok egy ember, akkor is szeresd. Ha utálsz a munkát, ha húznád-halasztanád a határidőt, vágj neki, és tedd meg, amit tenned kell. Mert ha folyton a kikapukat keresed – hogy mentesülj a felelősség alól –, sosem leszel felnőtt, lelkileg sem. És soha nem tapasztalod meg a szenvedés embert próbáló, a szeretet mindent legyőző erejét.

Ellenkezéssel botránkyó vagy, útjába állsz Jézusnak, és a sátánt szolgálod. Ezért ilyen kemény Péterrel szemben.

A szenvedés misztériumára csak Isten tudja a választ. Jézus sem magyarázta meg, hanem magára vette és így szabadított meg. Ő is átment a szenvedés kohóján, a halálén is. Alámerült benne és harmadnap felámadásával megváltott minket. Ahonnan a halál származott, onnan támadt az élet. Emberileg is tapasztaljuk, hogy csak szenvedve lehet szeretni, és sokan szenvednek értünk-miattunk is. Szeretni fáj, de muszáj... Isten szeretete sem akadályozza meg a szenvedést, nem szünteti meg azt, de megváltoztatja az „előjelét”. A kagyló fájdalma igazgyönggyé csiszolja a kavicsot. Ha a szenvedés próbáját kiálltuk, üdvösségünket nyertük el. Az utolsó szó nem a nagypénteké, hanem a húsvété.

Nem vagyunk fatalisták, nem keressük a szenvedést. Nem is kell „tolakodnunk” a kereszt után, hanem amikor szinte elbírhatatlan súllyal nehezedik ránk – legyen az egészség elvesztése, magány, emberi kapcsolataink megromlása, az elkötelezettség hiánya, testi-lelki fájdalmak, szeretteink halála, irigységből-hatalomvágyból fakadó igazságtalanságok és mérhetetlen szenvedések... s még ki tudja, hányféle fájdalom –, akkor kell helytállnunk hűségesen, akkor kell azt krisztusi lelkülettel fogadnunk. Jézus nyomában életünk így valóságos prédikáció lesz a világ előtt, a világért.

Feddés és szeretet

Évközi 23. vasárnap

1. Ha... meginted az istentelent..., de nem tér le útjáról, meghal ugyan gonoszsága miatt, de te megmented életedet. (Ez 33,7-9)

Ezekiel, a babiloni fogság idején működő pap-próféta, miközben népe sorsában osztozik, felelősségtudatot is ébreszt bennük, és emlékezteti őket Isten törvényeire. A ma idézett, klasszikussá vált prófétai üzenet ezt a kényes egyensúlyt, a próféta belső kínját és felelősségét tükrözi. A próféta, a pap csak akkor lehet boldog, ha teljesíti Istentől kapott hivatását. Ebből a szempontból mellékes, hogy hallgatnak-e rá vagy elutasítják. A közösségben betöltött szerepünk határozza meg felelősségünk mértékét, de mindenképp számadással tartozunk Isten előtt.

2. Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak kölcsönös szeretettel. (Róm 13,8-10)

Szent Pál apostol nem az anyagi eladósodottság ellen tiltakozik, és nem – a mostanság divatos – körbetartozásoktól akarja megóvni híveit, hanem a szeretet parancsának egyetemességére hívja fel a figyelmet.

A keresztyének, társadalmi berendezkedéstől függetlenül, legyenek törvénytisztelő állampolgárok, hiszen aki szeret, a törvényben is a legfőbb törvényhozót, a szeretet Istenét szolgálja. Szent Ágoston sokat hangoztatott kijelentése – *szeress, és tégy, amit akarsz* – pontosan ezt a belső szabadságot hangsúlyozza. Akiben él a szeretet, annak nem esik nehezere betartani a törvényt, hisz azon közösség szabályainak veti alá magát, amelyhez ő is tartozik.

3. Ha testvéred megbántott, figyelmeztess négy szemközt.... Ha ezekre sem hallgat, jelentsd az egyháznak. Ha az egyházra sem hallgat, vedd úgy, mintha pogány volna vagy vámos... Amit megköttök a földön, a mennyben is meg lesz kötve. (Mt 18,15-20)

Jézus Krisztus itt szabályt ad, hogy mi az eljárás, ha valaki ellenünk vétkezik. Először a négy szemközt intés, majd két-három tanú jelenlétében, azután jöhet a hivatalos „egyházi” eljárás, amely ki is zárhatja – ideiglenesen – a vétkest a közösségből.

A testvéri megintés szabályait ma sem kellene elfelejtenünk. Felelünk egymásért, de a közösségnek is felelős vezetői vannak, akik azért tudnak egy személyben dönteni, mert a rájuk ruházott felelősséget maga a Szentlélek biztosítja, belülről. Ahogyan mindannyiunkban személy szerint is, ha hagyjuk. Ehhez viszont nevének kell neveznünk a bűnt. Nem letagadni, nem elkenni, nem kimagyarázni, nem úgy keresni belőle a kiutat, hogy nem veszünk tudomást róla. Szeretettel, tapintattal, de egyenesen – először négy szemközt – közöljük vele, hogy nem helyes, sőt bűn, amit tesz. Nem őt ítéljük el, hanem a bűnét. Őt szeretjük, de bűnös tetteivel nem tudunk azonosulni, azt nem tolerálhatjuk. A Biblia szerint *az őszinte szó olyan, mint a csók, és a jókor kimondott szavak, mint aranyalmák ezüsttányéron* (Péld 24, 26 25, 11).

Manapság hajlamosak vagyunk elkendőzni a bűnt, kitolva a személyes szabadság határait olyan mértékben, ami már rombolja a közösséget. Eközben könnyedén megszóljuk testvérünket, pletykáljuk, kitergetjük vétkét mások előtt, a személyes találkozás alkalmával azonban sunyi módon, áludvariasságból, az „ártatlanság” vélelmének leple alatt elhárítjuk a felelősséget. Így adunk teret a kölcsönös bizalmatlanságnak. A névtelen fel- vagy bejelentések, alattomos hátba támadások, árulkodások és kegyes hazugságok csak mélyítik a bizalmatlanság szakadékát a közösség tagjai között.

A jézusi konfliktuskezelésben a szeretet sohasem jelentheti a bűn elkendőzését. Legalább annyira tartozunk egy közösséghez (és annyival a közösségnek), mint amennyire önálló egyéniségek vagyunk. Bármennyire is fájdalmas, tapintattal, de határozottan, irgalommal és hittel, egyértelműen és határozottan adjuk értéscére, hogy nem jó, amit tesz. A testvéri intésnek határa van. A bűnben kitartó keresztyén,

megátalkodottságával önmagát zárja ki a közösségből. De Isten „bírósa” nem elítél, hanem megtérésre segít.

A keresztény hatalmas erő birtokosa: a szerető megbocsátás hatalmát tartja kezében. Aki ellenünk vét, az is testvérünk. Mi is csak a megbocsátással leszünk méltók a szeretetre. Imádságban összefogódzva kell drukkolnunk, hogy elcsatangolt, megtévedt testvérünk mihamarabb visszataláljon a közösséghez, ahol tárt karokkal fogadják.

Légy irgalmas, hetvenhétyszer

Évközi 24. vasárnap

1. Bocsáss meg a másik embernek, ha vétett, imádkozz, s neked is megbocsátják vétked. (Sir 27,30–28,7)

Sirák fia, a jeruzsálemi bölcs (Kr. e. 180 körül) már sejti, hogy a bosszúállás „szabálya” ellenkezik Isten főparancsával. Az ítélet joga Istené, és lelki-pszichés egészségünk is csak akkor áll helyre, ha a bosszú, a harag, a rosszindulat fullánkját is kitépjük magunkból. Milyen jó lenne ilyen szándékkal, érzéssel leülnie a tárgyaló feleknek egy konfliktus elegyengetésére, háborúk után és politikai béketárgyalások alkalmával. Engedni erőszakos terveinkből, akarni, merni, tudni megkegyelmezni a másik embernek. Az ember attól (is) ember és istenarcú teremtmény, hogy képes felülemelkedni a dzsungeltörvények ösztönös készletesein, és hallgatni a benne és a másokban szunnyadó jóra.

2. Akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk. (Róm 14,7–9)

A felvilágosult, szabadságát kivívó, jogaival tisztában levő ember „modern” felfogása nem szereti az alávetettség, az alázat, a teremtményi mivolt hangsúlyozását. A keresztségben újjászületett keresztény viszont tudatában van Isten fönségének és ingyenes szeretetének. Elismeri függőségét nemcsak létében, hanem megváltottságában is, és nem esik nehezére, hogy ily módon teljesítse társadalmi kötelezettségeit. Szent Pál szerint ez biztonságot is ad a hívőnek, hiszen akár e földi keretek között, akár még a halálban is Isten tenyerén vagyunk.

3. Nem kellett volna neked is megkönyörölnöd szolgatársadon?... (Mt 18,21–35)

Jézus példabeszédében a könyörtelen szolga nem képes túllépni saját szívtelenségén, és az államadósági méretekhez viszonyítva elenyésző 100 dénárt (száz napszámnak megfelelő összeget) kegyetlenül „felhajtotta” társától. Nem a számokat kell hasonlítani ebben a történetben, hanem a végtelen különbséget, ami az Isten nagylelkűsége és az ember kicsinyes, számító „korrektsége” között van. Még Péter is elmegy odáig, hogy hétszer megbocsásson, de hogy hetvenszer hétszer, vagyis mindig, az már sok...

Márpedig Jézus szeretetparancsának ez a hallatlan újdonsága és egyedülálló mércéje. Miképpen mi is megbocsátunk – imádkozzuk a szánkkal a *Miatyánkban*. A bocsánatnak nincs felső határa, nincs eszményi mértéke, ameddig elmehetünk, s tovább már nem... Itt nem a bűn elnézéséről, bagatellizálásáról, sem a jogi igazságszolgáltatás fölösleges voltáról kapunk eligazítást. Istennek mindig adóssai maradunk. És akinek Isten mindent megbocsát, annak is ilyen nagylelkűvé kell válnia. Ahányszor csak gyakoroljuk a megbocsátó szeretetet, mindannyiszor Isten ingyenes szeretetéből születünk újjá. Isten akaratát visszautasítva, őt a bűnnel megbántva mindig ilyen méretű adósságba keveredünk vele szemben. Gyakori irgalmatlanságunk fényéynyire van az ő halát sem váró bőkezűségétől...

Az irgalom törvénye, annak gyakorlatba ültetése teszi nyilvánvalóvá, mit jelent Jézust követni. Kritizálásaink, egymás múltbeli bűneinek felhánytorgatása, a „megbocsátok, de nem felejték” kettős mércéjének alattomos gyakorlása, a másik vétkének számon tartása, a halálos ágyig tartó harag és évtizedes pereskedések vélt vagy valós „törvényes” igazunkért... – mind azt jelzik, van még mit tanulnunk, sokat kell még gyakorolnunk a megbocsátást.

A bűnt, a bosszúállás ördögi körét csak a megbocsátásban túláradó irgalmas szeretet semlegesíti és töri meg. Talán jó lenne papírral és ceruzával legalább hetenként listát készítenünk arról, kik bántottak meg minket, és kiket bántottunk meg mi. Megdöbbenve tapasztalnánk, bizony mi is hányszor ezt a kettős mércét használjuk, mint a szívtelen szolgál. Miközben nekünk ezerszer annyit engedtek el. A megbocsátáshoz első lépés a hálás lelkület kialakítása.

Jézus szavai szerint a megbocsátás kölcsönös. Mindketten megbocsátunk: *egymásnak*. Enélkül ugyanis az irgalom is könnyen kiszolgáltatottá, bosszúra éhessé teheti azt, akinek megkegyelmezték, és gögössé azt, aki megbocsátott. Lehetséges-e a megbocsátás? Talán úgy tűnik, ellenkezik természetünkkel, de a kegyelem isteni ereje képesít rá. Még arra sem kell várnunk, hogy a másik tegye meg az első lépést. Örömmel fogjuk megtapasztalni, hogy a kibékülés után szinte magától értetődő lesz a békeség. Csak több lesz attól, hogy másoknak is jutott belőle.

Egész nap ennyiért?

Évközi 25. vasárnap

1. Az én gondolataim nem a ti gondolataitok, és az én útjaim nem a ti utaitok... (Iz 55,6–9)

Ezekkel a szavakkal bátorítja és vigasztalja a babiloni fogság száműzöttjeit a próféta. Az ember képtelen felfogni Isten titkát, bölcsességét, útjait. Egész élete ennek keresésében rejlik. Ez az igazi vallásosság. Ráhagyatkozni az ő titokzatos akaratára. Meglátni a természetesen túl a természetfölöttit, a végesben a végtelent.

2. Számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség. (Fil 1,20c–24,27a)

Az apostol itt nem leértékelni akarja a földi életet a mennyei örökléttel szemben, pusztán azt a lelkesedését fogalmazza meg, amely mindenáron Krisztushoz kapcsolja őt. Számára Krisztussal lenni: élet-halál kérdése.

3. Barátom... rossz szemmel nézed, hogy én jó vagyok? (Mt 20,1–16)

A szőlőmunkásokról szóló jézusi példabeszéd csak Máté evangélistánál található. Csattanója közgazdaságtani nonszensz. Milyen vállalatvezető, aki a naplopónak is ugyanannyit ad, mint aki az egész normát teljesítette? Nincs tanár, nincs munkaadó, aki nem a teljesítmény alapján osztályozna vagy adná a bért. Másként igazságtalan lenne, és csődbe vinné a vállalatot.

Jézus Isten országáról beszél. Az evilági gondolkodást szembeállítja az Istenével. Amit ugyan nem lehet megérteni, hanem annál inkább szemlélni, csodálni... Nem beszorítani kell Istent szűkös gondolkodási sémánkba, nem lefokozni őt az emberi logika szintjére, hanem megrendülni a minden emberi értelmet meghaladó szeretet előtt.

A kép a mindennapi életből való. Szüret idején különösen időszerű. A szőlősgazda naponta többször is kimegy a főtérre, hogy az ácsorgó munkanélküliek és az alkalmi munkások közül szüretelőket fogadjon fel. Egy dénárban, a szokásos napszámban egyezik meg velük. Akiket viszont délután vagy csak napszentület előtt fogad fel, azoknak is annyit ígér. Az esti fizetést pedig azokkal kezdi, akik csak egy órát

dolgoztak. Kiderül, hogy nem az elvégzett munka arányában porciózza ki, hanem bőkezű adományként, mindenkinek egész napos napszámot ad. A reggel munkába állókból kitör az irigység.

A szokatlanul és számunkra meglepően viselkedő gazda magatartásában a gondviselő Istent ismerjük fel. Mennyire más Isten jósága, nagylelkősége az emberi szűkkeblűséggel, haszonelvű gondolkodással szemben! Isten kegyelmét ajándékba adja, nem lehet kiérdemelni. Ezért égbekiáltó bűn, ha azt másoktól irigyeljük... Jézus célzásai nem adnak esélyt a kibúvókra: leleplezik számító és állandóan magunkat másokkal összehasonlító magatartásunkat. Meg akar szabadítani minket az elbizakodottság, a már beérkezettsg gögjtől. Isten nem igazágtalan velünk, ha másokat is annyira vagy jobban szeret... Milyen jagon döntenék el ezt mi? Kereszténységünk, Jézushoz tartozásunk nem a mi érdemünk. Akkor sem, ha már gyermekkorban megkereszteltek, míg mások csak nyugdíjas éveikre vagy egy halálközeli élmény folytán tértek meg.

Isten szőlőjében minden hivatásnak megvan a maga értéke. Az ő szeretete a fizetség. Vannak munkák, foglalkozások, hivatások, amelyek önmagukban hordozzák jutalmukat. Nem a veszélyességi pótlékok, a tanulás vagy a rang adta előnyök, kedvezmények és soron kívüli juttatások, netán többletfizetés teszi értékessé valaki munkáját, hanem az a tudat, hogy dolgozhat Isten szőlőskertjében a többiek javára. Hogy Isten munkatársa lehet a teremtésben.

A piaczgazdaság a nyereségre, az olcsó munkaerőre, no meg a profizmusra és a szakértelemre épít. Miközben éhbérért, rabszolgaként zsigereli ki az embert. A képzetlen napszámosnak meg kell elégednie az alkalmi munkával. De a példabeszédbeli gazda napközben többször is összeszedi a téren ácsorgókat, mert ő az embert nézi, nem a piaci helyzetet. Ellátja őket, és nagylelkűen megjutalmazza...

A pénzügyi válság, a munkanélküliség és a bizonytalan munkahelyek világában Jézus szavai biztos kapaszkodót jelentenek: Isten nem rontja le a földi igazságosság rendjét, nekünk kell fölnőnünk az ő nagylelkűségéhez. Az ő szőlősében mindenki „versenyképes”, és mindenkinek örök élet a jutalma. De hagyjuk meg neki az igazságosság és a túlsorduló szeretet látszólag önkényes „pozitív diszkriminációját”. Megkülönböztető szeretete személyre szabott, mégis méltányos és igazságos, ezért az ember csak hálás lehet, semmiképpen nem irigy. Isten bőségesen adja kegyelmét azoknak, akik kérik. Ő másokat is szeret, nem csak minket... És bármikor álltunk szolgálatába, jutalmunk nem marad el.

Fiam, menj ki a szőlőmbe!

Évközi 26. vasárnap

1. Amikor a bűnös elfordul a büntől... menti életét.
(Ez 18,25-28)

A próféta azzal vigasztalja népét, hogy Isten előtt senki nincs elveszve. Egész életünk erkölcsi küzdelem, hiszen minduntalan visszaesünk a bűnbe, de fel is állhatunk és vissza is térhetünk hozzá. Ő kész újra megbocsátani. A megtérés pedig személyes tett. Helyettünk nem térhet meg senki.

2. Semmit se tegyetek vetélkedésből vagy hiú dicsőségvágyból...
(Fil 2,1-11)

Szent Pál apostol kérése erkölcsi gyenge pontunkat érinti. A másoknak tetszeni akarás, a magamutogató kivagyiság, az elismerés és az azonnali visszajelzések utáni vágy mindannyiunkban ott feszül, és könnyen megmérgezi a legjobb, hivatásból végzett munkánkat is. Nemcsak a média által felkapott és futtatott sztárok nem tudnak nélküle élni, hanem sokszor az átlagembert is elbűvöli önmaga

dicsőítése. Az apostol alázatra és Isten előtt helyes önértékelésre akar rávezetni. Alázat nélkül nem leszünk képesek hibáink beismerésére, gyengeségeink elfogadására, de szeretetre, lemondásra és engedelmességre sem. Ahogy Jézus Krisztus lemondott isteni dicsőségéről értünk és az Atya iránti engedelmeségből, úgy az őt követőknek is szüntelen meg kell tanulniuk ezt az önkiüresedést. Ez a keresztény lelkiélet alaptörvénye.

3. Fiam, menj ki a szőlőbe dolgozni. (Mt 21,28–32)

A két testvérrel szóló példázat csak Szent Máténál lelhető fel. Jézus „hagyományos” ellenfeleinek, a főpapoknak és a nép véneinek mondja válaszul, akik a hatalmát firtató kérdéssel próbálták zavarba hozni. Ugyanannak az apának a két fiáról van szó. Az első megígéri, hogy kimegy a szőlőbe, de mégsem teszi, a második viszont eleinte dacosan ellenszegül, de aztán meggondolja magát, és engedelmeskedik.

A klasszikus magyarázat szerint az engedelmes fiú zsidókat, a dacosan engedetlen pedig a pogányokat jelképezi. De a példázat olyan kérdéseket is felvet, amelyekre a ma emberének sürgetően válaszolnia kell. Mi a fontosabb: a szó vagy a tett? Az elmélet vagy a gyakorlat? Elég-e pusztán a szavak mágikus erejével takaróznunk, és megbabonáznunk még Isten is? Mi felel meg jobban az ember hivatásának: engedelmeskedni vagy lázadni az erkölcsi és más törvények ellen? Mikor vagyunk igazak: ha annak látszunk, vagy ha bűneinkből igyekszünk megtérni?

A pökhendi modern ember a nagy szavak és ígéretek mámorában él. Nem engedelmeskedni akar, hanem érvényesülni. Jó „marketinggel”, a reklámok agyimosásával, helyezkedéssel, a szavak csűrészavaráásával nemcsak áruit, hanem saját magát is képes eladni, és egyáltalán nem törődik az erkölcsi igazsággal, a lelkében szunnyadó isteni hívással. Nehezen mozdítja szívét a szeretet tetteire.

Isten mindenkit hív szőlőjébe. Ott dolgozni nem lehet alku tárgya. Nem nyugtathatjuk magunkat a vallásos gyermekkor háttérével, sem az egyházi nyilvántartás biztonságával. Szent Fiában mindennap szól és sürget, hogy legyünk munkatársai országának szőlőskertjében. *Minden Demosthenésnél szebben beszél a tett* – mondja Petőfi. Ráadásul mindannyiunkban ott lakik az engedelmes és az engedetlen fiú egyaránt. A végítéletnél pedig az Úr nem dogmatikai tesztet fog velünk íratni, hanem hitünket tettekkel kell bizonyítanunk: *éheztem és ennem adtatok...*

Jézus vallása a tettek vallása. Ha tetteink nem támasztják alá Jézust megvalló hitünket, igaz voltunktól dagadó öntudatunk csak arra lesz jó, hogy palástoljuk lustaságunkat, önzésünket, azt, hogy gyakorlatilag ellenszegültünk evangéliumának. A bennünk lévő kettősséggel állandóan meg kell küzdenünk. Még mindig jobb, ha bűnösségünkre ráébredve időben megtérünk, és újult étellel tettekre váltjuk az ígét, mintsem csak formailag, száunkkal magyarázkodjunk magunk és Isten előtt, hogy mi hiszünk benne.

Jézus példázata csak két lehetőséget említ. De vannak még más variációk is: nincs kedvem, és nem is megyek. Szívesen, uram – és megyek is. Vannak, akik állandóan kísérleteznek, belefognak sok mindenbe, sokszor egyszerre több vasat tartva a tűzben sehová sem köteleződnek el. Vannak, akik beállnak ugyan a munkába, de csak kelleetlenül, ímmel-ámmal „kapirgálják” életük szőlőskertjét, és nem hajlandók ott „mélyszántást” végezni, mindent beleadva dolgozni. Csak a fizetség lebeg a szemük előtt, és másokra kacsintgatva, állandóan számíttgatnak, vajon megéri-e? Egy idő után azonban kínossá válhat, ha valaki folyton fogadkozik, tervezget, ábrándozgat, a döntést pedig elhalasztja. Mennyivel jobb lenne – az Úrnak és szőlőjének is –, ha a sok szövegelés, fontolgatás helyett csendesesen nekiállnánk, és igaz fiaiként tennénk a dolgunkat.

Szolgák vagy béresek?

Évközi 27. vasárnap

1. A barátomnak volt egy szőlőskertje... (Iz 5,1-7)

A próféta ebben a nagyszerű költeményben Isten gyengéd szeretetéről beszél. Stílszerűen ez a mai evangéliumi történet felvezetése is.

2. Arra irányuljanak gondolataitok, ami igaz, tisztességes, igazságos... erényes és magasztos... (Fil 4,6-9)

Istenbe vetett bizalom nélkül nincs értelmes élet. Ez adja meg az ember lelki békéjét és nyugalját. Az erényes élet egyben hálás lelkületet is jelent.

3. Elveszik tőletek az Isten országát, és olyan nép kapja meg, amely megtermi gyümölcsét. (Mt 21,33-44)

Leszükítenénk a csak Szent Máténál található példabeszéd értelmét, ha pusztán a gyilkos szőlőművesek gonoszságától rettennénk meg. Hiszen itt igazából a végtelenül türelmes, számunkra mindig új lehetőségeket tartogató Istenről, a szőlőskert gazdájáról van szó, aki nem unja meg újra és újra kérlelni szolgálait, vagyis minket: menjünk dolgozni, és becsületesen szolgáltatassuk be a termést. Hogy megnyerjen isteni tervének, hogy egész életünkön át mozgósítson országának építésére, kifogyhatatlan eszköztárral rendelkezik. Nem rúgja fel egyoldalúan az emberrel kötött partneri szerződést, nem adja fel ilyen könnyen a szeretet küzdelmét, hanem elmegy a végsőkig. Szolgákat küld, lásd: neveltetés, család, körülmények, vagy egy betegség, gyász... Fiát is „bedobja”, aki halálával életet szerez nekünk.

Micsoda ellentéte ez emberi magatartásunknak. Amíg mi általános gyanakvásra, óvatosságra neveljük gyermekeinket az emberekkel szemben – míg mi még a vallásosságot is csak mértékkel gyakoroljuk, nehogy bigottaknak bélyegezzenek és átverjenek minket –, addig Isten végtelenül bízik az emberben, és ez az ősbizalom adja a mi hitünk alapját. Milyen lenne az emberi élet hit nélkül? Rémálom, rettegés, az állandó pofoncsapások és csalódások kedvünket szegnék, és általános elkeseredésbe hajszolnának...

A szőlőművesek drámai története Isten újabb, megdöbbentő vonását tárja fel. Nem győzünk csodálkozni a gazda türelmén – aki újabb és újabb kísérletet tesz, hogy bérlőit becsületes munkára bírja – és a javíthatatlanul gonosz munkások magatartásán, akik naivan azt hiszik, hogy ha a fiút is megölik, a birtok rájuk száll. Elvetemült ostobaság ez, ahogyan annak idején Nietzsche is „megjövendölte” Isten halálát...

De a történet azzal zárul, hogy a gazda azoknak adja szőlőjét, akik megművelik. A hallgatóság ugyan a megtorlással és a bosszúval fejezné be, Jézus Istene azonban az élet és az üdvösség Istene. Kifejezetten is kiolvasható a történetből, hogy Istennek mindig lesznek olyan szőlőművesei, akikkel szót tud érteni. Akikkel együtt tud dolgozni, akik a szőlőt nem a saját tulajdonuknak tekintik, hanem a mennyei Atya ajándékának. Akik nem támadnak kenyéradó gazdájukra, és nem tartják magukénak a szőlőskertet csak azért, mert ők kapálták, hanem tudják, hogy ők mindenestül Istenéi! Nem igaz a szabadelvű felfogás, miszerint az életem az enyém és azt teszek vele, amit akarok. Hiszen nem dobhatom el, nem pusztíthatom a környezetet, nem lophatom a napot, nem vehetem el, ami a másé, nem verhetem szét családomat. Az életet, az egészségemet, a világot nem én „csináltam”! Csak használatba, ajándékba kaptam, egy időre, hogy jó intézőként beszolgáltassam a termést, aztán átadom a helyemet másnak. Ezért a „termésért” a Fiú már életét adta. Ez volt a legdrágább áldozat, amit hozhatott értem.

Szabad vagyok ugyan, mert a gazda „csak” ősszel jön számon kérni. Nem sújt le rögtön. Nem beszél folyton bele az életembe. Itt van, jelen van, de nem detektív, nem leskelődik utánam. Időt hagy, hogy kifussam magam, hogy jóvátegyem bűneimet, és kijavítsam, amit elszúrtam. Rádöbbenhetek

önteltségemre, amely szerint minden az enyém lesz, ha elvitatom tőle. Már a sátán is úgy kísértett a teremtés hajnalán: olyanok lesztek, mint az Isten... Az ember bűne: beülni Isten helyére, élet és halál uraként. Ez is kiderül a szüretkor, a végítélet napján.

Istenre támadni annyi, mint magunkra támadni. Jézust *meg* vagy *el* lehet vetni. Szeretetés ez mit sem változtat. Nem díszítőelem a templom homlokzatán, hanem alap, sőt szegletkő. Minden rá épül. Aki őt elveti, az embert, magát veti el. Ha el/megvetjük, attól ő még ő marad, de mi el/megveszünk. Hogy újszövetségi népéhez akarunk-e tartozni, erre nem biztosíték a kereszteselésünk: csak ígéretes kezdet. Ami számít, az a gyümölcs, amit megteremtünk és beszolgáltatunk.

A király lagzija

Évközi 28. vasárnap

1. A Seregek Ura minden nemzetnek bőséges lakomát rendez
(Iz 25,6–10a)

A lakoma már a prófétai nyelvezetben is Isten és az ember szeretetteljes kapcsolatát jelenti. A közös asztal a családi ünnep, az önfelelt öröm szinonimája.

2. Mindent elviselek abban, aki nekem erőt ad. (Fil 4,12–14,19–20)

Az apostol tapasztalatait osztja meg a filippiekkel. Számára a Krisztus-követés nemcsak a nehézségek elviselését jelenti, hanem azt a háttér erőt is, amit Krisztustól kap ezekhez.

3. Barátom, hogy kerültél ide? (Mt 22,1–14)

Ahogy az evangéliumi példabeszédeknel, paraboláknál megessék, értetlenül állunk a király menyegzőjéről szóló jézusi történet előtt is, számos kérdéssel szembesülve: miért nem akarnak elmenni a meghívottak ilyen vidám örömnünpre? Hiszen ott nem szedtek belépőt... Hogyan kérheti számon a meghívó az ünnepi ruhát azon, akit az út széléről hívott be? Miért bántalmazzák, sőt ölik meg a király szolgáit, így „vizonozva” a meghívást?

Máté evangélista más változatban hozza ezt a példabeszédet, mint Szent Lukács, de a történet így is tele van talányokkal. Hol itt az örömhír?

Az első századok egyházatyái szívesen látták meg ebben a példázatban az egyház sorsát, a zsidók „kegyvesztettségét”, Jeruzsálem lerombolását, mi több, a keresztények vértanúságát is. A keresztény igehirdetés azonban továbbmegy. Jézus példázataival mindig nevelni akar. Gazdagítani, előmozdítani a vele való közösséget, elsegíteni a hívőt a mélyebb felismerésre, és arra, hogy üdvösségének tevékeny részese legyen, ne csak tétlen és felelőtlen élvezője.

A király maga Isten, aki mindnyájunkat meghívott, hogy vele legyünk. Vele lenni ünnep, öröm. Ajándék és megtiszteltetés. Mindenkit meghív, nem csak egyeseket. Meghívja a „kívülállókat”, a jöttmenteket, az utcán hányódókat éppúgy, mint a „hivatalosakat”. Kikben ismerünk magunkra: akiknek nem akarózik elfogadni, hisz ami ingyen van, gyanús? Akik bokros teendőikre hivatkozva visszautasították, kimentették magukat? Mennyi halaszthatatlan dolgunk akad „templomozás” helyett: kirándulás, számítógép, vendégjárás, vidéki kiruccanás, házi munka, kerti partik, kulturális és sportrendezvények – minden, ami a hosszú hétvégébe belefér... Vagy azok vagyunk, akik a meghívókat szeretnénk eltenni láb alól?

Mindannyian ugyanarra a lagzira kaptunk meghívást. Nem akárki hív, hanem maga a király. Az elnököt, a kormánytagokat mi választjuk, de ebben az esetben a király maga választ minket. Ha nemet mondunk, magunkat rekesztjük ki.

A jézusi parabola újabb fordulatot vesz. A meghívottak közül egyvalaki nem volt ünneplő ruhában, menyegzős köntösben. Talán akkor járunk az igazság közelében, ha nem pusztán erre az alkalomra előre vagy a belépéskor kiosztott ruhára, és nem is holmi bemosakodásra gondolunk. Akit hirtelen az utcáról hívnak be, nincs ideje fodrászhoz menni, új ruhát beszerezni. Mégsem abszurd a király elvárása, mert Isten meghívása számunkra feladat. Ő igenis elvárja, hogy ha vele vagyunk, hagyjunk fel a bűnnel, és lelkünk öltözzék ünneplőbe. Nem lehet halogatni, halasztgatni a megtérést, mint Pató Pál úr: Ej, ráérünk arra még... Mert akkor talán el is szalasztjuk.

A mennyek országának lakomájára nem lehet csak úgy „beesni”, besurranni, csapzottan beállítani! Nála nincs helye a potyázásnak. Istenszeretetünknek, hívő életünknek követelményei vannak. Csupán azt kéri számon, amit adott. Hogy az elvetett mag gyümölcsöt érleljen. Amikor ő hív, a legszebbet adjuk neki mindenünkből: időnket, tehetségünket, igaz énünket. Amikor nála, vele ünneplünk, tisztába öltözünk gondolatainkban, vágyainkban, munkánkban, kapcsolatainkban, terveinkben. Öltünk magunkra Krisztust – mondja az apostol.

Isten komolyan vesz minket. A menyegzőt nem lehet visszarendezni. Ő nem gondolja meg magát és nem lép vissza elhatározásától, mert mindenkit üdvözíteni akar. A menyegzőt megtartja, legfeljebb nélkülünk. És gondoskodik arról, hogy telt ház legyen. Örök üdvösségünk a tét – elmegyünk a mennyei lagziba?

A császár adója

Évközi 29. vasárnap

1. Így szól az Úr felkentjéről, Círusról... (Iz 45, 1,4-6)

Izajás próféta a Babilonból való közvetlen hazatéréskor (Kr. e. 538) működött, és Isten embere lévén a profán történelem eseményei mögött is meglátja Isten megengedő akaratát. Círus perzsa király tudtán kívül Isten üdvözítő tervét hajtja végre.

2. Hálát adunk Istennek mindnyájatokért... (1Tessz 1,1-5b)

Szent Pál második missziós útja során érkezik Tesszalonikibe vándor-igehirdetőként. Nem sokkal később hozzájuk címzett levelét valószínűleg már Korintusban írta. A levél elején hálát ad értük Istennek. A biblikusok szerint ez az apostoli levél az Újszövetség legkorábban (Kr. u. 50-51-ben) keletkezett írása.

3. Adjátok meg a császárnak... (Mt 22,15-21)

Húsvét közeledtével az egymással szembenálló zsidó pártok is összefognak Jézus ellen. Csak így tudnak megszabadulni tőle... Úgy teszik fel az adófizetésre vonatkozó kérdést, hogy ne lehessen kitérni a válasz elől. Sürgősen kinevezik őt igazmondó mesternek, akinek szavait hiteles szabványként tartják számon az emberek, hogy aztán neki szegezzék a kérdést: szabad-e, kell-e adót fizetni a császárnak? Ebben az esetben meg: a választott nép fia köteles-e arra, hogy adót fizessen a pogány elnyomó hatalomnak?

Jézus nem áll sem a megszállók, sem a hazai uralkodók oldalára. Átlát ellenfelei álnokságán, és ebből a csapdából felfelé tör ki. Ő azt sem tudja, milyen egy adópénz, de akik kérdeznak, azoknak ott lapul az övükben. Tehát használják, élnek vele, élvezik az előnyeit is. Holott egy vallásos zsidó számára már a pénz birtoklása is bálványimádásnak számított, hiszen az érem egyik oldalán a császár istenített mellképe, a

másik oldalán mint főpapi jelvény szerepelt. Jézus egyetlen huszárvágással lép ki a kelepceből, és azt mondja: „adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené!”

Ez az istenfiúi válasz, amikor a világi és vallási hatalmat, az anyagiakat és a lelkieket össze akarnánk ugrasztani vagy látszólag dönteni kéne köztük. Nem kicsit ide, kicsit oda, ezzel is jóban lenni, azzal is összekacsintani, evickélni a két hatalom között. A császár adópénzét oda kell adni neki. A közteherviselés is része a közösségi életnek. Az igazságosan és méltányosan kivetett adó ezt jelentené egy szekuláris társadalomban.

De az ördög nem sajátíthatja ki lelkünket. A pénz nem Isten. Még akkor sem, ha bálványá léptettük elő. Pénzzé tehetünk mindent, de egy virágszálat, egy búzamatot sem gyárthatunk – akkor sem, ha szekérderék pénzünk van.

Jézus óv a rendetlen hazafiságtól éppúgy, mint az erkölcstelen megalkuvásoktól. Egyértelmű szavai nem gerinctelen kompromisszumokra készítetnek, hanem világos értékrendre, mely az Isten képére és hasonlatosságára teremtett embert jellemzi: pénzünk ugyan az államé, a császáré, de szívünk-lelkünk Istené. Tudnunk kell szétválasztani az igaz és a hamis értékeket. Ne tévesszük össze a császárt Istennel. A császár is valójában Isten teremtménye. Amikor tehát istenként lép fel, hazudik és a sátán szolgálatában áll. A császárnak nincs joga a lelkünkhöz, akkor sem, ha elveheti a pénzünket. Életünkben az első hely Istené. Az ő képmásai vagyunk, magáénak teremtett minket. Ne adjuk a császárnak azt, ami az Istené. Ennek a fajta „adócsalásnak” még a látszatától is őrizkednünk kell.

Az anyagelvűség világában ez a fajta lélekmentés a hívő életfeladata. Mi több, az önátadás. Adjunk oda Istennek mindent, ami az övé. Ne tartsuk meg se magunknak, sem a császárnak. Ez az ember nagy felelőssége.

A császárnak fizetett adó földi hazánk iránti elkötelezettségünket jelenti. A császár erővel is behajtja az adót. Isten azonban nem nyúl át akaratunk fölé, nem bújtat nyereszkesedésre, hanem örök életet akar adni. Azzal, amit neki adunk, nem szegényebbek, hanem gazdagabbak leszünk. „Adósság, amelyet törlesztve gazdagszunk.” (Juhász F.) Hamis tehát Isten és a császár mesterkéltséggel szembeállítás, hiszen nem egy szinten vannak. Lelkiismeretünk, Isten szívünkbe írt törvényei mindig felette állnak a parlamenti szavazásnak éppúgy, mint az adóbevallás kötelezettségének. Jézus ezzel a válaszával szétfoszlatja a császár „isteni” hatalmát, azt érzékelteti, hogy az ember szakrális lény, Isten képmása.

Szeretni fáj, de muszáj?

Évközi 30. vasárnap

1. Az özvegyet vagy árvát ne nyomorgassátok... (Kiv 22,20–26)

A „Szövetség Törvénykönyvének” is nevezett Kivonulás könyve, a Tóra második könyve a Kr. e. 9. században keletkezett. Ebben a szakaszban erkölcsi leírásokat olvashatunk.

2. Mi ugyanis az evangéliumot nemcsak szóval hirdettük..., hanem erővel és Szentlélekkel... (1Tessz 1,5c–10)

Az apostol hálás szívvel tesz tanúságot arról, hogy igehirdető munkáját eddig is a Szentlélek ereje és öröme kísérte.

3. Mester, melyik a legnagyobb parancs a törvényben?... (Mt 22,34–40)

Jézus idejében 613 apró parancsra, előírásra „szedték szét” a mózesi törvényt. Érthető tehát, miért vitatkoztak annyit a különféle vallási vezetők, mozgalmak: melyik a legfőbb parancsolat. Jézustól is

megkérdezik. Jézus Mózes második törvénykönyvéből az igényes istenszeretetet állítja első helyre, amellyel egyenrangúnak jelenti ki a Leviták könyvéből vett felebaráti szeretetet. Ez váratlan és meglepő válasz volt.

Azt is mondhatjuk, Jézus ezzel rakja le az újszövetség, a kereszténység alapjait. Feladja a leckét minden idők emberének. A vallások gyökerénél az istenségtől való félelem, a hódolat és az imádás játszott főszerepet. De hogy Isten mindenek előtt szeretet, ezt Jézus Krisztus teszi egyértelművé. Már az ószövetségi hagyomány is megsejti az istenszeretet szükségességét akkor, amikor nem elméletekkel, hanem konkrét parancsokkal ülteti gyakorlatba, mit kell tenned azért, akit szeretsz. A Tízparancsolat sem más, mint az ember erkölcsi, konkrét tettekben megnyilvánuló válasza a minket szeretetből teremtő Istennek, a szeretet forrásának. Ebből az is következik, hogy a szeretet elsősorban nem ösztönös érzélem, nem csupán vonzódás vagy üres szavak, elvont hit kérdése, hanem kézzelfogható valóság, akarati kérdés. „Ha valaki azt állítja, hogy szeretem az Istent, de testvérét gyűlöli, az hazudik. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, nem szeretheti Istent sem, akit nem lát...” – mondja Szent János (1Jn 4,20).

Jézus tanításának hihetetlen újdonsága és életre szóló házfeladat mivolta éppen abban áll, hogy a felebaráti szeretetet istenszeretetünk fokmérőjévé teszi. Magyarán: mit teszek én azért, akit szeretek? Nemcsak hogy mit nem teszek vele vagy mit nem teszek ellene, hanem mit teszek érte?...

A krisztusi szeretetparancsot tettekre váltani valódi életművészet. Aki még az ellenségszeretben, a mindennapi megbocsátásban kipróbált szeretetet is megpróbálja gyakorolni, az megtanulja, hogy igazából mit jelent Istent szeretni. A Jézus által leegyszerűsített egyenlet megzabolazza az emberi önzést, helyére teszi elvárásainkat és sértődöttségeinket, és állandó önismeretre sarkall: Isten az idegen, az özvegy, az árva, a szegény, a ki nem állhatott házastárs vagy rokon képében várja el tőlem a szeretetet. Nincs kibúvó. Megalkuvásainkat, hűtlenségeinket nem lehet véka alá rejteni, amikor a szeretet parancsa lépten-nyomon ránk kérdez. Döntéseink hátterében, gondolataink kiindulópontjaiként is ennek kellene szerepelnie. Nem az igazságnak, nem az igazamnak, a korrektségnek, a megfelelési kényszereknek, és főleg nem önző érdekeimnek.

A szeretet parancsa a törvény és a próféták, a teljes Biblia, az élet alaptörvénye. Nem magánügy, hanem közügy, az egész közösség ügye. Istenszeretet nélkül nincs teológia, valódi emberszeretet nélkül hamis, üres a humanizmus. Ám a vallásosság, az álszent ájtatoskodás is karikatúra, ha valaki nem szereti embertársait. Életvitelünknek ezen a parancsolaton kellene nyugodnia. Meg lehet és meg kell tanulnunk. Ne csak félig, ne csak érdekből, ideig-óráig, ne csak addig, amíg könnyű...

Ezt a jézusi mondatot már reggel oda lehetne ragasztani a fürdőszoba tükreire, hogy rajta járjanak gondolataink, amíg borotválkozunk vagy szépítkezünk. Oda lehetne rejteni a pénztárcánkba a bankkártya mellé, hogy eszünkbe jusson, amikor fizetünk vagy sorban állunk. Oda kellene tenni a párna alá, kifüggeszteni a falra nagy betűkkel, odabiggyeszteni autónk visszapillantó tükreire és irodai asztalunkra, hogy beleütközzék a tekintetünk. A szeretet parancsa nem évílhet el, mert akkor a Földön meghal az élet. A szeretet parancsát mint jelszót kellene kiírni a parlamentek és bíróságok tárgyalótermeibe, kórházak mottójaként és üzleti tárgyalások „fejlécének” egyaránt. Legyen kézügyben, a retikülben vagy a mellényzsebben, mint a maroktelefon vagy a névjegykártya. Ahogyan annyian megzenésítették és leírták, hogy soha ne felejtjük el: ettől vagyunk emberek. Krisztusi emberek.

Jézus reklámja

Évközi 31. vasárnap

1. Ha nem... dicsőítitek meg nevemet... átokká változtatom áldásaitokat... (Mal 1,14b–2,2b.8–10)

Malakiás, az utolsó „kisp próféta” kora papságának botránnyos életmódját látva megújulásra szólít fel.

2. Bár mint Krisztus apostolai követelményekkel állhattunk volna elő, mégis olyan szelíden viselkedtünk körötökben, mint a gyermekeit dajkáló anya. (1 Tessz 2,7b–9.13)

Szent Pál odaadó szeretettel pazarolta erejét, idejét, tudását, figyelmét a rá bízottakra. Így vált minden lelkipásztor örök példaképévé.

3. Aki közületek a legnagyobb, legyen a szolgátok...(Mt 23,1–12)

Jézusnak a farizeusokkal volt a legtöbb baja. Sokszor figyelmeztette, leleplezte őket, rámutatott vallásosságuk visszasságára. Ezeket gyűjtötte csokorba Máté evangélista. Az evangélista által összeállított Jézus-mondások ma idézett fejezete úgy szól a tömeghez, hogy közben a farizeusok és írástudók ellen kel ki. A farizeusok idegengyűlölő, nemzeti érzelmű vallási párt, akiknek a törvények, vallási előírások betű szerinti betartása fontosabb volt, mint azok lényege. Szerfölött büszkék voltak önreklámozó tetteikre, ezzel mintegy adósukká téve Istent, akinek meg kell őket jutalmaznia. Beképzelt vallásosságuk valójában képmutatató álszenteskedés volt.

Jézus nem vonja kétségbe a Mózes tekintélyével fellépő törvényt magyarázó illetékességüket, de szemrehányással illeti alakoskodó magatartásukat, és pontosan ezt a hiteltelen életmódot ostorozza.

Az írástudók a szentírás tudásában tűntek ki. Ők alkalmazták a régi törvényt az új helyzetekre, ők gyártották az új vallási szabályokat, ők szállították a farizeusoknak a sódert. Az igazi baj az volt, hogy a szabály fontosabb volt nekik, mint a szeretet.

Jézus ebben a beszédében tulajdonképpen nem hozzájuk, hanem követőihez, a tanítványokhoz, a néphez, hozzánk szól. Szakemberek szerint az evangélista ebben egy kicsit az induló egyházban is „újratermelődő” farizeusi lelkiség ellen emel szót. Mesternek, vezetőnek, tanítónak ma is olyan embereket tartunk, akik hitelesek egy művészeti ágban, egy szakmában, egy hivatásban –, akik hitelesen képviselik azt, amit tanítanak, és tetteikkel is alátámasztják. Az egyházban kialakult atya megszólítás sem Istent mint Atyát kérdőjelezi meg, hanem a lelki atyaság szimbólumát jelenti, hisz minden atyaság forrása a mennyei Atya. Minden más atya is csak úgy atya, ahogyan a hintáló is ló...

Senkit ne akarjunk tehát a mennyei Atya elé helyezni, és senki ne akarja magát Krisztustól függetlenül tanítónak tekinteni. Lehet valakit matematikára, angolra vagy zongorázni tanítani, de az *igazságot* csak Krisztustól lehet megtanulni. Mindenek előtt Jézus Krisztus a tanító, és csak sokadszorra következnek azok, akik ugyanazt tanítják, mint ő. (Általában rosszabbul...)

A kérdés igazából az, hogy tudunk-e Jézus hiteles, átlátszó reklámja lenni? Vonzó-e az a közösség, az az istenkép, amelyet szavainkkal és tetteinkkel kialakítunk környezetünkben, vagy minket látva nem csoda, ha sokaknak elmegy a kedve kereszténységtől, egyháztól...? Egyértelműen, tisztán, hitelesen tesszük is azt, amit Krisztus tanít, vagy közben az ő fedezékében saját pecsenyénket is sütögetjük?... Nem ülünk-e be Jézus tanítószékebe, például amikor csak nekünk van igazunk, amikor mindent jobban tudunk, mint mások, amikor megjártsszuk a jámbor hívőt? Ki nekünk a jó Isten: kellemetlen tiltás-parancstömeg vagy szerető Atya? Feltűnést keresünk-e vallásosságunkkal, vagy észrevétlen szerénységgel, alázattal követjük Krisztust?

Fontosak ugyan a címek, a rangok is, ha azok tiszteletet jelentenek, vagy ha azokat alázattal és hitelesen viseljük. De elsősorban testvérek, az Atya gyermekei vagyunk. És nem a személyünk a fontos, hanem hogy minél áttetszőbben és egyre nagyobb szeretettel adjuk Jézust a másik embernek, akivel egy közösségben alkotunk egyházat.

Jézus arra figyelmeztet, hogy csak semmi nagyozolás és hengezés, mert csak az alázatban lehetünk hitelesek, másképp inkább eltaszítunk tőle másokat. A mérce mindnyájunknak Jézus. A reklámok korában merjünk hát mentessé válni a melldőngető pózólástól, a hipokrita megalkuvásuktól, a hősködő

magamutogatásoktól, éljük hitelesen az evangéliumot. A ránk bízottak szemében csak hiteles emberként, szeretettől sugárzó keresztényként lehetünk példaképek. Ez nem demokratikus plebejizmus, így nem alattvalói leszünk a feletteseknek, hanem Krisztusban testvérek, akiket majd ő fog felmagasztalni.

Az okosak és az okoskodók

Évközi 32. vasárnap

1. A bölcsesség ragyogó és hervadhatatlan, könnyen felismerik, akik szeretik, és könnyen megtalálják, akik keresik. (Bölcs 6,12–16)

Az ószövetség legfiatalabb könyve görög nyelven íródott. Szerzője elsősorban a diaszpórában élő zsidókhoz szól. Bennük erősíti meg a személyes Istenbe vetett hitet, amely messze továbblát, mint a görög filozófia.

2. Az elhunytak sorsáról nem akarunk tájékozatlanságban hagyni benneteket, testvérek, hogy ne szomorkodjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reményük. (1Tessz 4,13–18)

A pogányok hittek ugyan a lélek halhatatlanságában, de nem remélték a test föltámadását és az örök igazságszolgáltatást sem. Ezért bátorítja az apostol a pogányságból megtért tesszaloniki híveket, és fejt ki az ezzel kapcsolatos keresztény tanítást.

3. Míg azok vásárolni jártak, megjött a vőlegény, s akik készen voltak, bevonultak a menyegzőre...(Mt 25,1–13)

„Történt, hogy a nagy király meghirdette jó előre, hogy ha fia nagykorú lesz, nagy lakodalmat fog ülni! Készült is rá az egész királyság! A divattervezők csinos lányokat szerződtettek, és új ruhakölteményeket alkottak az ünnepre. A felsőbb tízezrek jó előre előjegyezték a modelleket, amiket az autógyárosok külön erre az alkalomra gyártottak; a busz- és a légi társaságok különjáratokat hirdettek: *Már most takarékoskodjon!* jelszóval a középosztálynak, és a szegények kiszámolták, hogy ha azonnal felkerekednek, épp a jeles napra érnek oda. Eljött a várva várt nap, a média nagy zajjal köszöntötte, de a nászünnepe előtti éjszakán egy hurrikán pusztított végig az országon, az utak járhatatlanokká váltak, a hidak beomlottak, és a repülőknél nem volt hova leszállni. Így aztán amikor megnyíltak a palota kapui, csak a koldusok álltak ott, akik még a vihar előtt odaértek. És sehol nem volt egy riporter, aki megörökítette volna! Nem garantálom, hogy a hasonlóság mai történésekkel pusztán a véletlen műve!” Kiss Ulrich SJ modern történetét nem véletlenül idéztem...Az utolsó ítéletkor megérkezik a vőlegény, Krisztus, hogy egybekeljen szeretett menyasszonyával, az egyházzal. Hogy mikor, azt pontosan továbbra sem lehet tudni. De szép lett volna ez a tíz szűzről szóló példabeszéd, ha az okosak adnak a butuskáknak az olajból, és akkor azok mentegetőzhetek volna, hogy a szeretet gyakorlása miatt nem maradt nekik (sem...). A jóságos vőlegény még külön díjazta is volna...

Igen ám, de a példabeszéd nem a jótékonyságról szól. Hanem az örömmünnepről, a lakodalmról, amelyet az Atya készít Fiának és jegyesének, a benne hívők közösségének. Erre készülünk egész életünkben. A földi élet Jézus tanítása szerint nem pusztán a születés, növekedés, alkotás, leépülés majd halál ívében játszódik, hanem az örök találkozásra való állandó felkészülés jegyében. Növekedés és fejlődés, kibontakozás és végső beteljesülés, amelyet a halál sem ront el, csak ajtót nyit neki.

Az ószövetség népében is élt a tudat, hogy a házasság Jahve és választott jegyesének szeretetszövetsége, a lét legmélyebb titkát hordozza. Ezért lényegül át a földi szerelem képe az isteni szeretet misztikus

himnuszává már az *Énekek énekében*. Jézus is sokszor használja hasonlataiban a nász, a menyegző, a lakodalom képét. Ő maga is a kánai menyegzőn kezdte nyilvános működését, és mutatta meg isteni erejét.

A zsidóknál egy hétig ünnepelték a lagzit. A vőlegény rokonaival együtt jött a menyasszony házához, hozta a jegyajándékot. A tíz szűz kézben fogott, ovális cserépedényben világító olajméccsessel várt a fogadására. A lakodalmat éjjel tartották. A kikérés elhúzódott, nem lehetett tudni, mikor érkezik a vőlegény.

A példabeszéd értelme nem az éberség, hanem a készenlét. Az okos szüzek is elaludtak. A balgák is tudták, hogy lesz menyegző, de cselekedetük nem ezt tükrözte. Ezek az ostoba leányzók nem vittek tartalék olajat, az okosak igen.

A balga szüzek gondolkodása gyakran megfertőz minket is. Egyrészt szívesen halogatjuk döntéseinket az utolsó pillanatra, mert mindig sietünk. Mindig valami más a fontos. Aztán amikor jön a nagy roham – lásd karácsonyi bevásárlás, családi vagy közösségi ünnep –, akkor tolongunk és agyonstresszeljük magunkat, hogy idejében sikerüljön minden. Eleinte fel sem fogjuk, hogy olajunk „kifogy”: elfogy a türelmünk, megkeményedik a szívünk, elpárolgott a kezdeti szerelem és hűség. Akármilyen szuperautónk van, és akármilyen modern autópályán utazunk, egyszer csak elfogy az üzemanyag, és a benzinkutat nem vihetjük magunkkal... Időnként meg kell állni és töltekezni. Mert nem biztos, hogy holnap be lehet pótolni, jóvátenni, amit ma elmulasztottunk. Nemrég egy idős házaspárnál jártam egy közös beszélgetésre és imádkozásra, ahol megdöbbentett az a tiszta, romlatlan szeretet és gyengédség, amellyel a feleség ápolja beteg férjét, akivel 54 éve élnek boldog, szentségi házasságban. Az ő olajuk nem fogyott ki...

Másrészt nagyon sok mindent meg lehet és meg kell osztanunk másokkal. Bármennyire is sietős az életünk, bármennyire is komoly veszteségek érnek emiatt – van, amit nem szabad megosztanunk, egyszerűen azért, mert nem lehet. Azt, amit nekünk kell elvégeznünk, senki más nem teheti helyettünk. Mások helyett nem lehet táplálkozni, tanulni, imádkozni, bűnbánatot tartani – üdvözlöni! Az utolsó ítéletre sem lehet más helyett felkészülni. Isten sem szerethet senki mást helyettem. Még Jézus sem tartott helyettünk bűnbánatot... És mindezt most, a jelenben, nem akkor, amikor nyugdíjba vonulunk vagy időnk lesz rá. Az üdvösségből csak saját hibánk miatt maradhatunk ki, s arra nincs orvoslás, másokat nem hibáztathatunk.

Isten az idő ura. Ő határozza meg a menyegző kezdetét, nincs értelme a szektás időpont-számítgatásnak. Jézus ezzel a példabeszédével minősíteni akarja a földi időt. Töltsük hát ki azt hűséggel, állhatatos készenléttel, hogy a kegyelem olaja kitarsson a végső találkozásig.

A kevéseben is hű sáfár

Évközi 33. vasárnap

1. Csalfa dolog a báj, a szépség mulandó, de az okos asszonynak kijár a dicséret. (Péld 31,10–13.19–20.30–31)

A Példabeszédek könyve salamoni mondások gyűjteménye. Keltezését biblikusok a Kr. e. 5. századra teszik. A most idézett derék asszony dicsérete című fejezet a női hivatás megbecsülését húzza alá.

2. Az Úr napja úgy érkezik el, mint éjjel a tolvaj (1Tessz 5,1–6)

Az apostol Krisztus második eljövételének váratlanságát ecseteli a tesszalóniki híveknek.

3. Jól van, te hűséges, derék szolga, mivel a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe! (Mt 25,14–30)

Habár Lukács evangélistánál is találunk hasonlót (Lk 19,12–27), a talentumokról szóló példabeszéd igazából Máté sajátja. Az ókori zsidóknál is használatos talentum mint pénzegység több mint 40 kilogramm aranyat jelentett. Feljegyzések szerint Nagy Sándor serege a gaugamélai csata után 4000 talentumot zsákmányolt a legyőzött perzsáktól.

Jézus a minket komolyan vevő, velünk szemben igényes Isten szeretetének találékonyaságáról beszél, aki nem fél ránk bízni ajándékait, szétosztani a világ javait az emberek között. Tehetséget, időt, egészséget, saját magát Jézusban. Halálunk óráján pedig ezekkel el kell számolnunk. Ennek ellenére kérdezhetnénk: a gazda miért nem osztja egyformán javait mindenkinek? Miért nem adja oda már kezdettől fogva teljes tőkét annak, aki a legjobban sáfárkodik vele, hiszen ismeri a szolgák rátermettségét? Hogyan veszi el azt, ami nincs? Nem túl kemény azzal szemben, akinek csak egyet adott?

Isten végtelen bölcsességében színesnek, gyönyörűnek, változatosnak teremtette ezt a világot. Benne az embert is. Nem eresztett ki egyformán a kezéből. Különbözünk bőrszínben, nyelvben, alkatban, észben, szépségben, tehetségben, de még kegyelmi befogadóképességben is. Testre szabottan áldott meg javaival. Mindenki azért felel, amit kapott. Igaz, a bűn, a rosszra való hajlam miatt könnyen oldalra kacsingatunk, és folyton összehasonlítgatjuk magunkat másokkal. Ha többet kaptunk, fölfújuk magunkat és lenézünk másokat. Ha kevesebbet, panaszkodunk vagy megutáljuk a többieket. Mégis jól van ez így. Isten egyáltalán nem igazságtalan, és nem kíván lehetlent. Mindenkinek abban az arányban kell kamatoztatnia talentumait, amennyit kapott. Nem sok közünk lenne egymáshoz, ha egyformák lennénk mindenben... Épp mert sokfélék vagyunk, ebből több, másból kevesebb a sajátunk, segíthetünk egymáson, kiegészíthetjük egymást, a közösbe is tehetjük, hogy mindannyian gazdagodjunk. Nem lehetünk olyan szegények, ágrólszakadtak, hogy ne adhatnánk a velünk élőknek időt, figyelmet, mosolyt. Már az is segítség, ha elviseljük, hogy rajtunk segítenek, hogy kibírjuk azt, ha másokra vagyunk utalva, és engedjük, hogy például családtagjaink rajtunk tanuljanak meg szeretni. Ez végleg elveszi kedvünket az irigységtől, hisz ami a mi szemünkben jobbnak tűnik, nekik talán jóval nehezebb is... Milyen jó, hogy az Úr pont annyit bíz ránk, amennyit kamatoztatni tudunk. Így nem bénít meg a félelem.

Isten szemében a kevés is sok lehet. A fák sem nőnek az égig, emberi erőnk, képességünk, energiánk is véges. Akárcsak az elem, mi is lemerülünk, néha kimerülünk. Istennél ez a növekedési terv azt is jelzi – ahogyan az apostol írja –, hogy „nincs a földön maradandó hazánk”. Ez a földi élet kevés. Arra viszont elegendő, hogy a szeretetben növekedjünk, a hűségben kitartsunk, és miénk legyen a sok, az igazi, az örök!

A lusta szolga nem tágította ki szívét ura nagylelkűségére. Azt hitte, meg lehet állni, „tartani a szintet”. Ez volt a veszte. Akárcsak az anyagi, a lelki és szellemi javak esetében is tapasztaljuk: „akinek van, még adnak, akinek nincs, még azt is elveszik, amije van.” Ha valaki például nem gyakorolja az idegen nyelvet, nyelvtudása elsorvad. Jézus a megkerülhetetlen valóságra figyelmeztet: az élet vagy növekszik, vagy elpusztul. Hasztalan téblábolni és tördelni a kezünket tanácstalanságunkban...

A példabeszéd szerint a hosszú idő, a gazda „távolléte” arra való, hogy kibontakoztassuk tehetségünket. Hogy megtaláljuk személyes utunkat, keressünk és kereskedjünk olyan javakkal, melyeket a rozsda és a moly meg nem emészt, a tolvaj nem lophat el, amelyek átvihetők a „túlsó partra”. Ez a hosszú idő elég arra, hogy kipróbáljuk az újat, leleményesen egyből kettőt csináljunk, és „visszaforgassuk” a nyereséget, hogy a gazda megérkeztekor ne lusta szolgának bizonyuljunk, hanem olyanak, aki kihozta a legtöbbet abból, amit rábíztak. Urunk öröme vár ránk. Kell ennél nagyobb jutalom?

Az Atya áldottait ítélő király

Évközi 34. vasárnap

1. Nézzétek, magam gondoskodom nyájamról... (Ez 34,11–12.15–16)

A babiloni fogság idején működő próféta szívesen használja Istenre a pásztor képét. Ez egyrészt Isten uralmát, a teokráciát is jelképezi, másrészt meg szüntelenül szembesíti a földi királyokat uralkodásuk szolgálat-jellegével.

2. Krisztus feltámadt a halálból, elsőként a halottak közül. (1Kor 15,20–26a.28)

Szent Pál apostol éppen Krisztusnak, az örök életet adó új Ádámnak bemutatásával oszlatja el a pogányok feltámadással szembeni kételyeit. Meggyőződéssel állítja, hogy a mindnyájunk végső feltámadása is a halál vereségét jelenti.

3. Az Emberfia... különválasztja őket egymástól... Aztán így szól... a jobbán állókhöz: jöjjetek, Atyám áldottai...! (Mt 25,31–46)

Krisztus király ünnepét az egyház 1925-ben hirdette ki, az első világháború után, amikor Európa népei még mindig szenvedték a háború következményeit. Amikor a történelem színpadáról királyok és királyságok tűntek el, államrendszerek változtak meg, és útjára indult a túlhajszolt racionalizmus. Az egyházi év végén Krisztust úgy ünnepelni, mint a mindenség uralkodóját azóta sem időszerűtlen. Ahogyan a nagy bazilikák bejárata fölött vagy szentélyeinek falfestményein oly sokszor megjelenik a Pantokrator, az élőket és holtakat megítélő megváltó király képe ma is elevenbe vágó üzenetet hordoz.

A mai bibliai olvasmányok a pásztor-, megváltó- és ítélő király képeivel festik le Jézus Krisztust, aki egyben az utolsó ítélet bírója, és egyik litániánk szerint „minden szív királya és középpontja”. Sillye Jenő dalszerző meg úgy fogalmaz: „Volt egyszer egy király, ma is él, köztünk jár, / Országát ne keresd, térképeid felett, / Hintója sosem volt, mindig csak gyalogolt, / Szolgákat nem akart, szolgálni ő akart”... Ez a királykép igenis „passzol” a zarándok és szolgáló egyház képéhez, amelyet a II. vatikáni zsinat olyan találóan meghirdetett. Annak ellenére, hogy lejárt az abszolút uralkodók, a császárok és királyok kora, és a monarchiák fölött is eljárt az idő, mégsem lehet „demokratikusabb” névvel illetni Krisztust, mint az egyedül neki kijáró felség címmel. Ő a király! Nem dirigáló, parancsoló, még csak nem is a büntető királyé, hanem aki személyében is bemutatta, milyen a valódi király, akinek egyedüli joga és illetékessége mind az ítélet, mind a számonkérés. Habár sokunkat félelemmel tölt el, ez mégis örömhír: lesz isteni igazságszolgáltatás!

Máté evangélista valóságos színpadi jelenetként ábrázolja az utolsó ítéletet, amelyben számos meglepetésben lesz részünk. Kezdve azzal, hogy a király nem egyéneket, hanem nemzeteket állít baljára vagy jobbára aszerint, hogy mennyiben élt szívükben és cselekedeteikben a felebaráti szeretet. Nem azt fogja megkérdezni tőlünk, hogy mennyit imádkoztunk, jártunk-e templomba, engedelmeskedtünk-e az egyházi hatóságoknak, böjtöltünk-e, volt-e teológiai doktorátusunk? Ebből persze senkinek sem kell azt a könnyelmű következtetést levonnia, hogy nem muszáj hitünket megvallani... Ugyanis Istenhez fűződő hívő kapcsolatunkat épp a szeretet tettei szemléltetik. Ha hívőként nem gyakoroljuk a szeretetet, nem ismerjük Krisztust és léthazugságban élünk. Azonban Jézust az utolsó ítéleten nem kimondottan a „vallási” kérdések érdeklik, hanem az, hogy lett-e mindebből irgalmas jóság vagy sem. Ott derül ki, hogy

minden jót vele tettünk vagy nem... Sokan el fognak csodálkozni, mert nem fogják megérteni Isten jóságát. Meglepődnek, hisz tették a jót anélkül, hogy tudták volna: valójában Istennek szolgáltak! Nem voltak tisztában azzal, hogy tulajdonképpen az üdvösség felé haladnak. Egyszerűen csak hallgattak szívük parancsára. Krisztus királyunk ezeket azzal jutalmazza, hogy örökre vele lehetnek. Milyen nagyszerű!

Ugyanakkor milyen iszonyatos is, mert az utolsó ítélet leleplezi keményszívűségünket, önzésünket és hazugságainkat, amikor a felebarátaink szükségében nem ismertük fel, sőt visszautasítottuk a ránk szoruló Krisztust. Az lesz a büntetésünk, hogy nem lehetünk a királlyal. Ez a kárhozat. Nem a király önkénye miatt, hanem mert kiderül az igazság. Ő maga az igazság. Nincs helye a nagyszájú feleselésnek. Nincs arra mód, hogy az ellenkezőjét bizonyítsuk. Senki sem mondhatja az ítéleten, hogy ja kérem, én ezt nem tudtam... Lehet, hogy Istenről, Jézusról nem sokat hallott ugyan, evangéliumáról még annyit sem, de ott volt körülötte a rengeteg nyomorult ember. Akkor meg mit nem tudott?...

Az egyház ideje Krisztus király uralmának ideje. Alattvalói bizonyosságot tehetnek arról, elfogadják-e uralmát, valóra váltják-e a szeretet parancsát? A mi királyunk minden jótettet, amit emberekkel teszünk, személyesen magára vesz, ugyanígy a megbántásokat is. Azonosul a kiteszítettakkal, mindenkivel, akit „leírt” a társadalom, mert ő a szeretet királya. Talán borsózik a hátunk az ítélet szó hallatán, de annak örülünk, hogy a legkisebb jóért, egy pohár vízért is örök élettel fizet. Nem is olyan nehéz őt szolgálni, mert amit rászoruló embertársainknak teszünk, úgy veszi, mintha neki magának tennénk.

Tartalom

Elöljáróban	7
Virrasztva várakozni. Advent 1. vasárnapja	9
Irgalmasság és bűnbánat. Advent 2. vasárnapja	11
Öröm és szenvedés. Advent 3. vasárnapja	13
Emmánuel. Advent 4. vasárnapja	15
Családi szentély. Szent család vasárnapja	17
Az Ige testté lett. Karácsony utáni 2. vasárnap	19
Urunk megkeresztelkedése. Vízkereszt utáni vasárnap	21
Isten bérénye. Évközi 2. vasárnap	23
A krisztuspárti emberhalász. Évközi 3. vasárnap	25
Szegény gazdagok, boldog szegények. Évközi 4. vasárnap	27
Ti vagytok... Évközi 5. vasárnap	29
A balgák bölcsessége. Évközi 6. vasárnap	31
Ellenség vagy ellenfél? Évközi 7. vasárnap	33
Aki gondunkat viseli. Évközi 8. vasárnap	35
Sziklára épült. Évközi 9. vasárnap	37
Megkísértve. Nagyböjt 1. vasárnapja	39
Meghívás és színeváltozás. Nagyböjt 2. vasárnapja	41
Éltető víz. Nagyböjt 3. vasárnapja	43
Fény és vakság. Nagyböjt 4. vasárnapja	45
A halálból az életre. Nagyböjt 5. vasárnapja	47
A pálmák városa a passió színtere. Virágvasárnap	49
Látta és hitt. Húsvétvasárnap	51

Boldog, aki hisz. Húsvét 2. vasárnapja	53
Felismerni és lángolni. Húsvét 3. vasárnapja	56
Pásztor és akolkapu. Húsvét 4. vasárnapja	58
Jézus – út az Atyához. Húsvét 5. vasárnapja	60
Vigasztaló Lélek. Húsvét 6. vasárnapja	62
Jézus főpapi imája. Húsvét 7. vasárnapja	65
A Lélek ugyanaz... Pünkösdvasárnap	67
Ajándékozó szeretet. Szentháromság vasárnapja	70
Jézus követése. Évközi 13. vasárnap	73
Messiás számárháton. Évközi 14. vasárnap	76
Az Úr szava: magtól a termésig. Évközi 15. vasárnap	79
Konkoly a vetésben. Évközi. 16. vasárnap	82
Kincs, mélyre ásva. Évközi 17. vasárnap	84
Éhség és szomjúság. Évközi 18. vasárnap	86
Enyhe szellő a vihar után. Évközi 19. vasárnap	88
A pogányságtól a bizalomig. Évközi 20. vasárnap	90
Ki nekem Krisztus? Évközi 21. vasárnap	92
Szenvedve szeretni. Évközi 22. vasárnap	94
Feddés és szeretet. Évközi 23. vasárnap	97
Légy irgalmas, hetvenhétyszer. Évközi 24. vasárnap	99
Egész nap ennyiért? Évközi 25. vasárnap	101
Fiam, menj ki a szőlőmbe! Évközi 26. vasárnap	103
Szolgák vagy béresek? Évközi 27. vasárnap	106
A király lagzija. Évközi 28. vasárnap	108
A császár adója. Évközi 29. vasárnap	110
Szeretni fáj, de muszáj? Évközi 30. vasárnap	112
Jézus reklámja. Évközi 31. vasárnap	114
Az okosak és az okoskodók. Évközi 32. vasárnap	116
A kevésben is hú sáfár. Évközi 33. vasárnap	119
Az Atya áldottait ítélő király. Évközi 34. vasárnap	122

A szerző korábban megjelent művei:

Sebestyén Péter: Lukács, az ikonfestő evangélista

„Sokan féltik ma is Jézustól a magyarságot, féltik az egyháztól a közeletet, amúgy viszont vevők lennének a csodára, a felhajtásra és a nyilvánosság színpadára, csak éppen nem akarják, hogy Jézus meggyógyítsa őket. Pedig Jézus ma is itt jár köztünk. Itt vonul el a parlament, a kórház vagy az iskola folyosóján. Itt tart állandó ügyeletet templomainkban és a szerető emberek szívében.” E sorokkal ajánlja a szerző könyvét, amely a Marosvásárhelyi Rádióban elhangzott bibliás elmélkedéseket gyűjti egybe.

Verbum, Kolozsvár 2008

Sebestyén Péter: Örömhír. Beszélgetések a hegyi beszédről

Gyakran azt hisszük, hogy a boldogság olyan állapot, amelyben minden vágyunk beteljesedik, minden álmunk valóra válik, minden kívánságunk teljesül. Természetesen ez csak a mesékben valósul meg. Jézus szerint – s az egész hegyi beszéd erről szól – valójában azok boldogok, akik nem önmagukban, nem a megszerzett javakban, nem is a másik emberben, hanem az

isten- és emberszolgálatban találják meg a boldogságot. Ehhez az kell, hogy életüket, értékrangsorukat az ő tanítása szerint állítsák be. Sokan azt állítják, hogy a keresztények tehetetlenek, gyámoltalanok, nem életrevalóak, és ezért tolják ki az igazi boldogságot a mennyországra. Légy sikeres, gyűjts és fogyassz, versenyezz és valósítsd meg magad, akkor már a földi élet keretein belül megadatik a boldogság... – mondják. Vannak, akiknek elégük van abból, hogy – legalábbis a látszat szerint – a gonoszok, a hitvány gazemberek vígan élik világukat, miközben az igazak, az ártatlanok, a szegények valójában sokat szenvednek és boldogtalanok. A kötetből a hegyi beszéd egyszerű életprogramja olvasható ki.

Verbum, Kolozsvár 2006

Borítóterv: Szócs Zsolt

Tipográfiai terv: Szabó Anikó

A szöveget gondozta: Bodó Márta

Készült a kolozsvári GLORIA Nyomdában

Igazgató: Nagy Péter